TÖB-DER

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

On beş günde bir yayınlanır

●

1 EKİM 1975

●

Yıl : 4 — Sayı : 106

●

S a h i b i
Cemil ÇAKIR

●

Yazı işleri müdürü
Binali SEFEROĞLU

●

Teknik Yönetmen
Mehmet KOÇ

●

A d r e s
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Saray Apt : 14/1-12 Demirtepe - ANKARA

●

Telefon
17 49 27 — 25 14 52

●

Abone koşulları
Yıllık : 30, Altı aylık : 15 Lira
Dış ülkeler iki katıdır

●

Fiatı : 2 Lira

●

Basıldığı yer
Şark Matbaası — ANKARA

KAMUOYUNA

Aşağıda imzaları bulunan bir Gazi Eğitim Müzik Bölümü tüm kadrolu öğretmen ve asistanları, bölümümüzün eğitim-öğretimini ve giderek Türkiye müzik eğitiminin amaçlarını temelinden zedeleyecek bazı girişimleri duyurmayı ve bunların en kısa sürede düzeltilmesi için önerilerimizi sunmayı, mesleksel bir görev saymaktayız:

1. Yüksek Okul düzeyinde bulunan Gazi Eğitim Enstitüsü'ne, bu arada bölümümüze ortaöğretim kadrolarından, müzik eğitiminin çeşitli dallarında hiçbirinde uzmanlaşmamış, sıradan müzik öğretmeni atamaları durdurulmalı, halen atanmış olanların da eski görevlerine geri gönderilmeleri sağlanmalıdır.

2. Yurt dışında ve içinde müzik eğitiminin çeşitli dallarında uzmanlık öğrenimi görmüş bölümümüz öğretmenleri ile asistanlarımızın ortaöğretim okullarında görevlendirilme işlemleri durdurulmalıdır. Son bir ay içinde bölümümüzden uzaklaştırılmış olanların ise tekrar eski görevlerine iadesi yoluna gidilmelidir.

Böylece, bu elemanların yetişmesi için devlet bütçesinden harcanmış olan milyonların heba edilmesi de önlenmiş olacaktır.

3. Cumhuriyet tarihimizde onurlu bir yeri olan ve uzun yıllar yapılan hazırlık çalışmaları sonucu nihayet akademik bir düzeye ve dört yıllık eğitim-öğretim süresine kavuşturulmuş olan Gazi Eğitim Enstitüsü'nün yeniden üç yıla indirilmesi ve eğitim - öğretimde akademik sistemden vazgeçilmesi kararı, kanımızca acele alınmıştır ve düzeltilmesi gerekmektedir.

4. Bölümümüze öğretmen yetiştirmenin en doğal kaynağı «asistanlıktır.» Asistan ihtiyacının giderilmesi için istekte bulunduğumuz yirmibir (21) asistan yönet- →

BELGE BELGE BELGE

SALDIRGANLAR ÖDÜLLENDİRİLDİ

21 Haziran 1975 günü C.H.P.'nin düzenlemiş olduğu Gerede Mitinginde olay çıkaran, C.H.P. Genel Başkanı Bülent Ecevit'i ve öbür parlamenterleri taş yağmuruna tutan çapulcuları yöneten iki öğretmen Cephe Hükümetince ödüllendirildi. Bunlardan biri Hüseyin Altınsoy'dur. Hüseyin altınsoy Gerede Lisesi öğretmenliğinden alınarak Nazilli Erkek Öğretmen Lisesi Müdürlüğüne atanmıştır.

Aynı olaya adı karışan ilkokul öğretmeni İhsan Şanlı'da ilköğretim Müdürlüğüne getirilmiştir.

Her iki öğretmenin mahkemesi Devlet Güvenlik Mahkemelerinde sürmektedir.

★

— ÖNEMLİ BİR DUYURU —

Bir kısım bezirgan tiyatrolar veya kendisini bir tiyatronun yönetmeni olarak tanıtan kişiler türedi. Bunlar şubelerimize uğrayarak anlaşma yapıp şubelerimizden kapora alıyor ve bir daha ortalarda görünmüyorlar. Veya anlaşma yapılan oyun yerine başka bir oyunla seyircilerin önüne çıkıyorlar. Devrimciliği istismar ederek bezirganlık yapan bu gibi topluluk ve kişilerin oyununa gelmemek için: Merkez Yürütme Kurulumuz «Genel Merkezden yazılı belge almayan, kişi ve topluluklarla şubelerimizin anlaşma yapmaması,» kararını almıştır.

Durum bütün şubelerimize, devrimci kuruluşlara ve tiyatrolara duyurulur.

HABERLER

DİYARBAKIR ŞUBESİNİN LİCE DEPREMİ İÇİN TOPLADIĞI YARDIMLAR

TÖB — DER Dyiarbakır Şubesinin Lice ve çevresi deprem felaketzedelerine yardım komitesince bugüne dek yapılan yardımlar:

1. Felaketzadelere TÖB — DER Genel Merkezince yapılan nakdi yardımı 70.500 TL.dır.

2. Diyarbakır şubesinin yardımları 8.976.- TL. ve ayrıca vasıta giderleri ,

3. Siverek TÖB — DER Şubesi 5.815.00 TL

4. TÜM-DER Diyarbakır Şubesi: 2.104.-TL.

5. Urfa halkı 9.000.-TL. yiyecek maddesi.

6. Diyarbakır Kadıköy halkı 7.000.-TL. yiyecek maddeleri.

7. Gercüş ve Silvan halkı: 11.500.-TL. yiyecek maddeleri.

8. Viranşehir Devrimci Gençlerinin yaptığı yiyecek yardım: 2.000.-TL. giyecek maddeleri.

9. Ergani TÖB — DER Şubesi toplam 17.000.-TL. yiyecek maddeleri.

10. Bismil halkı 15.000.-TL. yiyecek yardımı.

11. Diyarbakır belediyesi:

Depremin ilk gününden beri otobüs, kamyon ve pikaplarıTÖB — DER'e tahsis etmiş olup, ayrıca 10.000.-TL. tutarında yiyecek yardımı yapmıştır.

---

melik hükümlerine göre seçme sınavı sonucu alınması en kısa sürede sağlanmalıdır.

5. Bölümümüzde uzun yıllar süren çaba sonucu salt Batı taklitçiliğinden kurtarılarak ulusal temellere oturtulmuş olan eğitim-öğretim programlarının, mesleksel ölçüler gözönüne alınmaksızın yapılan tayin ve tasarruflarla yozlaştırılmasına kesinlikle engel olunmalıdır. Böyle bir yozlaşmanın zararlarını halkımızın çekeceği bilinmelidir.

Gazi Eğitim Enstitüssü Müzik Bölümü Öğretmenleri :

Ali Uçan, Saadettin Ünal, Edip Günay, Gül Anar, Hilâl Apaydın, Sevim Ünal, Abdullah Uz, Nurhan Büyükgönenç, Dr. Erdoğan Okyay, Yıldıray Erdener, Ömer Can, Nevhiz Sezgin, Adnan Atalay, Nurhan Cangal, Reyhan Öney, Gülcan Acar,

HABERLER

12. Gaziantep Devrimci Demokratik Kültür Derneği yiyecek ve ilaç yardımı yapmıştır.

13. Diyarbakır yüksek öğrenim kültür derneği 2.000.-TL tutarında yiyecek yardımı yapmıştır.

14. Şahıslarca yapılan para yardımları ise 5.000.-TL. dır.

15. İstanbul Mahmut Paşa Öztaş Pasajı Yönetim Kurulu 250.000.-TL tutarında 4233 parça giyim eşyası yardımı yapmıştır.

Yukarıdaki yardımların tümü Diyarbakır TÖB — DER Şubesi Yardım Komitesi kanalıyla gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. Deprem bölgesinde halkın başvurabileceği tek yer TÖB — DER Yardım Komitesi olmuştur.

Ayırca devrimci kuruluşlarca deprem bölgesinde çalışmak ve halka yardım etmek üzere gelen devrimci gençler TÖB — DER Yardım komitesiyle çalışmaktadırlar.

İl yardım komitesinin ilçede oluşturduğu komiteye halk yanaşmamakta, onlara inanmamaktadır. TÖB — DER Yardım Komitesinin halkın başvuracağı ve güvenebileceği tek yardım komitesidir.

Yardım seven halkımızın ve kuruluşların TÖB — DER Yardım Komitesi Kanaliyle yardımlarını yapmaları samimi dileğimizdir.

Komitemizin Diyarbakır Ziraat Bankasındaki hesap Numarası: 630/30719 dur.

★

MEHMET BAĞALALI SÜRÜLDÜ

TÖB — DER Alaşehir Şubesi kurucu üyelerinden ve Alaşehir Ortaokulu müdürü arkadaşımız Mehmet Bağalalı MC'nin hışmına uğradı. Bağalalı'nın müdürlük görevi alınarak, Akşehir'in Reis köyüne sürüldü.

★

KEMAL CENGİZOĞLU SÜRÜLDÜ

Çankırı Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Kemal Cengizoğlu bu görevinden alınarak ortaokul matematik öğretmenliğine döndürülmüştür. Cephe hükümetinin bu ve benzeri kıyımları bütün yurtta sürmektedir.

★

KANLIBAŞ AKLANDI

Ceyhen Ziraat Bankası soygununa katıldığı iddiasıyle tutuklanan, daha sonra da serbest bırakılan üyemiz İbrahim Kanlıbaş'ın Adana Devlet Güvenlik Mahkemesinde devam eden yargılama sonucu beraat etmiştir.

türkiyede beslenme sorunu

TÖB — DER YAYINLARI
FİATI : 6 LİRA

KIYIMLAR ARTARKEN

S. DEMİR

M. C. Hükümeti işbaşına geldiğinden bu yana, binlerce kamu görevlisini yerlerinden oynatarak sürgün etti. Bir çoğunu açığa aldı, işsiz-güçsüz bıraktı. Sürgün edilen ve açığa alınan kamu görevlileri arasında öğretmenler özellikle TÖB — DER üyesi olanlar bir hayli kabarık yer tutuyor. Hükümet iş başına geldiğinde ilk iş olarak bakanlıkların subaşlarında ne kadar ilerici, namuslu, hatta eğilimi sermayeden yana olan fakat ne olur ne olmaz diye sermayeye açıkça militanlık yapmayan bürokratları bile görevlerinden alarak başka yerlere sürgün etti. Bunların yerine kesin kes sermayeye ve faşizme militanlık yapanları getirdi. Bu durum bize şunu gösteriyor: tırmanış içerisinde olan faşizm devletin belirli kademelerine kadro yerleştiriyor. Bakanlıkları bu şekilde temizleyen Hükümet, Valileri, Milli Eğitim Müdürlerini, kaymakamları sermayeye militanlık yapacak şekilde değiştirdi. İşin en ilginç tarafı Merkeze alınan valilerin hiçbirinin emekçi sınıf ve tabakalardan yana olmayışıdır. Sermayeden yana olan bu insanların suçu, sermayeye ve faşizme açıkça militanlık yapmaktadır.

Üst kademeyi kendince düzelten hükümet, son günlerde kıyımı hızla tabana indirdi. Hükümeti oluşturan partilerin il ve ilçe teşkilatlarından oluşan komisyonlar kurdurtturuldu. Bu komisyonların görevi o il ve ilçede ne kadar namuslu, ilerici, yurtsever öğretmen ve memur varsa onların listelerini tutmak ve bu listeleri bakanlığa göndererek bu adamların o bölgede çalışmalarının sakıncalı olup olmadığı soruyor. Valilikler aynı durumu kaymakamlıklara bildiriyor. M. C. Hükümetinin elinden gelse illerdeki yerli halkı da sürgün edecek. Bunun ilginç örneği Kars valiliğince Göle kaymakamlığına yazılan bir yazı. Bu yazıda 26 öğretmen 1971 yılında emekliye ayrılmış ve Göle'nin yerlisi olan insanlar. Aynı listede daha yeni atanan fakat Göle'ye gelerek henüz göreve başlamayan bir bayan öğretmenin de ismi var. Kağızman Kaymakamlığında da 32 öğretmen aynı şekilde soruluyor.

Bu bize şunu gösterir. Her ilçede ortalama 30 kişiyi sürgün etmeye kalksalar, önümüzdeki günlerde sürgün edilecek öğretmen ve memurların sayısı en iyimser bir hesapla 15 - 20 bini bulacaktır. Kıyımlarda amaçlanan bizce şudur; Öğretmeni yıldırma. Ama bunu başaracaklarını sanmıyoruz. Örgütlü ve bilinçli bir güç olarak sermayenin karşısında bulunan öğretmenler, çoktan yılmamanın bilincine varmışlardır. Öğretmenin halkını aydınlatmaya ve bilinçlendirmeye çalışması, sermayenin ve faşizmin çirkin yüzünü halkına göstermesi hiçbir zaman ve hiçbir güç tarafından engellenmiyecektir.

Sürgünler öğretmenleri yıldırma yerine daha da bileyecek, halka bilinç taşıma işlemi hızlanacaktır. Bu bilinçlenme süreci içerisinde örgütlenen işçi ve köylülerin sömürüden kurtuluş mücadelesi ileri boyutlara ulaşacaktır.

Y Ü R Ü Y Ü Ş

Haftalık Siyasî haber ve yorum dergisi
Fiatı : 5 Lira
Adres : Konur Sok : 15/8
ANKARA

LİCE RAPORU

Türkiye'nin özellikle Güneydoğu Anadolu'nun deprem hatları ilkokul kitaplarına kadar girmiştir. Deprem bölgelerinde yapılacak konut tipi de belirlenmiştir. Bilinmektedir ki depreme en dayanıksız konut taş duvar üzerine toprak yığınından örtü ile oluşturulan konutlardır.

Gelmiş geçmiş tüm iktidarlar bu durumun farkında değillermidir. Eğer bu iktidarlar bile bile ne zaman geleceği belli olmayan bu felakete karşı çok önceden önlemler al madıysalar demek ki bunlar insana da önem vermiyorlar.

Gün açığına çıkan gerçek şudur ki en büyük deprem hasarları kendi kederlerine terkedilmiş ve hiçbir alt yapı hizmetinin ulaşmadığı bölgelerimizde olmuştur. İnsanların yaşamasına önem verip vermediğimize, hatta yurttaşlarımızı konuştukları dile göre ayırıp ayırmadığımız sorusuna, özellikle Lice halkından gelen «Devlet Nerede» sorusuna yöneticiler yanıt vermek zorundadırlar.

Padişahlıkta paşalar ve derebeyleriyle, Cumhuriyette jandarma dayağı ve karakollarıyla, doğuya gelen devlet demokraside ağaların işaretleriyle oy deposu sayılan bu bölgenin Halkına artık hesap vermelidir. Hiç değilse Lice felaketindeki tutumun hesabını vermelidir.

Eğer devlet bilimsel verilerin doğrultusunda konut sorununu çözseydi:

Kent belediyelerinden, özellikle Lice belediyesinden gelen yeni kent planlaması isteklerini gözeterek sonuçlandırsaydı, Liceler, Hazrolar, Dicleler, Kulplar ve Haniler yerle bir olmazdı. Mahalleler köyler bloklar halinde sofra başındaki halkın ensesine çökemezdi.

Doğudaki bu en son doğal kıyımdan gelmiş geçmiş tüm iktidarlar sorumludur.

Enkaz altında binlerce insan inlerken olay günü saat 16tıya dek hiçbirşey olmamışcasına radyolar yayınlarını sürdürdü. Büyük hareket yeteneği olan askerlerimizi Liceye depremden 11 saat sonra ulaşabildiler.

Saat 15 te Liceye yetişen öğretmen, öğrenci ve halkın enkaz altında yaralı çıkartmaktan alıkoyanlar kimlerdir.?

Hastane kapılarından saat 17 den önce kan vermeye koşanları kovanlar kimlerdir?

Olayı basite indirgeyenlerin ve Lice depremini küçümsemeye çalışarak kamuyu yanıltmaya çalışanların açık hesaplarını biliyoruz. Ama halkımız oyuna gelmeyecek felaketzadelerin yardımına koşacaktır.

«Hiçkimse aç hiçkimse açık kalmayacak deyip» ertesi gün Liceye gelen Başbakan günler geçtiği halde aç dolaşanların bulunduğunu bilmiyor mu?

Devrimci kuruluşların yiyecek ulaştıramadığı yerde Halk açtır. Hergün Diyarbakır Belediyesi araçlarından yararlanarak bölgeye yiyecek ulaştıran TÖB — DER ve benzeri devrimci kuruluşlardan başka ciddi bir örgüt yok bugün ortada.

Lice kayıpların en yoğun olduğu yer, ancak hasar Hani, Hazro Kulp ve Dicleye doğru dağılmış. Devletin özellikle konut sorununu çözümlemesi gerekirken sorumlular görevlerini birbirinin üzerine atmaktan (Hani) Halkın istekleriyle karşılaşmak istemeyen Kaymakamlar evlerine kapanıp kapılarını kilitlemektedirler. (Kulp)

Kış geliyor, kışlık her erzağı enkaz altında kalan halkın sorunları üstesinde «Liceyi yeniden kuracağız» deyip gelinemez. Bu büyük felaketi umursamayan egemen güçlerin temsilerini uyarıyoruz. Devlet bütçesinden Lice ye 250.000. TL ayırmak Felakete uğrayan Halk'la alay etmektir. Depremi olanca küçülterek kamuya yansıtma çabalarının arkasında Halkımızın ve Dünya Halklarının bölgeye yapacağı yardımı gizlice engelleme amacı vardır.

Güneydoğu Anadoluda onbinlerce insan öldü, yaralandı, evsiz barksız kaldı. Halkımızın sabrı bu acıya dayanacak yüceliktedir. Ancak birgün enkaz altlarından çıkrılan bebeler «Künyelerine kazılmış namuslarına» ve «Ağulardan süzülmüş sabırlarına» sarılarak büyüyeceklerdir.

TÖB — DER DİYARBAKIR ŞUBESİ

HASAN GÜRKAN'IN BASIN BÜLTENİ

Sakarya ve Kocaeli İlleri TÖB — DER Bölge Temsilcisi Hasan GÜRKAN, bölgesinde ki İzmit, Kandıra, Gebze, Gölcük, Adapazarı, Akyazı, Geyve, Karasu, Sapanca Şube Yöneticileriyle yaptığı ortak toplantıdan sonra Basına aşağıdaki açıklamayı yapmıştır.

ÖĞRETMEN KIYIMI BÖLGEMİZDE SÜRÜYOR

Yurdun her yerinde bütün yurt severler üzerinde yoğunlaştırılan Faşist terörün bir parçası olan Öğretmen kıyımı, Bölgemizde de sürmektedir. Bölgemizdeki bugüne kadar 19 yönetici ve Öğretmen sürülmüş, üç ilk öğretim Müfettişi açığa alınmıştır. On arkadaşımızda ıa soruşturma geçirmektedir. MC yanlısı partizan yöneticilerin «Güvenlik Kuvvetlerinin yardımcısı» (!) faşistlerin gizli, açık baskıları, saldırıları aralıksız devam etmektedir.

Kıyımların listesi şöyledir: Adapazarın' da, ilk öğretim Müfettişleri Ali BİLİR, Ömer DURU ve Hüseyin AK açığa alınmışlardır. Arifiye ilköğretmen Okulu Öğretmenlerinden Cemal ARIKAN, Hakkari Beytüşşebab Ortaokuluna; Mehmet AKINCI ve Şengül ANAZ İl dışına (kararnamelerini tebellüğ etmedikleri için sürgün yerleri bilinmiyor) Dilmen Lise Müdürü Şafak GÖKŞİN, Manisa Akhisar Ortaokuluna; Milli Eğitim Müdürü Aydın ÇAKIR, Bursa İlköğretim Müfettişliğine sürülmüşlerdir. İzmit'te; Mimar-Sinan Lisesi Müdürü Burhan GARİPSAVLI Bozüyük Ortaokuluna Lise Müdürü Necdet EREN, Çaycuma Lisesi Tarih Öğretmenliğine; Milli Eğitim Müdürü Yardımcılarından Ahmet GÖR ve Necati TOLGAY Merkez Kız Meslek Lisesine; Nebihocalar Köyü Öğretmeni Cemal DEMİRKAN Kandıra Pınarlı Köyüne; Yetiştirme Yurdu Öğretmenleri İlyas KILIÇ, Remzi GÜLTEKİN, Mehmet GÜLER Merkez İlkokullarına; Eşme Ortaokulu Öğretmeni Mithat SUSAM, Kandıra Akçaova Köyü Ortaokuluna sürülmüşlerdir. Karasu da: TÖB — DER Şube Başkanı İhsan YAZICI, Uzunköprü Çöpköy Ortaokuluna, Lise Müdürü Nusret ÖZPOLAT, Sivas Kangal-Çetinkaya Köyü Ortaokuluna; Lise Öğretmenlerinden Süreyya ÖLMEZ, Konya Çiftliközü Köyü Ortaokuluna; Nevin COŞ, Kaman Lisesine sürülmüşlerdir.

TÖB — DER kıyıma uğrayan üyelerinin haklarını Yasal yollardan aramaktadır. Açığa alınanların maaşlarını ödemekte, sürülenlere karşılıksız maddi yardım yapmaktadır.

Çıkarlarımızı, halkımızın çıkarlarında gördüğümüz, emekçi sınıfların bağımsızlık ve Demokrasi Mücadelesine omuz verdiğimiz için bize uygulanan baskılar yeni değildir. Sakarya'da Faşistlerin öldürdüğü Hikmet DEMİR arkadaşın daha kanı kurumamıştır. Baskılar Öğretmeni yıldırmayacaktır. Bütün çalışanlara Sendika ve Grev hakkı için yürüttüğümüz Mücadelemiz büyüyerek devam edecektir.

SAKARYA MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜNÜN MARİFETLERİ

Sakarya'nın MC yanlısı Milli Eğitim Müdürü İlyas ASLANTÜRK İldeki bütün mutemetlere gönderdiği, 20.8.1975 gün ve 120-17067 ve 27.8.1975 gün ve 120-17349 Sayılı iki emirle, ilköğretim teşkilâtında çalışan Müdür, Müdür Yardımcısı, Öğretmen, Memur ve hizmetlilerin maaşlarının genellikle Öğretmen Derneklerinde dağıtıldığı, bundan da bazı sakıncalar müşahade edildiği gerekçesiyle Eylül 1975 ayından itibaren maaşların mutlaka Öğretmen Dernekleri dışında bir yerde dağıtılmasını istemiştir. Emre uymayanlar hakkında cezai işlem yapılacağını belirtmiştir.

Mutemet, Milli Eğitim Müdürünün bir memuru değildir. Öğretmenin görevlendirdiği güvenilen kişidir. Milli Eğitim Müdürünün mutemetlere böyle bir emir vermeye yetkisi yoktur. Bu konudaki emir, kanunsuzdur. Öğretmenleri huzursuz etmek, ör-

güt Lokallerinde bir araya gelmelerini engellemek amacını taşımaktadır. Bu konuda kuru gürültüye papuç bırakmayacağız. Hakkımızı savunacağız.

Makamına gelen her öğretmene TÖB — DER'den ayrılması için baskı yapan, önümüzdeki günlerde bütün okullara Faşizmin alameti farikası haline gelmiş olan Bozkurt resmi asılması için genelge yayınlayacağı söylenen bu adamın kimliği ilginçtir: Sakarya Milli Eğitim Müdürü İlyas ASLANTÜRK, Geyvelidir. 1973 seçimlerinde MHP Sakarya adayıdır. MC döneminde kendisine Çanakkale Milli Eğitim Müdürlüğü teklif edilmiş, seçim Bölgesinde çalışmayı daha kârlı bulduğundan olacak, kabul etmemiştir. Önümüzdeki günlerde yeni marifetleri beklenmektedir.

MEYAK SÖMÜRÜSÜNE KARŞIYIZ

Öğretmenlerin bütün emeği ile geçinenler gibi parababalarına verilecek bir kuruşları yoktur. Oysa bilindiği gibi, meyak adı altında rızamız olmaksızın, Kanunsuz olarak **beş milyarın üstünde** para gaspedilmiştir. Gaspedilme devam ediyor. Kocaeli ve Sakarya Öğretmenleri bütün memurlar gibi meyaka karşıdırlar. Kesilen paralarımızın faizi ile birlikte, paradaki değer düşmesi de hesaplanarak derhal geri verilmesini istiyoruz. Meyak Yasası çıkarılsa bile, İyak ve Oyak gibi patronlara pazar ve kredi sağlamaktan başka bir işe yaramıyacaktır. Memurun sosyal güvenliği düşünülüyorsa, bunun üç kuruşluk maaşından zorla para kesmeye gerek yoktur. Emekli sandığında yapılacak bir düzenleme ile lüks oteller açmak yerine bu sağlanabilir. Sendika ve grev hakkımız olmadıkça gerisinin uyutma olduğunu biliyoruz.

KORUMA DERNEKLERİ BOZUK DÜZENİ KORUYOR

Öğrenci kayıtlarının başladığı bugünlerde okul koruma dernekleri gene tezgâhlarını kurdular. Velilerden para topluyorlar Okulları korumak, onların her türlü ihtiyaçlarını karşılamak devletin görevidir. Devlet bu Anayasa emrini yerine getirmiyor. Oysa veliler devlete ödedikleri vergilerle görevlerini yerine getiriyorlar. Mahalli mütegallibenin okullar üzerindeki baskı aracı, bozuk düzenin kurumu olan derneklere TÖB — DER karşıdır. Halka bu sömürünün iç yüzünü anlatacaktır.

SONUÇ

Geçim imkansızlığı içindeki öğretmen üzerinde baskı ve terör Bölgemizde de sürmektedir. Halkımızla birlikte insanca yaşamak için, Demokratik Mücadelemize yılmadan devam edeceğiz.

YURTSEVERLERE ÇAĞRI

Frankfurt, 8 Eylül 1975

Belli çevrelerin ve onların politik düzeydeki temsilcileri «Milliyetçi Cephe»nin yurdumuzda açık faşizmi getirmek için planlı ve sistemli bir çabanın içinde olduğunu, bizlerde yurtdışında endişe ile izlemekteyiz.

Bu çevreler hergün yeni bir olay düzenliyor, hiçbir ayırım yapmadan işçi sınıfımıza, halkımıza, demokratlara, ilericilere, Atatürkçülere, sosyal demokratlara ve sosyalistlere saldırıyor, yaralıyor, öldürüyorlar. Elazığ olayları bu zincirleme saldırıların yeni bir halkasıdır ve yurtdışında-çalışan bizleri çok üzmüştür. Bu gidişle daha çok kan dökmeye kararlı oldukları açık ve kesindir. Oysa halkımız bu saldırılara boyun eğmemekte, barış ve özgürlük istemektedir.

Belli çevrelerin planlı ve sistemli olan bu çabaları karşısında, tüm yurtseverlerin somut örneklerle ve eylem içerisinde gelişen bir güçbirliği içine girmiş olmaları sevindiricidir.

Günbegün yüksek boyutlara erişmekte olan bu güçbirliğinin, ancak teori ve pratikte kararlı davranılması sonucunda, faşizmi getirme denemelerini suya düşüreceği, ondan sonra gerçek barış ve özgürlüğe ulaşabileceği inancındayız.

AVRUPA BARIŞ VE ÖZGÜRLÜK KOMİTESİ
KOORDİNASYON KURULU

SÖMÜRÜ VE KADIN

1975 yılının, Birleşmiş Milletler tarafından «Kadın yılı» olarak ilan edilmesiyle güncellik kazanan kadın sorunu, kökü geçmişe, binlerce yıl geriye varan bir sorundur. Üretim araçlarının, toplumun tüm üyeleinin ortak mülkiyetinde bulunduğu ilkel komünal toplumda, sınıflar yoktur. Bir cinsin diğer cins tarafından baskı altında tutulması yani kadınlar üzerinde, erkeklerin egemenliği de yoktur. Özel mülkiyetin çıkışıyla çözülüp yok olan ilkel komünal toplumun yerini köleci toplum almıştır. Köleci toplum, köle sahiplerinin üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetine ve köleler üzerindeki sömürüsüne dayanmaktadır. İlkel komünal toplum yaşayışında özgür olan kadınların, erkekler tarafından baskı altına alınması ve aralarında bir çelişki doğması, köleci toplum ve sınıfların doğuşuyla aynı zamana rastlamaktadır. Bu baskı, feodal ve kapitalist toplumlarda da varlığını sürdürmüştür.

Üretim faaliyetine en etkin şekilde katılan emekçi kitlelerin kadınları, bunun yanısıra analık, çocuk bakımı, ev işlerini de yüklenmişler, üretime faal olarak katılmayan kadınlarsa, evlerin dört duvarı arasında kilitlenip kalmışlardır. Altyapıdan kaynaklanan üstyapı kurumları: ahlak, din, aile vb. erkeğin kadın üzerindeki egemenliğini kanıtlayan kurumlar olmuşlardır. **Ancak kadın sorununu toplumda sömürülen sınıfların sorunundan ayırmak son derece yanlış olacaktır. Sömürü, baskı ve zulmün var olduğu bir toplumda, esas çelişki üretim araçlarına sahip olup çalışmayan azınlık ile, üretim araçlarından yoksun, çalışarak yaşayan çoğunluk arasındadır. Kadın - erkek tüm ezilen kitlelerin birlikte mücadelesinin hedefi, yürürlükteki toplumsal düzendir. Mücadeleyi kadınlar ve erkekler arasında gibi göstermek, egemen sınıfların bu yolla gerçek çelişkiyi gözlerden kaçırmasına yardımcı olmaktadır.**

Tarih boyunca süregelen ve günümüzde de kadın erkek arasında varolan çelişki, toplumsal gelişimin farklı evrenlerine özgü olarak gelişen üst yapı kurumlarının, bir sınıfın diğerleri üzerindeki egemenliğini haklı kılarken, erkeklerin kadınlar üzerinieki egemenliğini de haklı kılacak şekilde bilinçleri şartlandırmasından kaynaklanmaktadır. Egemen güçlere karşı birlikte verilen mücadele de bu şartlandırmanın kırılması üzerinde en çok durulması gereken konulardandır..

Kapitalizmin emperyalizm aşamasında, geri bıraktırılmış bir ülke olan günümüz Türkiye'sinde, emekçilerin yaşam koşulları son derece ağırdır. Ve özellikle kadınlar dışarda çalışmanın yanısıra doğum, çocuk bakımı evişleri gibi zor işler nedeniyle çok çabuk yıpranmakta, feodal dönemin ürünü olan ahlâk anlayışı, gelenek ve görenekler nedeniyle sürekli toplumsal baskı altında tutulmaktadır. Erkekler için varolan cinsel hoş görüye karşı, kadınlar kesin bir acımasızlık ve hoşgörüsüzlükle karşı karşıyadır.

Bir insanlık sorunu olan kadın sorunu, toplumcu aydınlarımız tarafından ne yazık ki fazla incelenmemiştir. Bu sahadaki istatistik verilerin çok yetersiz olmasına karşın, yakında yayınlanacak, TİB adına yapılan araştırmadan alınan bazı sayılar bu sorunun önemi hakkında bilgi verecektir.

Kadınların ekonomik yapı ve yaşam içerisindeki - üretim sürecindeki - yeri, onun toplumsal yapı ve yaşam içindeki yerini, onu etkileyen üst yapı kurumlarını belirlemektedir 1965 nüfus sayımlarına göre Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaşlardaki iktisaden faal nüfusun % 38'ini kadınlar oluşturmaktadır. Bunların % 94'ü tarım % 5'i imalat sanayii % 2,5'i hizmetler kesiminde çalışmaktadır. Kadınların tarım kesimi dı-

şında çalışma olanağı hemen hemen yok denecek kadar azdır. Kadınlar arasındaki işçilerin oranının % 5 olması, tarımda çalışan kadınların büyük kısmının aile işletmelerinde çalışmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Ülkemizin bazı yörelerinde, erkek kahvede boş otururken, tarlada çapa sallayan, evin yemeğini hazırlayan, çocuklara bakan hep kadındır. Buna karşın evde söz hakkı yoktur. Yapılan bir ankette «evde en çok kimin sözü geçer?» sorusuna erkeklerin verdiği cevaplar içinde, kadının sözünün geçtiği aile binde yedi, kadınların verdiği cevaplara göre binde otuzikidir.

Özellikle kırsal kesimin kadınları, eğitim öğretim olanağından çok az yararlanabilmektedir. Eğitim-öğretim kurumlarının yetersizliğinin yanısıra, feodal değer yargılarına bağlı olarak kızların okuması gereksiz görülmektedir. Böylece 1935'te köy kadınları arasındaki okuma yazma oranı binde 42'den, 30 yıl sonrası 1965'de sadece binde 229'a çıkmaktadır. Kentteki durum göreli olarak daha iyidir. 1935'de her bin kadının 291'i, 1965'de ise 522'si okuma - yazma bilmektedir. 1970'de 16-24 yaş arasındaki köylü kadınların % 40,6 sı okur yazarken bu oran erkeklerde % 84 dür. Ancak köy kadınlarının ilkokuldan sonraki öğretim kurumlarına devam oranı son derece düşüktür. 16 yaşından yukarı nüfus arasında her bin kadının 402'si ilkokulu bitirebilirken yalnızca binde 5'i ortaokulu bitirebilmektedir.

Buna bağlı olarak, kişinin görüş açısını genişletecek gazete okuma, radyo dinleme gibi olanaklardan ve alışkanlıklardan yoksundur köylü kadınların % 43,9'u hiç gazete okumazken bu oran erkeklerde %13,7'dir. Radyo dinlemek bakımından, kadınların % 51'i hiç radyo dinlemezken, erkeklerin % 20 si hiç dinlememektedir. Kendi dışındaki dünyada olup bitenerden bu denli uzakta olan köy kadını günlük ağır,bunaltıcı işlerle uğraşıp durmaktadır sadece. Bu nedenle, içinde yaşadığı düzeni olduğu gibi kabullenmekte, başkaldırmayı düşünmemektedir bile.

Köylerde, evlenecek kızın fikrinin ve olurunun alınması önemli değildir. Evlilikte etkin rol oynayan başlık mekanizması, kadınları mal gibi alınıp satılmasının en belirgin kanıtdır. Genellikle kız evlat, aile için ücretsiz işçi olarak çalışacağı dönemde, evlilik nedeniyle ayrılmakta, baba ve anası başlık yoluyla tazmin edilmektedir. Kız, gelin gittiği evde de ücretsiz olarak çalışacağından, erkeğin ailesinin de zararı fazla olmayacaktır. Köyde doğup yaşayan kadınların % 63,7'sinin ailesine evlenirken başlık verilmektedir. Oysa köyde doğup, üç büyük kentte yaşayanların, evlenirken % 48,2'sinin ailesine başlık verilmektedir. Maddi yaşam koşulları ve çevre değiştikçe ona bağlı olarak eski ortamın gelenekleri de yaygınlığını yitirmektedir.

Tüm Anadolu'daki sağlık hizmetlerinin yetersizliği, doğum, düşük gibi nedenlerle her an ölümle burun buruna gelen kadınlar açısından çok daha önemlidir. Bu hizmetlerin eksikliği, insanları; özellikle kadınları yatır-türbe, hoca gibi batıl inançların kısır düngüsüne çekmiştir. Okur-yazar kadınların % 12'si, okur-yazar olamayanlar % 21,8'i hacı-hocaya gitmektedir... Bu oran okur-yazar erkeklerde % 7, okuma yazma bilmeyenlerde % 12,2 civarındadır.

Köyden kentlere geçildiğinde, faal nüfusun % 52'sini oluşturan kadınların % 90' ının işgücüne dahil olmadığı görülmektedir. İşgücüne dahil olmayan kadınların % 81'i ev kadını olduğunu söylemiştir. Evin ağır, bunaltıcı sersemletici işleriyle uğraşan, adeta ev işlerinin tutsağı haline gelen kadınlar, ekonomik zorunluklar nedeniyle çalışma hayatına atılmalarında sorun çözümlenmemektedir. Bu sefer de ücretli işçi olarak sermayenin tutsaklığına girmektedirler. Dışarda çalışmak, ekonomik özgürlük için gerekli ilk adımsa da kapitalist toplum ve üst yapı kurumları nedeniyle kadının toplumsal konumuna pek büyük değişiklik getirmemektedir. Kadın işçiler arasında sendikalaşma oranı düşük olduğundan, buhran dönemlerinde ilk önce onlar işten çıkarılmakta, yedek sanayi ordusu olarak ücretleri düşük tutmak için kapitalistler tarafından kullanılmakta, erkeklere göre daha düşük ücret almaktadırlar.

Türkiye'de sosyal sigortaya dahil işçiler arasında yapılan araştırma, kadınların genellikle düşük ücretli faaliyet kollarında yoğunlaşmış olduklarını göstermektedir. Kamu kesiminde çalışan kadınların ücretleri erkeklerinkinin %71-93'ünü bulmakta, bu oran özel kesimde % 63-80 olmaktadır. Ülkemizde, sosyal sigortaya tabi işçilerin, tüm işçilerin ufak bir bölümü olduğu ve sigortalı kadın işçilerin toplam sigortalı işçilerin % 9'unu oluşturduğu göz önüne alınırsa, sigortasız ve sendikasız işçiler arasında kadın-erkek ücret farkının çok daha büyüyeceği anlaşılacaktır. Kapitllist, böylece kadınları daha yoğun şekilde sömürmüş olmaktadır.

Özel ya da devlet hizmetler sektöründe çalışan memur kadınlar üzerinde yapılmış anketler, büyük bir çoğunluğun ekonomik zorunluluklar sonucu, erkeğin maaşının aileyi geçindirememesi nedeniyle çalışmaya başladığını ortaya koymaktadır. Üst yapı kurumlarının baskısı altında olan kadınlar sürekli olarak çalışmayı düşünmemektedirler. Bunun bir kanıtı, kadınların çoğunun geçim sıkıntısı sona erer ermez çalışmaktan vaz geçeceğini belirtmesidir. Kadın dışarda çalışmayı kendisi için esas görev kabul etmemekte kendini önce eş sonra anne olarak algılamaktadır. Bu nedenle işlerinde ilerleme istekleri çok azdır. Ekonomik zorunluluklar sonucu çalışan kadınlar aldıklarının büyük bir kısmını, aile bütçesine ek olarak vermekte, kazandığı para üzerinde söz sahibi olmamaktadır.

Toplumdaki egemen değer yargıları, kadının çalıştığı işe ve topluma yaptığı katkıya rağmen «kadın»; ikinci sınıf vatandaş olarak ele alınmasına yol açmaktadır. Bu nedenle kadının kurtuluşu çalışsa bile bu düzende mümkün değildir. Kadın sorunun işçi sınıfının ve tüm tabakaların sömürüye karşı mücadelesinden soyutlanmadan ele alınması gerekmektedir. Kadınlar da içinde yer aldıkları işçi sınıfının ve diğer emekçi yığınların mücadelesinde yerlerini almalıdırlar.

Kadın sorununu, devrimci mücadelenin bir paıçası haline getirmek ve sürekli tartışılarak, binlerce yıllık şartlandırılmaların kırılmasına çalışmak tüm devrimcilerin görevi olmaıdır.

TİB

★

Belge... Belge... Belge...

TC
SAKARYA İLİ
İLKÖĞRETİM MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 243. 1-2090
Konu : Maaş dağıtım yeri Hk.

29/8/1975

İlköğretim Müdürlüğü Mutemedi

Milli Eğitim Müdürlüğünün 20.8.1975 gün ve 120-17067 sayılı ve gene Milli Eğ. Müdürlüğünün 27.8.1975 gün ve 120-17394 sayılı emirlerinde: İlköğretim teşkilatında çalışan Müdür, Müdür Yardımcısı, Öğretmen, Memur ve hizmetlilerin maaşlarının genellikle Öğretmen Derneklerinde dağıtıldığı bundan da bazı sakıncaların doğduğu müşahade edildiği belirtilmektedir. Sakınca ve huzursuzluklarından ortadan kaldırılması maksadiyle eylül 1975 ayından itibaren mutlaka öğretmen dernekleri dışında bir okulda dağıtılması emredilmektedir.

Eylül 1975 ayından itibaren maaşların Konuralp ilkokul öğretmenler odasında dağıtılmasını önemle rica ederim.

İlköğretim Müdürü

AÇIKLAMA

BÜLTENİN ELİNİZE GEÇEN BU SAYISI, SON SAYISIDIR. YAYINI BUNDAN SONRA DAHA BÜYÜK TİRAJLİ ONBEŞ GÜNDE BİR ÇIKACAK GAZETE İLE SÜRDÜRECEĞİZ. GAZETE 1 KASIMDAN İTİBAREN YAYINA BAŞLAYACAKTIR. BÜLTEN ABONELERİNE GAZETE GÖNDERİLECEKTİR. BÜLTENİN ESKİ SAYILARI GENEL MERKEZİMİZDEN BEDELİ KARŞILIĞINDA GÖNDERİLECEKTİR.

KANDIRMACA İLKÖĞRETİM HAFTASINA HAYIR

MUZAFFER ŞENER

Kandırmaca İlköğretim Haftasına

HAYIR

YAŞASIN

Demokratik Eğitim

MÜCADELEMİZ

TÖB-DER ANKARA ŞUBESİ

Milli Eğitim Bakanlığının düzenlediği ilköğretim haftası yanlış bilgilerle dolu ve kandırmacadır. İlerici ve yurtsever öğretmen örgütü olarak ülke gerçeklerini kamuoyuna açıklamak görevimizdir.

Atılan parlak nutuklara rağmen cumhuriyetin 52. yılında Türkiye'de ilköğretimin durumu, devletin verdiği rakamlara göre şöyledir: 3741 köyde okul yoktur. 7827 okul geçici binada eğitim yapmaktadır. İlkokuma-yazma çağındaki 3 milyon çocuk okula gidememektedir.

İmzasını atanların bile okur-yazar sayıldığı ülkemizde, resmi istatistiklere göre nüfusun % 45'i okuma-yazma bilmemektedir. Bu oran, doğuda bir yüz karasıdır. 1970 nüfus sayım sonuçlarına göre Doğu Anadolu'nun 16 ilinde nüfusun % 67 si, kadınların % 83,5'i okuma-yazma bilmemektedir. Doğu Anadolu'da her yüz kadından 17 tanesi okuma - yazma biliyor. İlkokuma - yazma çağında yüzbinlerce çocuk iş hayatına atılmak zorunda bırakılmakta. Bunların onbinlercesi de korunmaya muhtaç durumdadır.

Ülkemizde kadın iş hayatına karışmış bu nedenle de çocuklarının bakım ve korunması acil sorun haline gelmiştir. Böyle olmasına rağmen kreş ve anaokulları göstermelik bir sayının üstüne çıkamamıştır.

Büyük kentlerimizin gecekondu semtlerinde, örneğin Ankara'da yoksul halk çocukları Amerikan barakalarında üçlü-dörtlü eğitime tabi tutularak işin başında ileri eğitim görmeleri engellenmektedir. Yoksul halk çocukları orta ve liseye bile gidememektedir.

Yurdun en ücra köşelerinde görev yapan öğretmenler konut, sağlık, çocuk okutma vb. sorunlarla başbaşa bırakılıp ve her geçen gün artan hayat pahalılığı altında hal-

ÖĞRETMEN : Ekonomik Siyasi ve Kültürel Baskı Altında

ÖĞRENCİ : Yoksul, Baraka ve Ahırlarda Öğrenim Görüyor.

EĞİTİM : Çarpık, Yoz ve Verimsiz

TÖB-DER ANKARA ŞUBESİ

kımızla birlikte ezilmektedir. Bu da yetmezmiş gibi, gerçekleri konuştukları için öldürülmekte ve bakanlık tarafından kıyıma uğratılmaktadır.

İşte cumhuriyetin kuruluşundan 52 yıl sonra, ilköğretimin genel görünüşü budur. Okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı her geçen yıl azalacağına artmaktadır. Bu durumun sorumluları, sadece nutuk atma zamanlarında cömert davranıyorlar..

Aslında bu durum bizi şaşırtmıyor. Kendi vurgun ve sömürüleri dışında hiçbir düşüncesi olmayan hakim sınıflardan fazlası beklenemez. Tarihsel görevleri emperyalist ortaklarıyla ülkemizin kaynaklarını talan etmek olan egemen sınıflar elbette ülkemiz insanını cahil ve yoksul bırakacaklardır.

Biz Ankara TÖB — DER Şubesi olarak tüm öteki yurt sorunlarının da halkçı bir düzen kurulmadıkça çözümlenemiyeceği konusundaki inancımızı tekrarlıyoruz. Ülke kaynakları halkın gerçek gereksinmeleri yönünde kullanılmadıkça bu durum devam eder, daha iyiye değil, daha kötüye gider.

Türkiye'de genel eğitim sorununun çözümü halkın cahil ve yoksul kalmasına çıkarları olanlara bırakılmaz. Eğitim sorunu, bugünkü sömürü, talan ve baskı düzeni değişmedikçe, gerçek bir çözüme ulaşamaz. Onun için ortada teknik bir sorun değil, fakat öncelikle politik birsorun söz konusudur. Gerçek çözümler, ancak halkçı bir düzende olmaktadır. Bunun dışındaki tüm girişimler olsa olsa oylamaya yarar ve göstermelik «çözüm»ler olmaktan öteye gidemez. Geçtiğimiz 52 yıllık cumhuriyet döneminde olduğu gibi.

YAŞASIN DEMOKRATİK EĞİTİM MÜCADELEMİZ

ANAYASA MADDE 50

"İLK ÖĞRETİM PARASIZ VE MECBURİDİR,,

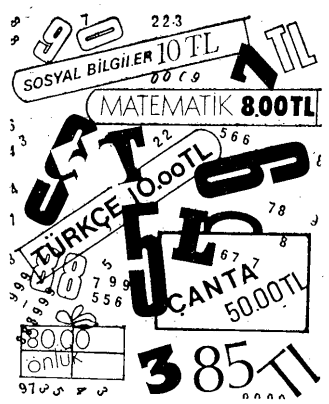

2 MİLYON ÇOCUK OKULSUZ

TÖB-DER ANKARA ŞUBESİ

İşçi Ücretleri Enflasyonun Nedeni Olarak Gösterilemez

M. BARÇIN

1963 - 1973 döneminde Türkiye'de parasal işçi ücretlerindeki artışlar ile toptan eşya fiatlarındaki artışlar Tablo 1'de yanyana verilmektedir.

TABLO = 1

1963 - 1973 Döneminde Ortalama Parasal Ücretler ve Toptan Eşya Fiatları

Yıllar	Parasal Ücret Endeksi	Toptan Eşya Fiatları Endeksi
1963	100.0	100.0
1964	108.9	101.2
1965	120.7	109.4
1966	131.4	114.7
1967	144.3	123.4
1968	157.6	127.3
1969	179.9	136.5
1970	197.2	145.7
1971	219.5	168.9
1972	245.0	199.3
1973	282.4	240.1

Kaynak : Ticaret Bakanlığı Konjoktür ve Yayın Müdürlüğü ve Çalışma Bakanlığı

Tablonun incelenmesi, Türkiye'de ortalama parasal işçi ücretlerinin 1963 yılından 1973 yılına kadar % 182.4 oranında, toptan eşya fiatlarının ise % 140.1 oranında arttığını ortaya koymaktadır.

İşte sermaye çevrelerinin, işçi ücretlerinin 1963 yılından 1973 yılına kadar artmasının enflasyonun nedeni olduğunu söylerken tek dayandıkları nokta da budur. Ama sorunu bu kadar basite indirgemek bir anlamda yalan söylemekle özdeştir. Çünkü işçi ücretlerinin fiat artışlarına neden olduğunu söyleyebilmek için, ücret ödemeleri toplamının ürünün fiatı içindeki payının arttığını ispatlamak ve «ne yapalım, biz de kâr payımızı sabit tutabilmek için fiatları arttırdık» diyebilmek gerekir. Ama bu denilemez, zira 1963 - 1973 yılları arasında cari piyasa fiatlarıyla ifade edilen toplam ürün değeri içinde, ücretlerin özel sektör imalât sanayiindeki payı azalmıştır.

TABLO = 2

Özel Kesim İmalât Sanayiinde Ücretlerin Toplam Ürün Değeri İçinde Payı

Sektörler	Ücretlerin Toplam Ürün Değeri İçinde Payı (%) 1963	1972
Gıda	3	3
İçki	4	6
Dokuma	9	9
Giyim	10	10
Orman Ürünleri	8	5
Mobilya	11	9
Kâğıt	8	6
Basım	12	10
Deri	9	7
Kauçuk	14	9
Kimya	4	5
Metal Dışı Madenler	16	13
Ana Metal	6	6
Madeni Eşya	9	8
Makine İmalât	6	8
Elektrik Makineleri	7	9
Taşıt Araçları	5	5
Diğer	10	7
İmalât Sanayii (ortal.)	8	7

Kaynak : Ayla Sevant, yayınlanmamış çalışma

Tablonun da açıkça gösterdiği gibi özel kesim imalât sanayiinde 1963'e oranla 1972 yılında, içki, makine imalât, kimya ve elektrik makineleri sektörleri dışındaki 14 üretim dalında işçi ücretlerinin cari piyasa fiatlarıyla toplam ürün değeri içindek payı

genellikle azalmıştır. İmalât sanayii ortalaması olarak işçi ücretleri 1963 yılında toplam ürün değerinin % 8'ini oluştururken 1972 yılında bu pay % 7'ye düşmüştür. Aradaki fark ise doğal olarak zaten fahiş olan kârlara eklenmiştir. Bu durumda bilmiyoruz, sadece parasal ücret endekslerine dayanarak fiat artışlarının sorumluluğunu işçi ücretlerine yüklemenin olanağı var mıdır?

İşçi ücretlerindeki artışların Türkiye'de enflsâyona neden olamıyacağını göstermesi açısından mutlaka kullanılması gereken bir diğer gösterge de, milli gelir ve sektörlerde yıllara göre meydana gelen gerçek artışlarla gerçek işçi ücretlerindeki artışların karşılaştırılmasından ortaya çıkan sonuçtur.

Eğer bir ülkede millî gelir giderek artıyor, buna karşılık işçi sınıfının geliri bu artışı geriden izliyor ve hele artacağı yerde azalıyorsa, bunun anlamı sermayedarların kârlarının yüksek oranlarda arttığı, işçinin alın teri ile fazlasıyla hakettiği payının bir kısmınında kârlara katıldığıdır. Ve eğer o ülkede aynı zamanda enflâsyon da hüküm sürüyorsa bunu önlemenin en kestirme yolu kârları azaltarak fiatları düşürmektir.

Türkiye'de işçilerin gerçek ücretlerindeki artışlar millî gelir artışının ise çok gerilerinde, sanayi kesimi geliri artışının ise çok gerilerinde kalmıştır. Herşeyin sermayenin daha da güçlenmesi için açıkça seferber edildiği ve fiatların korkunç artışlar gösterdiği 12 Mart sonrası dönemde ise milli gelir ve sanayi kesimi geliri hızla artarken, gerçek işçi ücretleri artmak bir yana sırasıyla 1971 yılında % 5,1, 1972 yılında % 1,4 ve 1973 yılında da % 3'9 oranlarında azalmıştır. Kısacası bir yandan millî gelir artarken, diğer yandan işçiler, değil artan millî gelirden paylarını almak, eski satın alma güçlerini bile koruyamamışlardır. Bu durumda işçilerin satın alma güçlerin azalması ve millî gelirin artmasından doğan fark nereye gitmektedir? Söz konusu fark, işverenlerin kârlarındaki artışı meydana getirmektedir. Bu durumda yine fiat artışlarını önlemenin en hakça yolu kâr oranlarının düşürülmesini sağlamaktır.

İşçi ücretlenindeki en ufak artışlar karşısında kendi denetimlerindeki basın organlarında işçi sınıfı aleyhine büyük bir kampanyaya girişen ve işçi ücretlerindeki artışın hayat pahalılığına neden olduğunu emekçi kitleleri arasında yaymaya çalışan kapitalistler, kendi kârlarının gelişiminden genellikle söz etmemektedirler. Türkiye'nin en büyük 100 sanayi şirketinin vergilerden sonraki net kârlarının gerçek işçi ücretlerinin düştüğü son iki yıl içindeki durumlarının karşılaştırılması pahalılığın gerçek yaratıcılarının kimler olduğu konusunda açık kanıtlar sağlamaktadır. Bu şirkleterin 1972 yılında 1 milyar 617 milyon TL olan kârları 1973 yılında 3 milyar 299 milyon TL'sına fırlamıştır. Yani kârlar bir yıl içinde iki misline çıkmıştır. Hangi işçinin, hangi yoksul köylünün, küçük üreticinin, memurun, esnafın geliri bir yıl içinde iki katına çıkmıştır? Bu en büyük 100 sanayi şirketi uluslararası tekelci sermaye (emperyalizm) ve onurla bütünleşmiş yerli tekelci sermayenin ortak yatırımlarıdır.

Görüldüğü gibi enflasyon veya fiyatların artması emperyalistlerin ve emperyalistlerle bütünleşmiş küçük bir sömürücü azınlığı yararına, işçisi topraksız ve az topraklı yoksul köylüsü, küçük üreticisi, esnafı, memuru, zanaatkârı ile tüm emekçi halkımızın aleyhindedir. Hayat pahalılığına işçi ücretlerindeki artışların neden olduğunu yaymaya çalışmak, işçi sınıfı ile pahalılıktan büyük zarar gören diğer emekçi sınıf ve tabakalar arasındki ittifakı parçalamaya yönelik bir oyundur.

TABLO = 3

Millî Gelir (1969 Yılı Üretici Fiatlarıyla) ve Gerçek Ücret Artış Hızları

1963	9.7	12.0	—
1964	4.1	11.2	6.4
1965	3.1	9.5	4.5
1966	12.0	15.2	4.3
1967	4.2	8.2	3.5
1968	6.7	11.1	4.9
1969	5.4	12.0	8.3
1970	5.6	2.1	0.8
1971	10.7	10.4	—5.1
1972	7.1	11.8	—1.4
1973	6.4	4.1	—3.9

Kaynak : DİE ve Çalışma Bakanlığı

Halk Öğretmenleri Toplu imhadan Kurtardı

27.9.1975 günü, Oltu, Erzurum, Göle, Kars, Narman ve Olur şubelerimizin katıldığı bir bölge semineri düzenlenmiştir. Toplantıya Genel Başkanımız ve Genel Sekreterimiz de katılmışlardı. Toplantıya geniş bir öğretmen ve kalabalık halk kitleleri katılmış ve konuşmaları ilgiyle izlemişlerdir. Toplantı, belediye başkanının elektrikleri kesmesi nedeniyle mum ve lamba ışığı altında yapılmıştır.

İftar nedeniyle toplantı 18.00 de bitirilmiş ve yerlerinin uzak olması nedeniyle Kars-Göle şubelerimizden gelen öğretmen arkadaşlarımız araçlarına binerek Oltu'yu hemen terketmişlerdir.

Saat 19.00 da Olur ilçesinden gelen öğretmen halktan kişiler ilçeyi terkederken pusu kuran komandoların ani zincirli, sopalı ve silahlı saldırılarına uğramış, halktan Yaşettin Alver ağır yaralanmıştır.

Halkın iftarda bulunmasından yararlanan faşist taslakları 15-16 yaşlarındaki çocuklarla birlikte «Başbuğ Türkeş, Müslüman Türkiye, Komünistler Moskova'ya sloganları ile TÖB — DER Oltu Şubesine saldırmışlardır. Öğretmenlerin çoğunluğu toplantıdan sonra evlerine gittiklerinden şubede taşradan gelen öğretmenler bulunmaktaydı.

Karanlıktan da yararlanan faşistler taşlar ve silahlarla TÖB — DER binasına saldırmış ve bütün camları kırmışlardır. Atılan taşlarla Zeki AYTAÇ ile Etem DÜZGÜN çeşitli yerlerinden yaralanmışlardır. Bu sırada yetersiz kadrolarına rağmen olay yerine gelen Jandarma üsteğmen ile Polis Komiseri aldıkları yerinde tedbirlerle içeride bulunan Genel Başkan ve diğer öğretmenleri muhtemel ölümden kurtarmışlardır.

Oltu Müftüsü Selahattin Kara bir haftadan beri camilerdeki toplantıya katılanları öldürmenin «müslümanlığın en yüksek mertebelerine yükselmeye neden olacağını» sık sık tekrarlamıştır. Bu kışkırtmalar etkisini göstermiştir. «Din elden gidiyor, komünistler bu gece komünizmi Oltu'da ilan ediyorlar» yaygaraları ile sınıfını yitirmiş, lümpen hale gelmiş, yoksulluğu nedeniyle okuyamamış, okuldan kovulmuş, üniversiteye girememiş bir avuç insan, başlarında AP'li encümen azası Şeref Eroğlu, Belediye Başkanı Yılmaz Türkan, Halitpaşa İlkokulu Müdürü Ahmet Çelik ve sıtma Savaş Memuru Kahraman Sungurlu olduğu halde ilçe sokaklarındaki saldırı ve gösterilerini sürdürmüşlerdir. Karanlık ve geceden yararlanan faşistler, yeniden Jandarma ve Polis Kordonunu yararak TÖB — DER Lokaline silah, taş ve galiz küfürlerle saldırmışlardır. Belediye binasının üzerindeki taraçaya çıkan belediye başkanı ve diğer yardımcıları TÖB — DER binasını arkadan taş ve silah yağmuruna tutmuşlardır. Bu sırada Halit Paşa Mahallesinden olayı duyan halk gelmiş ve lokalde bulunan öğretmenleri kesin bir ölümden kurtarmışlar. Çünkü saldırganlar binayı ateşe vermek için hazırlanıyorlardı.

Halitpaşa Mahallesi halkının sayesinde Jandarma Üsteğmenin temin ettiği asker bir araçla 26 öğretmen Lokalden çıkarılmış ve bir eve taşınmışlardır. Mahalleye giden yollar 28.9.1975 Pazar günü saat 9'a kadar kesilmiş, halk sabaha kadar nöbet tutarak öğretmenleri korumuşlardır. Halkın kurduğu barikatı yıkıp mahalleye giremiyeceklerini anlayan faşistler, «Komiser istifa, üsteğmen istifa, yaşasın başbuğumuz, kahrolsun Ecevit, Müslüman Türkeş» bağırtıla-

rıyla ilçede ilericiliği ile tanınan Doktor, avukat ve diğer iş adamlarının ev yazıhane ve işyerlerinin CHP binasının camlarını kırmış, eşyaları tahrip ve yağma etmişlerdir. TÖB — DER ile CHP'nin levhalarını parçalamış, Oltu çayına atmışlardır.

Yoksul mahallesinde tek bir evde telefon olmadığından dışarı ile irtibat kurmak olanağı bulunamamıştır. Ağır yaralanan öğretmen Necati Özbek sabaha dek inlemiştir. lOaylar üzerine Erzurum'dan gelen Vali muhasara altına alınan, çevreleri kuşatılan mahalle haklı ve öğretmenlerle hiç ilgilenmemiştir.

Saldırganlardan 6 tanesini yakalıyarak karakola götüren Polis komiseri olayların tertipçisi Belediye Başkanı ve İl Encümen Azası Şeref Eroğlu «Bunları serbest bırakmazsanız hükümet binası tahrip edilecek» tehdidi ile serbest bıraktırılmışlardır. Bundan da iyice şımaran Erzurum-Narman ve çevre ilçelerden gelen komandolar sabaha dek gösteri ve saldırılarını sürdürmüş, Kaleden top atılarak, sokaklarda silahlar patlatılarak ilçede tam bir terör havası estirmişlerdir.

Pazar günü Halitpaşa halkının temin ettikleri araçlarla halkın aldığı emniyet tedbirleri altında öğretmenler saat 9.00 da ilçeyi terketmişlerdir. Oltu'da görevli olup Halitpaşa Mahallesine sığınan öğretmen Hüseyin Özdemir, Necmi Ünal, Necati Özbek ve Hayrettin Belen'de halk tarafından teker teker evlerine taşınmışlardır.

Faşizm tam tırmanış halinde. Bütün demokratik kuruluşların, yurtseverlerin, devrimcilerin faşizme karşı güçbirliği yapması gerekmektedir. Birçok yerde olduğu gibi anti-faşist olduklarını söyleyen bazı kuruluşlar faşizme karşı güçbirliğinden kaçınmaktadırlar. Bu Oltu'da da böyle olmuştur. Ne var ki faşist taslakları bu çekingenliğe, demokratik cephede kesin yerlerini açıkça almalarına rağmen yine de saldırıyı ortaklaşa yapmaktadırlar. Ancak faşistler bu çekingenlikten daha da cüret almaktadırlar.

Oltu'da tüm gerici güçlerin güçbirliği yapıp devrimcileri, yurtseverleri imha etme planlarını halkımız bozmuştur. Oltu olayları yeni bir kanlı pazar provasıdır. Saldırının ucuz atlatılması halkımızın öğretmenlere ve kendi haklarına sahip çıkması sayesinde olmuştur. Halkın gücüne inanmayanlara, Aslanpaşa Mahallesi halkı iyi bir ders vermiştir.

ANKARA DAĞITIM

Abdullah Nefes
Kitap - Dergi - Afiş - Yayın
Bayındır Sok : 38/3
ANKARA

TÖB — DER ŞUBELERİNE HER TÜRLÜ KİTAP VE DERGİ % 25 İNDİRİMLİ VE ÖDEMELİ OLARAK GÖNDERİLİR.

«yardım» ve yabancı sermaye sömürüsü

TÖB-DER yayınları 3
araştırma bürosu

Fiyatı : 7,5 Lira. Üyelerimize yüzde elli indirimlidir.

ÇAKIR'IN BUGÜN GAZETESİNE YANITLARI

Soru : 1 — Bugünkü eğitim düzenimiz hakkında Türkiye'nin en büyük ve en güçlü öğretmen örgütünün Genel Başkanı olarak düşünceleriniz, önerileriniz nelerdir, kısaca açıklar mısınız

Bu soruyu yanıtlamaya başlamadan önce özellikle şunu belirtmek isterim:

Sorunları aynı olan sınıf ve tabaka, ve zümrelerde birden fazla örgütlenme varsa bu, kitlelerdeki örgütlenme bilincinin yetersizliğinden, sorunlara ve sorunların çözümüne değişik açıdan bakılmasından, kariyezmin bataklığına saplanılmasından ve kişisel ihtiraslardan ileri gelmektedir. Egemen güçler de bu bölünmelerden yararlanmakta ve hatta bu bölünmeleri tertip ve teşvik etmektedir. Bu nedenle biz, Türkiye Öğretmenlerinin ekonomik ve demokratik sorunlarının çözümünde mesleğimizde birden fazla örgütlenmeyi yararsız buluyoruz. TÖB — DER olarak «Türkiye'nin en büyük ve en güçlü öğretmen örgütü» değil, Türkiye öğretmenlerini tek güçlü ekonomik ve demokratik mücadele örgütüyüz. Bu gerçeği vurguladıktan sonra sorunuza kısaca yanıt vereceğim.

Eğitim, üretim araçlarını elinde bulunduran ve politik güç olarak devlete damgasını vuran sınıfların çıkarlarına göre biçimlenen, bireyi kabiliyet ve yetisi doğrultusunda geliştirip uslaştıran bir üst yapı kurumudur. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi eğitim, toplumların ekonomik ve politik yapılarının dışında amaçlanan ve işlevi sosyal düzenden soyutlanan bir kavram değildir. Böyle olduğu için de tarih boyunca üretim araçlarını elinde tutan sınıflar eğitime önem vermişler, sınıfsal çıkarlarını korumada eğitimi en etkili bir araç olarak kullanmışlardır.

Eğitimin işlevine bakıldığında, iki yönlü olduğu görülmektedir. Biri' egemen sınıfların çıkarlarını korumak için kişileri koşullandırma aracıdır. Diğeri de, daha ileri bir üretim biçimine geçişin subjektif şartlarının oluşmasında önemli bir araçtır.

Türkiye emperyalist - kapitalist ilişkiler içinde geri bıraktırılmış bir ülkedir. Ekonomik yönden emperyalizme bağımlılığımız kaçınılmaz olarak eğitimimize de yansımaktadır. Emperyalist kapitalist üretim biçiminde gelişmiş ülkelerde bireyin daha iyi meta üretmesine, daha fazla artı değer yaratmasına dönük bir eğitim sistemi uygulanır. Bu sistemin halkalarını oluşturan geri bırakılmış ülkelerin eğitim sistemleri ise politik, ekonomik, askeri ve diğer sahalarda olduğu gibi gelişmiş ülkelerce biçimlendirilmektedir. Bu ülkelerde, emperyalistlerin izin verdiği üretim araçlarının ihtiyacını karşılayacak ve gelişmiş ülkelerin iş gücü açığını kapayacak bir eğitim uygulanır. Emperyalist-kapitalist ülkeler, gerekli hammaddeyi çıkartan, üreten, montaj, taşoran sanayiyi işleten, mamul maddeleri pazarlayan ve tüketici bir toplumun oluşmasına yönelik ve bu topluma düzenin sürekliliğinin sağlayacak eğitim için gerekli tüm önlemleri alırlar ve kendileriyle bütünleşmiş yerli egemen güçlere bunları uygulatırlar.

Emperyalist - kapitalist ilişkiler içinde olan ülkemizde, emperyalizmin güdümünde olan eğitim sisteminde kurulu düzenin devamını sağlamak için şu üç insan tipinin yaratılması amaçlanmıştır:

a) Kendi sınıfından soyutlanmış, üreten, ürettiğine sahip çıkmayan, ülkesine ve halkına yabancı, kendilerine güvensiz, egemen güçlerin baskı aracı olan devleti kurtarıcı gören insan tipi.

b) Militarist, ırkçı, şövanist kültürle şartlanmış, emekçi sınıf ve tabakalarının mücadelesini bastırmak için kullanılan egemen sınıfların «vurucu gücü» Sözde «Milliyetçi» insan tipi.

c) Teokratik ve dine dayalı kültürle şartlanmış insan tipi.

Sonuç olarak ülkemiz gibi geri bırakılmış ülkelerden eğitimden amaçlanan, emperyalist-kapitalist düzenden yana, üreten, fakat ürettiğinin bölüşümünde söz sahibi olmayı düşünmeyen robotlaşmış, baskı ve tahakküme baş kaldırmayan, yoz, topluma ve geldiği sınıfa yabancılaşan ırkçı, şöven, teokratik düşüncelerle şartlandırılan bir insan tipinin yaratılmasıdır.

Bizim anladığımız eğitimden beklenen ise ortaklaşa ve birlikte çalışmadan zevk alan, işyerinde ve üretim içinde değerler yaratan, toplum içinde sorumluluk ve görev alabilen, kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda ideolojik ve politik bilinçle donatılan, doğayı ve toplumu tanıyan ve insanlığın geleceği için bunları daha da ileriye dönük değiştirmeye çalışan insanlığın yetirtirilmesidir.

Bu eğitim araştırmaya, incelemeye yer veren, ön yargılardan arınmış, toplumsal içeriklik, devrimci tavırlı, kitleleri demokratikleştiren bir eğitimdir.

Soru : 2 — Hepimiz biliyoruz ki MC Hükümetinin kurulmasıyle öğretmenler, okul yöneticileri, Milli Eğitim Müdürleri, kısaca eğitim ordusu arasında büyük bir kıyım başladı. Bunun daha da yoğunlaşarak sürüp gideceği anlaşılıyor. Bunun kısa bir değerlendirmesini yapar mısınız

Öğretmenler olarak her ne kadar eğitimin hazırlanmasında ve planlanmasında söz sahibi değilsek de (eğitimin hazırlanması ve planlanması yukarıda da söylediğim gigi egemen sınıfların tekelindedir.) bunun uygulanmasında en aktif görev yapan bireyleriz. Ne varki, ülkemizin öğretmenleri eğitimin sınıfsal karakterini çok iyi bilmektedir ve kitlelerin bilinçlenmesinde ve uyandırılmasından en etkin bir araç olduğununda bilincindedir. Bu nedenle ülkemizin ilerici ve devrimci öğretmenleri eğitimi, şövanist, ırkçı, teokratik ve bireyi geldiği sınıfa yabancılaştıran - emperyalist kapitalist özden sıyırma, kişiye devrimci tavır kazandırıp ve toplumun demokratlaşmasına yönelik bir mücadelenin içindedir. Yani kısacası eğitime, daha ileri bir üretim biçimine geçişin araçlarından biri olarak bakmakta ve mücadelesini bu doğrultuda sürdürmektedir.

Türkiyenin ilerici ve devrimci öğretmenleri yurt sorunlarının bütünlüğü içinde ekonomik ve demokratik mücadelesini yürütmekte, bu mücadelesini TÖB — DER'de örgütlenerek birlik-beraberlik ve dayanışma içerisinde sürdürmektedir. Egemen sınıflar, öğretmen kitlesi içinde taban bulmakta çok güçlük çekmekte, her türlü tertip ve teşviklerine rağmen olumlu bir sonuç elde edememektedir.

İlerici ve devrimci öğretmenlerimizin yurt sorunlarına bakış açısı, örgütlü mücadelesi, eğitiminin sınıfsal karakterini çok iyi bilmesi, emekçi sınıf ve tabakaların bilinçlenmesi doğrultusunda uygulama çabaları, egemen güçlere öğretmen kesiminde taban buldurmayışı, egemen sınıfların uykusunu kaçırmakta, baskı ve tahakkümlerini ilerici ve devrimci öğretmenler üzerinde hızlandırmakta ve yoğunlaştırmaktadır. İşte süre gelen ve son günlerde daha da yoğunlaştırılan öğretmen kıyımının temelinde yatan asıl neden, izah etmeye çalıştığım egemen güçlerin sınıfsal çıkarlarıdır.

Soru : 3 — Eğitim ordusu arasındaki bu kıyım, öğretmenler, öğretmen örgütlenmesine nasıl bir etkide bulunuyor? (Olumlu, ya da olumsuz)

Sömürünün çıktığı günden, günümüze dek sömürülenlerle sömürenler arasında bir mücadele sürmüştür. Ve bu mücadele sömürünün ortadan kalkmasına kadar sürecektir. Sömürüye karşı mücadele eden emekçi sınıf ve tabakaların örgütsüz olması tarih pratiğide bize göstermiştir ki, sömürüyü, baskı ve tahakkümü daha da yoğunlaştırmıştır. Yurt sorunları bütünlüğü içerisinde ekonomik ve demokratik mücadelemizin örgütlü mücadele ile başarıya ulaşacağı gerçeği bugün tüm öğretmenlerce bilinmektedir. Bu nedenledir ki, kıyımlar, baskılar bizi daha çok bilemekte, mücadele azmimizi törpülemekte ve örgüt içinde saflarımızı daha çok sıklaştırmamızı ve daha çok kenetlenmemizi sağlamaktadır.

Soru : 4 — Kıyıma uğramış eğitimcilere, TÖB — DER olarak neler yapıyorsunuz?

Öncelikle ve özellikle TÖB — DER'li öğretmenler üzerinde uygulanan baskı, tahakküm, sürgün, kıyım, dövme, yaralama ve

hatta öldürülmelerden sineceğimizi, susacağımızı ve mücadeleden vaz geçeceğimizi sananlar yanılmaktadırlar. Tüm baskı, zulüm ve her türlü zorbalığa karşı örgütlü olarak mücadelemizi sürdüreceğiz. Örgütlü olarak birlik-beraberlik ve dayanışma içerisinde tüm faşist uygulamalara karşı koyacağız ve direneceğiz. Halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde üzerimize düşen görevi mutlaka yerine getireceğiz. Bu mücadelede yerini alan arkadaşlarımızı hiçbir zaman yalnız bırakmayacağız. TÖB — DER olarak mücadelede işinden olan, canını ve sağlığını kaybeden arkadaşlarımıza ve ailelerine her türlü yardımı sonuna dek sürdüreceğiz. Tutuklanan, yada görevinden uzaklaştırılan üyelerimize hukuk yardımı yanında kaybettiği maaşın tamamı verilecek, çalışamayacak duruma gelen yada ölen arkadaşlarımızın ailelerine 30 bin TL.sına kadar yardım yapılacaktır. Sürülen arkadaşlarımıza hukuk yardımı yanında 250-750 lira arasında yardım yapılacaktır. Bu yardımların maddi bakımdan değerini çok az olduğunu biliyoruz. Ne var ki, bu yardımlar birlik - beraberlik ve dayanışma içinde örgütlü mücadelemizin bir simgesidir.

Soru : 5 — M.C. İktidara geldiğinden beri, ne kadar eğitimci kıyıma uğradı? Bunlardan birkaç ilginç örnek verebilir misiniz?

Bugüne dek bizden mali ve hukuk yardımı isteminde bulunan üyelerimizin sayısı 200 civarındadır. Bunun az olması öğretmenlerimizin yıllık izinlerini kullanmalarından ileri gelmektedir. Bu sayının kısa zamanda 3-5 misline çıkacağını tahmin ediyoruz. Ve ona göre hazırlıklarımızı sürdürüyoruz. Sürülen ve işten el çektirilen arkadaşlarımız mesleğimizin en iyi ve en verimli bireyleridir. Tüm arkadaşlarımız, egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda görevlerini yapmadıklarından kıyılmaktadırlar. Sözün kısacası emperyalist-kapitalist sömürünün karşısında, emekten yana olmak, eğitimi bu yönde uygulamak, TÖB — DER'in tutarlı ve kararlı mücadelesi ile öğretmen kesiminde faşistlerin örgütlenmesini engellemek, zulüm ve kıyımların başta gelen nedenleridir.

Kıyıma uğrayan arkadaşlarımızın kıyım gerekçelerinde «Solcudur, TÖB — DER'lidir» yazılıdır. Bu nedenle ilginç bir kaç örnek vermeye kanımca gerek yoktur. Çünkü tüm sürgünlerin ve kıyımların hepsi ilginçtir...

Emperyalizmin ve yerli egemen güçlerin ilerici, demokrat ve devrimcilere karşı oluşturdukları «M. C.» sürgün ve kıyımlarını sürdürürken ilerici, demokrat ve devrimci öğretmenlerimiz yaralanmakta ve öldürülmektedir. Örneğin; Şu bir kaç gün içerisinde iki arkadaşımız yaralanmış bir arkadaşımızda öldürülmüştür:

24.8.1975 günü Kırşehir Şube Başkanımız Kemal Köksal, polisler tarafından meydanda, hastanede ve karakolda dövülerek kafası yarılmış ve kaburgaları ezilmiştir. Nedeni, 15 yaşındaki kızını polislerin dövmesi ve kızını polislerin elinden kurtarmaya çalışmasıdır.

2.9.1975 Salı günü Suluova şube Saymanımız Ahmet Çelik Ülkü Ocaklarına kayıtlı üç kişinin saldırısına uğramıştır. Ahmet Çelik göğsünden ve karın boşluğundan bıçaklanmıştır.

5.9.1975 günü İznik ilçesinin Derbent köyü öğretmeni Ali Genç şartlandırılmış bir grubun saldırısına uğrayarak bıçak darbeleriyle ve tabanca ile öldürülmüştür. Nedeni, TÖB — DER'li olması, halktan ve emekten yana olmasıdır.

Soru : 6 ve 7 — Öğretmenin demokratik hak savaşında, yasaların bugün ona müsade ettiği örgütlenmeyi yeterli buluyormusun? Bulmuyorsanız, bu konuda neler öneriyorsunuz, neler ve nasıl yapılmalıdır?

Ülkemizin kaynaklarını, halkımızın emeğini yabancılarla ortaklaşa sömüren egemen güçler, ekonomik ve politik bakımdan son derece örgütlenmişlerdir ve baskı tahakküm ve sömürülerini örgütlenmelerinden aldığı güçle sürdürmektedirler. Örgütlenmenin ve örgütlü mücadelenin ne denli bir güç olduğunu bilen egemen sınıflar, emekçi sınıf ve tabakalarını ve tüm emeği ile geçinenlerin çıkarları doğrultusunda gerçekten örgütlenmelerini istememektedir. 1630 sayılı Dernekler Yasası örgütlü mücadeleyi değil, bir yerde örgütlenmeyi kısıtlayan bir yasadır. Aslında, sınıfsal toplum-

larda en etkin ekonomik ve demokratik mücadele aracı toplu sözleşmeli ve grevli sendikalardır. TÖB — DER olarak ekonomik ve demokratik sorunlarımızın çözümüne yaklaşımı toplu sözleşmeli ve grevli sendikalarda örgütenmede görüyoruz. Bu gerçekten hareketle tüm demokratik kuruluşlarla bir yasal dayanışma içerisine girerek grevli ve toplu sözleşmeli sendikalarda örgütlenmek için mücadelemizi sürdüreceğiz. Şu gerçeği hiçbir zaman gözlerden ırak tutmuyoruz. Mücadelesi yapılmadan ihsan edilen haklar kolayca geri alınıyor...

Soru : 8 — Öğretmenlerin bir kamu görevlisi olarak haklarını alma, toplumu çağdaş uygarlık düzeyine çıkarma çabasında, isteklerinin elde edilmesi konusunda sürdüreceğini bildiğimiz çabada dayandığınız temel felsefe nedir? Hedefinize ulaşma konusunda uygulamayı planladığınız yöntemleri açıklar mısınız?

Soru : 9 — Bu konuda işbirliği yaptığınız, ya da yapmayı düşündüğünüz, başka kamu görevlilerine ait dernekler, federasyonlar var mı? Varsa, onlarla olan ilişkilerinizi nasıl planlıyor, yada planlıyacaksınız

Bu iki sorunun yanıtlanmasında şu gerçeği özellikle vurgulamak gerekmektedir:

Emekçi sınıf ve tabakaların örgütlü öncülüğünde olmayan bağımsızlık savaşlarının sonucunda, batılılaşma amaçlanmış, batı kapitalist düzeni «çağdaş» düzen olarak görülmüştür. Aslında geri bıraktırılmış ülkelerin kapitalist yoldan kalkınarak, emperyalist aşamaya geçmesine olanak yoktur. Ve zaten emperyalist-kapitalist ülkeler ne kalkınmaya ne de dış pazarları kaptırmaya olanak tanırlar.

Bu gerçeği belirttikten sonra şimdi sorularımıza yanıt veriyorum:

İlerici ve devrimci öğretmenlerimizin ekonomik ve demokratik mücadele örgütü TÖB — DER olarak, emperyalist-kapitalist sistemin halkalarını oluşturan geri bıraktırılmış ülkelerde hiçbir sınıf, tabaka ve zümrelerin diğerlerinden soyutlanarak tek başlarına sorunlarının çözümü yaklaşımına varamıyacaklarının bilincindeyiz. Bu nedenle tüm demokratik kuruluşlarla yasal bir dayanışma içerisine girerek mücadelemizi sürdürmeyi kaçınılmaz görüyoruz. Demokratik kuruluşlarla örgütsel bağımsızlığımızı, sorunlara bakış açımızı titizlikle korumak kaydıyle müşterek mücadelemizi sürdürmek için gerekli girişimleri yapıyoruz.

"YAŞSIZ,, BİR OZAN

.....Nazım Hikmet, şehirlerin şairidir. Ovadan seslenir insanlara, büyük düzlüklerden. Ovada akan «büyük ve bereketli bir ırmak» gibidir onun şiiri. Uygardır. Ahmet Arif ise dağları söylüyor. Uyrukluk tanımayan, yaşsız dağları, «ası» dağları. Uzun ve tek bir ağıt gibidir onun şiiri. «Daha deniz görmemiş» çocuklara adanmıştır. Kurdun kuşun arasında, yaban çiçekleri arasında söylenmişti., bir hançer kabzasına işlenmiştir. Ama o ağıtta, bir yerde, birdenbire bir zafer şarkısına dönüşecekmiş gibi bir umut (bir sanrı, daha doğrusu bir hırs,) keskin bir parıltı vardır. Türkü söyleyerek çarpışan, yaralıyken de, arkadaşları için tarih özeti çıkaran, buna felsefe ve inanç katmayı ihmal etmeyen bir gerillanın şiiridir. Karşı koymaktan çok, boyun eğmeyen bir doğa içinde, büyük zenginliği ilkel bir katkısızlık olan atıcı, avcı bir doğa içinde....

.....Bizde «oral» şiirin tuhaf bir kaderi vardır: bu şiirde, genellikle, ya kuru bir söylevciliğe düşülür, ya da harcıâlem duyguların tek düze evrenine. Daha doğrusu, nedense şimdiye kadar genellikle böyle olmuştur. Bu, sözün yakışığı uğruna, şiirin elden çıkarılması, harcanmasıdır. Ahmet Arif'in şiirinde böyle bir sakınca yok. Hiç bir zaman söyleve düşmez. Bir duygu sağnağı, imgeler halinde, sıra sıra mıs-

raları kurar. Ana düşünce, dipte, her zaman belirli, ama sakin durur; çoğalır, büyür belki, ama kalın bir damar halinde hep dipte durur.

.....Yaşsız bir şiirdir Ahmet Arif'in şiiri. Günün değil, çağın değil, çağların «aktüalite»siyle doludur. «Künyesi çizileli» kimbilir kaç yıldız uçmuştur. Dirsek teması içinde bulunduğu köylülerin, yürüyerek gezdiği kasabaların arasından tarihi kalın çizgilerle görmeyi sever. Tarihi ve uygarlığı. Yalnız, «Diyarbekir Kalesinden Notlar ve Adiloş Bebenin Ninnisi» nde daha güncül bir tavrı var. Otuz Üç Kurşun'da da biraz öyle. Bir yerde tarihten önce yaşamış bir ozan konuşuyor sanırsınız, başka bir yerde en genç kuşağın bir verimi karşısında gibisinizdir. Bu bakımdan elli yıl sonra da yayımlansaydı aynı ilgiyi görecek, sevilecekti bence.....

DİYARBEKİR KALESİNDEN NOTLAR ve ADİLOŞ BEBENİN NİNNİSİ

1.
Varamaz elim
Ayvasına, narına can dayanmazken
Kırar boynumu yürürüm.
Kurdun, kuşun bileceği hal değil,
Sormayın hiç
Laaaaal...
Kara ferman çıkadursun yollara,
Yârin bahçesi tarümar,
Kan eder perçem.
Olancası bir tutam can,
Kadasına, belâsına sunduğum,
Ben öleydim loooy...
Elim boş,
Ayağım pusu.
Bir ben bileceğim oysa
Ne afat sevdim.
Bir de ağzı var dili yok
Diyarbekir Kalesi...

2.
Açar,
Kan kırmızı yediverenler
Ve kar yağar bir yandan
Savrulur Karacadağ
Savrulur Zozan...
Bak bıyığım buz tuttu,
Üşüyorum da
Zemheri de uzadıkça uzadı,
Seni, baharmışın gibi düşünüyorum,
Seni Diyarbekir gibi,
Nelere, nelere baskın gelmezki
Seni düşünmenin tadı...

3.
Hamravat suyu dondu,
Dicle'de dört parmak buz,
Biz kuyudan işliyoruz kaba-kacağa,
Çayı, kardan demliyoruz.
Anam sır gibi saklar siyatiğini,
«Yel» der «Baharın geçer»
Bacım ikicanlı ağır,
Güzel kızdır bilirsin,
İlki bu, bir yandan saklı utanır
Ve bir yandan korkar ölürüm deyi.
Bir can daha çoğalacağız bu kış.
Bebeğim, neremde saklayım seni?
Hoş gelir,
Safa gelir,
Ahmed Arif'in yeğeni...

4.
Doğdun,
Üçgün aç tuttuk
Üç gün meme vermedik sana
Adiloş Bebem,
Hasta düşmeyesin diye,
Töremiz böyle diye,
Saldır şimdi memeye,
Saldır da büyü...

Bunlar,
Engerekler ve çıyanlardır,
Bunlar,
Aşımıza, ekmeğimize
Göz koyanlardır,
Tanı bunları,
Tanı da büyü...

Bu namustur
Künyemize kazılmış,
Bu da sabır,
Ağulardan süzülmüş.
Sarıl bunlara
Sarıl da büyü...

KÖY ENSTİTÜLÜ SANATÇILAR İNCELENİRKEN

Mehmet BAYRAK

TÖB — DER Bülteninin 101'nci sayısında benimle yapılmış bir konuşma yayımlandı. Sözkonusu konuşmanın yayımlanacağından ve —kısa bir süre— yayımlandığından habersizdim. Sonradan haberim oldu. Baktım, 1974 yılı başlarında yapılmış geniş kapsamlı bir soruşturmanın yayımlanmamış bir kesiti.. Üstelik, başlık dahil, çeşitli sözcük yanlışlarıyla çıkmış.

Doğrusu, tamamlayıcı kesiti Nisan-1974'te **Yeni Dönem**'de yayımlanmış, eksik ve kısa oylumlu bir konuşmanın bir yılı geçgin süre sonra yayımlanmasına pek anlam veremedim.. Çünkü soruştuımayı sürdüren arkadaşla da doğrudan hiç karşılaşmamış ve haberleşmemiştim.

Düşündüm bir süre neden bunca zaman sonra ve yalnız bu yanıyla yayımlandı diye... Sonradan; olsa olsa, yıllarca kendini kabullendirememiş «allame-i cihan» (!)ların, aldığı ödüllerden sonra dışa vurduğu ezincine, kaprisine karşı yayımlanmış olacağı sanısına vardım..: Doğrusu, rahat da ettim bir anlamda, bu sonuca vardıktan sonra.. (Aslında kendini **allame-i cihan** sanan bu kişilerin durumu içler acısı ve başlıbaşına bir inceleme konusu...)

Derken, aynı bültenin 103'üncü sayısında, soruşturma cevabında adı geçen kişinin yani Sakıp Coşkun'un, yani Tahir Abacı'nın bir cevap-yazısı yayımlandı.

Doğrusu, iyi de oldu; en azından bazı noktaların aydınlığa çıkarılmasına itti beni.

Sakıp Coşkun, verdiği karşılıkta adımızı anmamış ancak ben yeri geldikçe asıl adıyla-daha doğrusu soyadının baş harfiyle anacağım onu. Çünkü gizli-kapaklı yanı yok bu sorunun, bu işlerin. Sonra, en az ben de kendisi kadar iyi niyetliyim. Ve benim de tek amacım, yanılgıların ortaya çıkarılması.

Burada, bir noktaya değinmeden asıl konuya girmeyeceğim. Çünkü sözünü edeceğim konu, hem sözkonusu yazısında yineleniyor, hem de Abacı'nın ölçülerini vermek bakımından önemli...

A., **Yarına Doğru** dergisinde çıkan yazılarının tümünde ve yukarıda sözkonusu edilen yazısında **5 toplumcu ve sosyalist - gerçekçi sanatçı kabul ediyor: Nazım Hikmet, Orhan Kemal, Şabahattin Ali, Ahmed Arif** ve **Enver Gökçe.**

Ancak biz, kimi öncü olan bu gerçek değerlerin yanında başka toplumcuların ve sosyalist-gerçekçilerin de olduğunu söylüyoruz. Tartışması da yapılmıştı önceden bu konunun. Bu bakımdan yeniden açmayacağım bu konuyu. Yalnız A.nın **ölçüsünü** vermek bakımıdan vurguladım bu noktayı.

Şimdi A.nın savlarını aynı öbekler halinde ele alıp konuya ilişkin düşüncelerimi belirteyim.

Birkaç Nokta :

Bir kez, konuşma metninde önemli sözcük yanlışları var. **«Köy Enstitücü»** ayrı, **«Köy Enstitülü»** ayrı şey.. **«Enstitü»** ayrı, **«Enstitülü»** ayrı şey.. Ve daha başka yanlışlar..

A.nın konuşmasının tamamını okuyup okumadığını bilmiyorum. Okusaydı; bütünlüğe sahip bu soruşturmada en azından, «Köy Enstitülerini kuran ve kapatan düşünceyi»; «Köy enstitüleri ve enstitülüler üzerindeki sosyal-siyasal baskıyı», Enstitü ve enstitülülerin toplumsal yapıdaki etkilerini» ve daha çeşitli soruların karşılığını bulacak ve sözkonusu sorunu da bu bütünlük içinde ele alacaktı.

İkinci bir nokta: Acaba arkadaşımız **Köy Enstitüleri** hareketiyle-kuruluş, yaşayış ve kapanış yanlarıyla,- **Köy Enstitülüler; Köy Enstitülülerle Köy Enstitülü sanatçılar** arasındaki ayırıma dikkat ediyor mu? Bizim değerlendirme alanımızın Enstitülü sanatçılar olduğunu gözden kaçırmamalı.

Yani üzerinde genellemeye gittiğimiz, 30-40 kişiden oluşan bir kuşak.. Arkadaşımız bunların kaçını tanıyor, biliyor. Kaçının, hangi ürünlerini inceleyebildi?...

A.nın savları sırasıyla şöyle:

Soruyu soran ve ben, A'nın **Köy Enstitüleri Edebiyatı** üstüne söylediklerini gereğince anlayamamışız. (Yukarıdaki söyleyişin yanlışlığı ayrı şey...)

A.nın konuya ilişkin değerlendirmesini buraya aktarmak uzun iş. Üstelik geçmişti de konuşmada.

Acaba, nasıl oluyor da soruyu soran kişi, bu sözlerden kaynaklanarak, sorusunu soruyor ve yanıtlarken ben, çağrışım sonucu arkadaşımızın söylediklerini aktarıyorum...

Sonra, ideolojik bir değerlendirme yapan arkadaş, «Gardrop Atatürkçülerinin», «hümanistlerin» **yanına itilmeyi** ve «iyi niyetli bir popülizmin» dışına çıkmamayı nasıl anlamasını istiyor okuyucunun...

Hem neden bizi, söylediklerini anlayamamayla suçluyor. Sözkonusu yazıda da yapmak istediği, bu doğrultudaki düşüncelerini kanıtlamak, açmak değil mi?

A. hatırlayacaktır. Yazımda ad belirtmeden **genelleme** yapıyordum. Yazım, bir genellemeden öteye gitmiyordu. Ve yazımda, açıklığa çıkarılması gereken bazı noknalara değiniyordum. Özetle şu noktalar üzerinde duruyordum:

a — **Köy Enstitülülerin** 1945'lerde yazmaya başladıkları düşünülürse -ilk aşamada enstitü dergileriyle- 30 yıllık bir yazı hayatları oluyor.

Köy Enstitülülerin kişiliğinde oluşan «Köy yazını»nı genel nitelikleri ve nicelikleri bakımından 3 ayrıntılı, 2 temel öbekte topluyor (1-1960'tan önce, 2-1960'tan sonra); değerlendirmeyi yapan arkadaşın bu öbeklerden birini mi, yoksa bütününü mü amaçladığını soruyordum. Birini amaçlamışsa genellemeye gidemeyeceğini, bütününü amaçlıyorsa, bu dönemler arasında önemli ayrılıklar sözkonusu olduğu için yanılgıya düşeceğini hatırlatıyordum.

Sözkonusu yazımda, ayrıca, enstitülülerin özellikle birinci dönemle sezgisel ve gözlemsel bir bilinç taşıdıklarını, bilimsel planda sınıfsal bir bilince eriştiklerinin pek söylenemeyeceğini; böyle olduğu için de sorunlar, dertler, acı gerçekler verilirken gerçek düşmanın her zaman gösterilmediğini, sorunların sınıfsal temeline inilmediğini; kısaca köyün, köylünün daha çok **«sevilerek-eleştirilerek»** verildiğini belirliyor; bu sınırları aşmış toplumcu gerçekçilik düzeyine ulaşmış şair ve yazarların oldukları yerde etkisizleştirilmek istendiğini, Köy Enstitüleri davasında bunların da yargılandıklarını söylemiştim. Örnek olarak da, (C. Ateş, T. Aydoğan, H. Turan -bunlara K. Bayram da eklenebilir- gibi) bazı adlar veriyordum. (Gözlemcil gerçekçilikten, eleştirici gerçekçiliğe; eleştirici gerçekçilikten, sosyal gerçekçiliğe; sosyal gerçekçilikten, sosyalist gerçekçiliğe dek çeşitli geçişmelere ve örneklere tanık olduğumuz için bu kuşak ürünlerini geniş anlamda «toplumcu gerçekçi» olarak niteliyorum).

A. yazısında savının 1960 öncesine ait olduğunu belirliyor.

İnsan biraz da şaşırıyor; yadırgıyor bu tutumu. Çünkü Enstitülü sanatçıların ürünlerinin en az yüzde 75'i 1960 sonrası döneme ait. Ve konusunu köylülükten alan yazına da damgalarını bu dönemdeki ürünlerle bastılar.

1960 öncesinin ürünleri -kıyıda köşede kalmış çok ufak çaplı birkaç çalışma dışında- **hemen bütünüyle** şunlar:

F. Baykurt: Çilli (öykü-1955), Yılanların Öcü (roman-1959), Efendilik Savaşı (öykü 1959).

T. Apaydın; Bozkırda Günler (köy notları-952), Susuzluk (şiir-1956), Sarı Traktör (roman-1958, Yanbükü (roman-1959).

Başaran: Ahlat Ağacı (şiir-1953), Çarığımı Yitirdiğim Tarla (köy notları-1955) Karşılama (şiir-1958).

M. Makal: Köy notu- deneme türlerinde Bizim Köy (1950), Köyümden (1952, sonradan Hayal ve Gerçek adıyla), Memleketin Sahipleri (1954), Kuru Sevda (1957), 17 Nisan (1959), Köye Gidenler (1959)..

Yine sözkonusu yazının kısa boyutları içinde 1960 öncesi genel tavır ve geçişmelerle 1960 sonrası etkilenmelere kısaca değinmiştim.

İlk dönemden bu yana enstitülü sanatçıların ürünlerini üzerinde yapılacak bir inceleme,, bu kuşaktaki dönüşüm-gelişim sürecini rahatlıkla ortaya çıkaracaktır. Özellikle Türkiye İşçi Partisi hareketi bu kuşak üzerinde oldukça etkili olmuştur... Sanatlarındaki dönüşümde de bir itme olmuştur bu hareket. Başka pekçok sanatçımızda olduğu gibi tabi...

Bu bakımdan A.nın «genel yanlışlara ve azınlık dönemine» yaslanarak yaptığı değerlendirmeler, genellemeler büyük çaplı yanlışları da birlikte getirmiştir.

Ancak burada, ne kişileri yetiştiren toplumsal ortam, ne bu toplumsal ortamla sanatsal ürün arasındaki diyalektik birliği koymanın, ne de tek tek ürünleri değerlendirmenin olanağı var. Aslında, arkadaşın kimleri, hangi ürünleriyle ve hangi dönemde gözönüne aldığı da belirgin değil...

Yazısında adını verdiği iki ürün var. Biri F. Baykurt'un «Amerikan Sargısı», öteki M. Makal'ın «Ötelerin Havası»...

A. bunlardan «Amerikan Sargısı»nı, Türkiye'li romanda anti-emperyalist tavrı belirgin biçimde ilk ortaya koyan; ancak kitlenin «kendiliğinden gelme» mücadelesini yüceltme hatasına düşmüş) bir ürün olarak niteliyor.

Amerikan Sargısı üstüne değişik görüşler ileri sürülüyor. Romanı çok olumlu bulanlar yanında, A. gibi düşünenler de var. Bana kalırsa, Amerikan Sargısı'nın toplumsal yarar açısından katkısı ötekilerden pek farklı değil. Amerikan Sargısı, Baykurt'un, konusunu Ankara yöresi ilköğretim müfettişliği gözlem ve izlenimlerinden alan bir romanı. Yazıldığı dönemin en yaygın sorunlarından birini (Amerikan Yardım Teşkilatı AİD'nin Türkiye üzerindeki oyunlarını, başka bir deyişle Amerikan oyunlarını) sergileyerek eleştiriyor. Baykurt bu romanda, ülkenin doğal ve özgül koşulları gözetilmeksizin çıkarcı, işbirlikçi çevrelerce tezgahlanan oyunlara karşı köylünün karşıt-tavrını, tepkisini veriyor.

Arkadaşımız, Baykurt'un romanda kitlenin «kendiliğinden gelme» mücadelesini yücelttiği ve bu yüzden popülizm dolaylarında kaldığını söylüyor.

Romanda, ayakları yerden kesik bir mücadde yok. Emperyalizmin uzantıları bir köyde bir oyun tezgahlıyorlar. Kullandıkları araçları ve tuttukları yol, köylünün doğasına ve beklediklerine ters düşüyor. Yıkılanın yerine hiç bir şey konamadığı için bir tepki doğuyor. Köyün devrimci öğretmeni Cemal de köylünün tepkisini biçimlendiriyor ve yönlendiriyor. Yani «toplumsal çelişkiler» ve «dış müdahale» ögeleri birbirini tamamlıyor, bütünlüyor.

Arkadaşın doğru bir değerlendirmede bulunabilmesi için, bir sanatsal ürünü bir bilimsel inceleme gibi ele almaması ve tiplerle, olayları yönlendirmenin amacını anlaması gerekirdi..

Romanın dilini popülizme kanıt olarak göstermesi de oldukça yanlış.

Bilindiği gibi dil bir iletişim aracıdır ve sosyalist düşünceye göre temel amaç, etetkinliktir. Etkinlikte, düşünsel yapıyla, biçimsel yapının büyük önemi vardır.

Öteki özellikler bir yana, köy romanında, öyküsünde tutarlı bir dil kurulamayınca gerekli etkinlik sağlanamaz. Tersine, bir köylüyü bir İstanbul'lu gibi konuşturursan gülünç duruma düşersin. Ayrıca sınıfların, katmanların dillerinin biraz da kültürleriyle biçimlendiğini, bir de meslek dilleri olduğunu unutmamalı...

Ebette amaç, anlamı baltalamak değil, daha etkin kılmaktır. Sözkonusu ettiğimiz zihniyet, rasgele sözcükleri kıran, ya da uygulanmayan sözcükleri getirip tümceye sokan zihniyet değildir elbet.

Bu bakımdan arkadaşın; köyün-köylünün havasını vermek için kullanılan dili popülizmin bir ölçütü olarak göstermesi de odukça yanlıştır.

A.nın adını verdiği öteki ürün M. Makal'ın «Ötekilerin Havası»...

Arkadaşımız, bu ürünün hem adını yanlış veriyor, hem de yazılış tarihini bilmiyor. Kitabın basılışı 1965, yazılışı 1962'dir.

Makal'ın o dönemlerde sosyalizmi bildiğini ileri sürecek değilim. Kitap, bir toplumsal yapı incelemesi olmamakla birlikte konuya kuşbakışı bakılmasını yanlış buluyorum. (Bilindiği gibi kitap yazarın İngiltere izlenimlerine dayanıyor.) Ancak yine de,

A'nın yalnız kitabın arka kapağındaki açıklamalarla yetinmesini; bir yazarı ve kuşağı bununla ölçmeye yeltenmesini doğru bulmuyorum.

A. yazısında bu iki ürün dışında somut örnekler vermediği için, yazıda tartışma konusu edilen bazı kavramlar üzerinde duracağım daha çok.

a) A.nın Yarına Doğru dergisindeki yazısında **köylü sınıfı** diye yanlış olarak kullandığı bir **köylülük** sorunu var.

Bilindiği gibi Marksist terminolojide **köylülük**, kır kesimlerinde yaşayan, tarım kesiminde çalışanların tümünü adlandırmak için kullanılan bir terimdir.

Günümüz Türkiye'sinde; **toyraksız tarım işçileri, az topraklı yarı işçileşmiş yoksul köylüler, küçük köylü, orta köylü, zengin köylü** «köylülük» kavramı içinde yer alırlar. Ancak tarımsal nüfusun içinde yer almalarına karşın büyük toprak sahipleri bu karvamın dışında kalır. Yine günümüzde, özellikle Doğu ve Güneydoğu'nun bazı bölgelerindeyse, kapitalizm öncesi ilişkiler içerdeki **ortakçılar, yarıcılar** varlıklarını sürdürüyorlar.

Günümüz Türkiye köylülüğünün bazı gerçekleri var.

Türkiye'nin tarımda çalışan insan oranı hala % 65'in üstündedir. Bu oran dünyada en yüksek oranlar arasında. Üstelik ülkemizde 743 köy şahıs, aile ve sülâlelere aittir.

Büyük toprak sahipleri tarıma elverişli toprakların % 61,50'sini işleterek gelirin % 46'sını almaktadırlar. Eşit sayıdaki küçük toprak sahipleri toprakların ancak % 1,50'sini işletmekte, tarımsal gelirden aldığı paysa %7.00'yi aşmamaktadır. Tarımla uğraşanların % 76 gibi büyük bir çoğunluğu tarıma elverişli toprakların % 30'unu işlerken, % 24'lük azınlık da topraklardan % 70'ine sahiptir.

Köylülüğün büyük çoğunluğu, hemen tüm yoksul ve küçük köylüler tefeci ve toprak ağasının sömürüsüne, bunlarla bütünleşmiş taşra tüccarı sömürüsüne maruz bulunuyor.

Tüm bunların yanında, tarımsal kesimlerde kapitalizm geliştikçe, köylünün toprağından koparak mülksüzlermesi, toprakların zengin köylü veya büyük kapitalist işletme sahiplerinin elinde yoğunlaşması süreci hızlanıyor. Ve bunun doğal sonucu olarak, özellikle son 20 yıllık süreç içinde küçük köylüler, küçük işletme sahipleri giderek yoksullaşıyor ve kentlere akmak zorunda kalıyorlar.

Geçenlerde, Yol-İş Federasyonu Genel Kurulu'na sunulan çalışma raporunda, bir yılda kırsal kesimden kentlere göçenlerin sayısının bir milyona yaklaştığı belirtiliyordu. (Tabii bu, köylerin hepten boşalmakta olduğunu göstermez. Ayrılanların yerine yenileri geliyor çünkü. Kırsal kesimde yaşayanların azalma sürecinin yavaş olmasının nedeni de bu).

Bir yandan kırsal kesimden kalanlar, öteki yandan kente ve yurtdışı işçiliğine akarak yeni bir dirlik kavgası içine girenler, Türkiye toplumu problematiğinin önemli bir yanını oluşturuyorlar.

A'nın yazısında **köylülüğü hiç'e indirgeyen** bir tavır var.

Türkiye'de köylülüğün önemini kavrayamayan, işçi-köylü temel ittifakının devrimdeki yerini unutanlar, genellikle aynı yanılgıya düşüyorlar. Önemli yanılgılardan biri de, işçi sınıfının köylülükten soyutlanması. **Özellikle bizim toplumumuzda devrimin başarısının işçi sınıfı ile köylülüğün sağlam ittifakından geçtiğini unutmamalı..**

Sorun, köylü kuyrukçuluğu yapmamak ve temel mütefikin önemini algılamakta, kabullenmekte... (O. Baydar'ın İLKE dergisinin son sayılarında yayımlanan köylülükle ilgili incelemesi, okunması gereken bir inceleme.)

b) Tartışılan kavramlardan biri de «hümanizm» kavramı.. Türkiye'de son dönemlerde en çok tartışılan kavramlardan biri bu.

A., benim «Marksizm elbette hümanizm değildir» dedikten sonra, «Ancak **gerçek hümanizm'e** de sosyalizmle ulaşılacağı bilimsel bir gerçektir. Temelini insana sevgiden ve onu kutsal ürünü emekten alan sosyalizm, somut planda hümanizm'i gerçekleştirecektir» yolundaki sözlerimi çelişkili görüşler olarak kabul ediyor.

Bu iddia, arkadaşın, **hümanizmin tarihini burjuva hümanizmi ile marksist hümanizm'i** (sosyalist hümanzm), konuyla ilgili geçişme ve gelişmeleri (aktif-pasif hümanizm gibi) bilmediğini gösteriyor.

Son dönemlerde **hümanizmle Marksizm'i özdeş görenler, hümanist sosyalizm, katı sosyalizm** gibi kavramlar yaratanlar var. İşte bu kavramların yanlışlığını bildiğim içindir ki, **«gerçek hümanizm»**in -Marks sosyalist hümanizmi' böyle niteliyor- bilimsel sosyalizmle gerçekleşeceğini söylüyorum.

(Bu konuda sayfalar dolusu söz söylenebilir. Ancak ben, A.nın adını verdiği «Marksist Açıdan Ekonomi Politik, Yabancılarma ve Hümanizm» adlı kitapla M. Belge'nin yazılarımızda sözkonusu edilen «Marksizm Hümanizm Değildir» konulu yazısı yanında şu yazılara da göz atmasını salık vereceğim; Materyalist Felsefe Sözlüğü, Hümanizm maddeni; Y. Ziya Bahadınlı «Hümanist Sosyalizm» -bazı eksiklerine karşın görmekte yarar var- İlke, sayı : 4; Vedat Günyol, «Hümanizma Açısından İnsan», Yeni Ufuklar, Şubat-1974; Adam Schaff, «Marksist Hümanizm», Soyut der. Ağustos, Eylül -1975).

Sorun, ne kuşakları göklere çıkarma, ne de yerlere batırma sorunudur. Kişileri hiç' lemek gibi mitleştirmek de kötüdür. Esas sorun, emekçi kesimle gerekli diyoloğu kurup onları toplumcu düşünce doğrultusunda yönlendirmededir.

Son olarak şunu söyleyeceğim. Ben de en az Abacı kadar iyi niyetliyim. Ama iyi niyet, biraz da iyi tanıyarak, bilerek kişilere, ürünlere yaklaşmayı gerektirir. Yoksa yanılgı kaçınılmaz olur.

GÖÇEBE

Yorulmadık
Bunca yokuşları çıkıp
Bunca dağları aştıktan sonra
Yeni başlamış gibi kavgamız
Şimdi çıkmış gibiyiz yola

Kurarken yeni dünyayı
Hem ölüyüz hem diriyiz
Göçebeyiz bir çağdan bir çağa
Günde kırk kez sürülsek de
Yerimizde gibiyiz
Gökten ölüm yağıyor başımıza
Ağlarken güler gibiyiz

İt gibi uluyor faşizm
Keklik gibi öterken ölüm
Korkuyu aşar gibiyiz
Türküden atlar üstünde
Akşamda vursalar bizi
Sabahta yaşar gibiyiz

Söyle bana süslü ozan
Şiirlerin niçin yalınayak
Boynu bükük elleri koynunda
Hani nerde cephanesi
Silahı niçin yok omuzunda
Kovalarken kaçar gibisin

Hiç düşündün mü sevgilim
Sordun mu kendi kendine
Niçin tiksinir bahar
Eğri öten kuşlardan
Niye çivi gibi batar
Okullarda zil sesi
Halk çocuklarının kulağına

Eğilmiş topluyor işte
Amerikan dolarlarını
Pislik toplar gibi yerden
Cebi büyük kapitalizm
Bir kardan adam bile
Senden daha sıcak
Kendisini yapan çocuğa

Uyana halkım uyana
Varıp gerçeğe dayana
Irgalaya Kafdağını
Bir o yana bir bu yana
Göçtü bütün sevdiklerim
Nakışlı yasalar gereğince
Beni de sür sürgüncü başı
Islığımla yazdım dilekçe
Yürürken uçar gibiyim

ALİ YÜCE

141-142 ÜZERİNE

— XI —

HALİT ÇELENK

Anayasa Mahkemesi Kararının Eleştirisi

141—142. maddelerin Anayasa aykırılıkları nedeniyle iptalleri için Türkiye İşçi Partisi tarafından Anayasa Mahkemesine açılan dava sonunda verilen kararı yukarıda gerekçeleri ve ayrışık oyları ile birlikte görmüş bulunuyoruz.

Bu kararın hukuka, özellikle Anayasa hukukuna ve bilimsel verilere uygun olup olmadığının enine boyuna tartışılması, yazı serimizin kapsamı dışında kaldığı ve ayrı bir inceleme konusu olduğu için, üzerinde ayrıntılı olarak durmamız mümkün olmamaktadır. Bununla beraber bu karar üzerindeki düşüncelerimizi özet olarak ve kalın çizgileriyle açıklamakta yarar görüyoruz:

I — Yüksek mahkemenin kararı, eksik bir incelemeye dayanmaktadır. T.C.Y.'nın 141 ve 142. maddelerinin Anayasaya aykırı olup olmadıkları konusu, sadece hukuksal bir konu değildir. Bir tarafta Ceza Yasasının iki maddesi ve diğer tarafta da Anayasa hükümlerinin bulunması bu noktada bizi yanıltmamalıdır. Maddelerin, komünizm'i yasaklamakta olduğu iddia edilmesine rağmen, toplum düzenini eleştiren ve bu düzene karşı olan tüm düşünceleri de yasakladığı göz önüne alınırsa, konunun önemi, kapsadığı alanın niteliği ve genişliği kendiliğinden anlaşılır. Gerçekten davanın konusu; komünizmin yanında, marksizmi, sınıf mücadelelerini, toplumların geçirdiği gelişme aşamalarını, gelişme yasalarını, İktisadi Doktrinler Tarihini, düşünce tarihini tarih felsefesini, Osmanlı ve Türk tarihini yakından ilgilendirmektedir. Konu ancak bütün bu yönleri ile ele alınarak incelendiği takdirde aydınlığa kavuşabilir. Her biri ayrı bir uzmanlık alanı olan bu konularda yeteri kadar bilgi sahibi olmayan kişi ya da kurulların konuya açıklık getirmeleri ve gerçeğe varabilmeleri olanaksızdır.

Yargıtay ve Askeri Yargıtay yerleşmiş içtihatlarıyle 141 - 142. maddllerle ilgili davalarda Ceza Hukuku, İktisadi Doktrinler Tarihi, Kamu Hukuku, Siyasal Tarih alanlarında uzman kişilerden kurulu bilirkişiler tarafından inceleme yapılmasını konunun aydınlanması bakımından gerekli görmektedir. Daha dar kapsamlı davalarda ve örneğin bir yazının ya da konuşmanın anılan maddelere aykırı olup olmadığı hususunda değişik bilim dallarında uzman, üniversite öğretim üyeleri arasında bilirkişi kurulları seçilmekte ve anlaşmazlıklar çözümlenmeye çalışılmaktadır. Kimi kez bu incelemeler yinelenmektedir. Demekki konu gerçekten önemli ve uzmanlık isteyen bir konudur. Böyle bir durum karşısında Anayasa Mahkemesinin, maddelerin Anayasaya aykırı olup olmadığını geniş ve değişik bilim dallarında uzman kişilerden meydana getireceği bir bilirkişi kuruluna inceletmesi ve gerekçeli bir rapor alması, hatta bu bilirkişileri mahkeme huzurunda dinlemesi yüksek mahkemeyi hukuka, siyasal bilime ve Anayasaya uygun bir karara ulaştıracak yararlı bir yöntem olabilirdi. Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki 44 sayılı yasa hükümleri böyle bir incelemeye elverişli bulunmaktadır. Davada bu tür bir inceleme yapılmamıştır.

Davanın raportörü tarafından bu konuda Prof. Sahir Erman'dan bir mütalaa istenmiş ve alınmışsa da, Anayasa Mahkemesince yukarıda açıklanan biçimde konuyu her yönü ile ele alan, yeterli bir bilirkişi inceemesi yaptırılmamıştır. Prof. Faruk Erem yaptığı açıklamada kendisinden bu konuda bir rapor istenmediğini söylemiştir. Kaldı ki, raportörün isteği üzerine Prof. Sahir Erman'dan alınan raporda yazılı düşünceler de Yüksek Mahkemece göz önüne alınmamış, tartışılmamış ve değerlendirilmemiştir.

Sahir Erman bu raporunda 141—142. maddelerin komünizm propagandası yanında sosyalist düşünceleri de cezalandırdığını, bu nedenle Anayasaya aykırı olduğunu ve maddelerin değiştirilmes gerektğini bildirmiştir.

Prof. Sahir Erman'ın Raporu

«Bu iki fıkranın komünizm suçu bakımından sevkedildiği, Meclis müzakere zabıtlarından anlaşılmakta ise de, fıkraların lâfızlarına itibar edildikçe, komünizmden maada sosyalizmi de içine alan bir vüs'atin mevcudiyeti anlaşılır. Filhakika, ilmî mânâda komünizm ile sosyalizm, marksist ekonomi ilkelerini gerçekleştirmek maksadını güden iktisadî ve siyasî cereyandır: Kaynakları ayni, varmak istedikleri gâye aynidir. Her iki sistemde ferdî mülkiyet yerine, başkalarını sömürmiyecek derecede ferdî mülkiyet, yani yalnız istihlak vasıtaları üzerindeki mülkiyet ikame olunmakta, istihsal vasıtaları üzerindeki ferdî mülkiyet kollektif bir hâle gltirilmekte, her iki sistemde, sınıflar kaldırılarak, sâdece emekçi sınıfı bırakılmakta, her iki sistemde kıymetlerin sermaye ile emekle vücut buldukları kabul olunmakta, bütün temel nizamların bu zaviyelerden ele alınması, bilhassa hukukun kapitalizmi ve sermayedarları koruyucu bir hukuk nizamı olmaktan çıkarılarak, emekçileri koruyan bir manzume hâline getirilmesi istenmektedir. Aradaki fark, sâdece metod ve yol farkıdır; Sosyalizm gayesine erişmek için, demokratik prensipleri bertaraf etmeyi asla düşünmez; bu prensipler sayesinde iktidara seçimle gelmeyi ve binnetice seçimle gitmeyi önceden kabul eder, bütün bu hukukî ve iktisadî değişikliklerin halkın rağmına yapılmasını değil, halk arzu ettiği takdirde ve arzu ettiği ölçüde gerçekleştirmeyi düşünür; demokratik nizamın ana prensipleri olan serbest seçimler hür matbuat, vatandaşların siyasi partiler hâlinde toplanması, muhalif siyasî partilerin - kendisi iktidarda olduğu zaman dahi - faaliyet göstermesi esaslarına sâdık kalır, yani demokratik parlamenter rejime karşı gelmez ve arzuladığı iktisadî reformların kendiliğinden tahakkuk etmesini özler. Buna mukabil komünizm sabırsızdır, hukukun himayesine evvelce mazhar olmuş bulunan kapitalizm bâki kaldıkça gayesinin tahakkuk etmiyeceğine inanır, binnetice iktidarı serbest seçimle almayı düşünmiyerek proleter ihtilâli özler, hatta iktidarı seçimle alsa bile, bir daha bunu terketmeyi aklından geçirmez, demokratik hürriyetleri ve parlamenter nizamı bertaraf etmeyi, bütün devlet mekanizmasını kendi anlayışına göre, halk istese de istemese de ayarlamak maksadını istihdaf eder. Bu maksadın sâdece bir ülkede gerçekleşmesi, başka, ülkelerde kaldığı takdirde ancak zayıf bir zaferdir, kapitalizmin yeniden hortlamasına daima müsait bir zemin mevcut demektir. Bu itibarla dünya yüzünden kapitalist nizam kalkıncaya kadar, otoriter ve totaliter bir proleter diktatoryasının lüzumuna inanır.

«Bu esasların ışığı altında 141 ve 142. maddeleri inceleyerek ve ga'i tefsire değil de lâfzî tefsire bakacak olursak, bu maddelerin sâdece komünizmi değil, fakat sosyalizmi de cezalandırdığı neticesine varmak mümkün ve kabildir. Bu itibarla sözü geçen maddeleri her iki sistem bakımından ayrı ayrı ele almak muvaffık olur.

«141 ve 142. maddeler, sâdece komünizmi men ve tecziye etmekte iseler, bunun demokratik bir anayasaya aykırı olmadığını rahatlıkla söylemek mümkündür. Filhakika, demokratik hürriyetlerin korunması gâyesini istidaf eden, bu hürriyetlere hiç bir suretle tecavüz edilmemesini arzulayan Anayasamızın, sözü geçen hürriyetleri yok etmeyi istihdaf eden bir sisteme, yani komünizmi kanun dışı addedip, komünist partilerini kapattığı ve komünizm propagandasını menettiği zaman, Federal Almanya'daki komünistler bu davranışın insan haklarına aykırı olduğunu iddia ederek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuşlar, fakat bu mahkeme, yukarıda telhisen arzettiğim mucip sebepleri göz önünde tutarak, Federal Almanya'nın bu davranışını insan haklarına ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı addetmemiştir. Tekrar edelim, bu mahkemece göz önünde tutulan prensip, komünizmin cebren iktidara gelmesinden ve siyasi demokratik hürriyetleri ortadan kaldırmak maksadını gütmesinden ibarettir. Binaenaleyh, 141 ve 142. maddeler, sâdece komünizmi cezalandırmak gâyesini gütmekte iselerki kanaatimce gâye sâdece budur - Anayasamıza aykırı oldukları iddia edilemez.

«Ancak 141 ve 142. maddelerin, lâfızları nazara alındıkta' sosyalizmi de cezalandırdıklarını iddia etmek mümkündür. Nitekim bu maddelerin mehazını teşkil eden **1930 İtalyan Ceza Kanunun mukabil maddesinde, maddede tecrim edilen faaliyetlerin «cebren» yapılması bir suç unsuru olarak yer almakta ve binnetice faşist birkanunda dahi, ayni gâyeleri cebren tahakkuk ettirmek yolunda bulunmayan sosyalizm cezalandırılmamış bulunmakta idi.** Kanunumuzda bu «cebren» unsuruna yer verilmemesi, maddenin gâyesinden daha geniş bir şekilde kaleme alınması ve binnetice komünizmden maada sosyalizmi tehavül etmesi neticesini doğurmuştur. Halbuki sosyalizm, bütün demokratik hürriyetlere sâdık kalan ve ancak bu hürriyetler muhafaza edildiği takdirde gerçek bir sosyal adaletin tahakkuk edebileceğine inanan, anayasalarda ve bilhassa Anayasamız-

da yer alan hürriyetlerin hiç birini ortadan kaldırmak maksadını gütmeyen bir sistem olduğu cihetle, **sosyalizm Anayasamıza aykırı** olamaz.

«Bütün bunlardan çıkan netice şu olmaktadır: 141 ve 142. maddelerimiz, sâdece lafızlarına göre tefsir edilecek olurlarsa, komünizmden maada sosyalizmi de cezalandırdıkları cihetle, Anayasaya aykırı bir mahiyet taşımaktadır. Buna mukabil, daraltıcı tefsire başvurularak, maddeler gayelerine uygun bir tarzda ve sâdece komünizmi cezalandıran hükümler şeklinde tefsir edilecek olurlarsa, Anayasaya aykırı olduklarını ciddi bir şekilde iddia etmek mümkün değildir. Ancak bunun bir kanun meselesi olduğu, yâni **141 ve 142. maddeleri gâyeye uygun bir tarza değiştirmek icap ettiği âşikârdır.** Bugünkü durumda Anayasa Mahkemesi sözü edilen maddelerin Anayasaya aykırı olduğuna karar verecek olursa, komünizmin de serbest bırakılması tehlikesi mevcuttur; buna mukabil aynı mahkeme aynı maddelerin Anayasaya aykırı olmadığını karar verecek olursa, komünizmden başka sosyalizmin de cezalandırılması tehlikesi doğar.»

İnancımıza göre, mahkemenin bu eksik incelemesi, yanlış bir sonuca ulaşmasının nedenlerinden biri olmuştur.

II — Siyasal bilimler, toplumların statik, duragan varlıklar olmadığını, sürekli gelişme halinde olduklarını ve bu gelişmenin belli yasalara göre gerçekleştiğini gösterir. Bu bilimsel inceemeler, köleci toplum düzeninin tarih alanında görülmesinden bu yana, toplumlarda sınıfların meydana geldiğini, bu sınıfların devamlı mücadele halinde olduklarını ortaya koyar.

Bu açıdan toplumumuz da gelişme halinde bir toplumdur. Sınıf mücadelesi öteden beri toplumumuzda da süregelmektedir. Bir zamanlar sınıflardan ve sınıf mücadelelerinden söz etmek tabu sayılırken bu gün resmi belgelerde bile bu gerçek kabul edilmekte ve bunun yadsınamıyacağı açıklanmaktadır. (Hükümetin 1.12.1950 günlü değişiklik gerekçesi). Bu sınıf mücadeleleri, gelişmeler Türkiye toplumunda belli yasalara göre oluşmaktadır. Bu gelişme yasalarının incelenmesi, toplumun hangi doğrultuda gelişmekte olduğunu da bize öğretir. Bu yönden her hangi bir toplumsal konu incelenirken ona gelişme yasaları açısından, sınıfsal ilişkiler açısından bakmak, gerçeğe ulaşabilmenin önkoşuludur. Bilimsel bir inelemenin bu görüş açısından bu yöntemden uza durması düşünülemez.

Hal böyleyken Yüksek Mahkeme konuya bu açıdan bakmamış, bu bilimsel yöntemi ihmal etmiştir. Bu tutumun sonucu olarak da, uzun yıllar egemen sınıflar tarafından kamu oyunda yaratılmaya çalışılan ön yargıların etkisi altında kalmış görünmektedir. Aşağıda görüleceği gibi Yüksek Mahkemenin bilimsel olmayan bu tutumu yanılgılarında büyük rol oynamıştır.

III — Yukarıda açıklanan ve toplumsal gerçeği arama ve inceleme yöntemine ilişkin yanlış tutum, Anayasa Mahkemesini kimi bilimsel yanılgılara itmiştir. Mahkemenin komünizm, marksizm ve faşizm hakkındaki düşünceleri bunun açık örneklerini vermektedir. Yüksek Mahkeme, kararında (1) komünizm ile marksizm'i eş anlamda görmekte, marksizme siyasal bir rejim gözü ile bakmakta ve komünist ülkelerin varlığından söz etmektedir. Bu düşünceler, siyasal bilimlerin verileri ve toplumsal gerçek ile bağdaşmayan düşüncelerdir. Böylece Yüksek Mahkemenin komünizm ve marksizm hakkında «bilimsel bir bilgi»ye sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Gerçekten, Marksizmin bir dünya görüşü, doğanın ve toplumun gelişme yasalarını gösteren bir yöntem olduğu, bir toplum düzeni, bir siyasal rejim omadığı bilinmektedir.

A — Encyclopedia Britannica Karl Marks'a ayırdığı bölümde şöyle demektedir: «Marks'ın teorisini, Buckle gibi tarihin gidişi üzerinde fiziksel çevrenin etkisine inanan yazarların görüşleri ile veya Bentham ve onun izleyicilerinin faydacı doktrinleri ile karıştırmamak gerekir.» (Cilt: 14 sa. 996)

Teori (kuram) kelimesinin, **«bir sorunu ilgilendiren düşünlerin tümü» düşünce alanında kalan bilgi ve bu bilginin temel ve kuralları»** anlamına geldiği (Türkçe sözlük Türk Dil K.), görüş, bakış açısı ve inceleme yöntemi karşılığı olarak da kullanıldığı bilinmektedir.

B, — Materyalist Felsefe Sözlüğü'nde Marksizm konusunda şöyle denilmektedir:

«Marksizm, Marks ve Engels'in felsefesi, **ekonomik ve sosyo - politik görüş sistemini** temsil eden tam ve ahenkli doktrin... Marks'ın felsefesi, bilme'nin ve dünyayı dönüşüme uğratmanın biricik metodudur.» (M. Resenthal ve P. Yudin. Sa: 314 - 316) .

C — Meydan Larus'ta da Marksizm, «Marks ve Engels»ten gelen **metod ve öğreti»** olarak tanımlanmakta ve bunun bir **tarih felsefesi** olduğu ifade edilmektedir. (Cilt 8 Sa: 420)

D — Paris Üniversitesi Siyasal Bilim Profesörü Georges Politzer'de Marksizm hakkında şunları söylemektedir:

«... Marksist felsefe, **bilimsel bir dünya anlayışıdır.** Bilimsel olan yani bilimlerin bi-

ze öğrettikerine uygun tek dünya anlayışıdır... Dünyanın bütünü ile kavranıp anlaşılmasıdır... Materyalist dünya görüşü 'Marksist görüş) doğanın, olduğu gibi, hiçbir ön şart koşulmaksızın kavranmasıdır... Marksist felsefe doğanın olduğu gibi, genel olarak kavranmasıdır. Onun için bilimsel bir felsefedir.» (sa: 25—26) «Marksist felsefe materyalisttir... Materyalizm **bir dünya anlayışıdır**, yani belli ilkelerden hareket ederek **doğa olaylarını ve bunun tabi sonucu olarak sosyal hayatın olaylarını anlama ve yorumlama tarzıdır. Bu dünya görüşü her**..... durumda ve şartta uygulanan çeşitli bilimlerin temelidir»

Yine Paris Üniversitesi Siyasal Bilimler Enstitüsü öğretim üyesi Jean Bruhat «Marksizm» adlı yapıtında;

«Marksizm, bir dünya görüşü olarak tanımlanabilir... Doğayı ve insanı bütün halinde kapsayan bir dünya görüşü.» (Cilt 1 sa: 4) demektedir.

Ünlü Fransız düşünürü Roger Garaudy de «Yirminci Yüzyılda Marksizm» adlı yapıtında şöyle diyor:

—«Marksizm bilimsel **bir dünya görüşüdür.** Böyle olduğu için de **bilimsel bir araştırma** aracıdır.» (sa: 49)

Yine Çetin Altan tarafından yazılan «Geri Kalmış ülkeler Arasında» başlıklı bir yazı hakkında, 142. maddeye dayanılarak İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan bir davada seçilen bilirkişiler: Prof. Dr. Edip Çelik, Prof. Dr. Kenan Bulutoğlu ve Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil tarafından verilen 13.12.1971 günlü bilirkişi raporunda şöyle denilmektedir:

«...Yazar, Marksizmi bir yöntem olarak benimsemiştir. Gerçekten de Marksizm bir dünya görüşü ve bilimsel bir metoddur. Önceki bilirkişinin raporunda belirtidinin tersine (Marksizm = İhtilalci Sosyalizm = Komünizm) değildir.» (İst. 6. Ağ. ceza M. Es: 971/101)

İşte dünyaca tanınmış bu ansiklopediler, yapıtlar ve bilirkişi raporları Marksizme bir siyasal rejim gözü ile bakan ve onu komünizm ile eş anlamda gören mahkemenin kabulünün yanlış olduğunu göstermektedir.

Öte yandan yeryüzünde hiçbir ülkede, bir toplum düzeni ve biçimi olan komünist toplum aşamasına henüz ulaşılmadığı, bu gün komünist olarak nitelendirilen ülkelerin sosyalist bir aşama içinde bulundukları da sosyalist teorinin ortaya koyduğu verilerdendir.

Yukarıda değinilen yanlış kabuller mahkemeyi yanlış sonuçlara götürmüştür.

IV — Yine Anayasa Mahkemesi, kararının gerekçesinde faşizmi, İtayal'da meydana gelen bir «devlet teşekkülü olarak nitelemiş ve bu ülkeye ait kanun maddelerindeki esasların Türk Ceza Kanununa alınmasının, bu hükümlerle birlikte faşizm esaslarının da Türkiye'ye getirilmiş sayılamayacağını ileri sürmüştür.

Oysa bilindiği gibi faşizm sadece İtalya' da uygulanan bir rejimin adı, İtalya'ya özgü bir yönetim biçimi değildir. Tipik uygulaması bu ülkede ve daha sonra Hitler Almanya'sında görülmüş olmakla beraber, onun, kapitalist dünyada evrensel bir yeri ve evrensel bir karakteri vardır. Faşizm, mali sermayenin en gerici ve saldırgan gruplarının, uyanan ve haklarını elde etmek için mücadele eden emekçi sınıf ve tabakalara karşı kaba kuvvete dayanan diktatörlüğüdür. Faşizm, koşullarının gerçekleştiği her ülkede meydana gelebilir. Faşizmin ayırıcı niteliği, bir sınıf diktatörlüğü ve egemenliği kurması ve diğer sınıf ve tabakaların iktidara gelmesine engel olucu kesin önlemleri almasıdır. Anılan maddelerin faşist niteliği de buradan doğmaktadır.

Faşizm, kapitalist sömürü sisteminin şiddetlenmesine karşı direnen emekçi sınıfların örgütlü işbirliğini yok etmeye çalışan, parlamenter demokrasiyi soysuzlaştıran, hatta büsbütün ortadan kaldıran bir baskı rejimidir. Faşizm kapitalizmin çürümüş bir biçimidir. Ve onu canlandırmaya çalışır. Kapitalizmin olduğu yerde faşizmin tohumu vardır. Kapitalizm kendi çıkarlarını tehlikede gördüğü yerde, faşizme başvurur. Faşizmin tarihsel yeri kapitalizmin tükendiği yerdr.

Bu açıdan faşizm, nasyonel sosyalizm ve bizim dilimizdeki Milliyetçi Toplumculuk ve benzeri deyimler özleri ve nitelikleri ile aynı anlamda kavramlardır.

Irkçılık faşizmin niteliklerinden bir tanesidir. Ama faşizm demek değildir.

Bu açıdan Anayasa Mahkemesinin, faşizmi sadece ırkçılık imiş gibi görmesi ve kabul etmesi ve onu bir zümre egemenliğine indirgemesi yanılgısının nedenlerinden biri olmuştur.

Yüksek Mahkeme gerekçesinde: «Türkiye'nin siyasal, sosyal ve iktisadi hayatında büyük değişme ve gelişmeler olmuş, tek parti sisteminden çok partili sisteme, iki dereceli seçimden tek dereceli seçime geçilmiş, fakat bu maddeler; bu gelişme ve değişmelere engel olmamışlardır. O kadar ki iptali istenen hükümlerdeki 1946 değişikliğinin çok partili siyasi hayatın duraksamasız sağlanması amacı ile yapıldığı da buna ilişkin gerekçede belirtilmiştir.» demektedir.

Burada hatırlatmak gerekir ki; çok partili hayata girilmesi, Türkiye'de işbirlikçi sermaye ile feodal unsurların egemenlik durumunda herhangi bir değişiklik yapmamıştır. Üretim araçlarını ellerinde bulunduran ve dolayısiyle ekonomik düzene egemen olan sınıflar her zaman örgütlenmişler, siyasal iktidara sahip olma olanaklarına kavuşmuşlar ve egemenliklerini sürdürmüşlerdir. Ama emekçi sınıf ve tabakaların çok partili hayata geçiş yılı olarak gösterilen **1946 dan önce olduğu** olarak gösterilen **1966 dan önce olduğu gibi sonra da** (görünüşte bu haklara sahip olsalarda) bu haklardan yararlanmaları değişik yöntemlerle engellenmiştir. Yüksek Mahkemece de ifade edildiği gibi çok partili siyasal hayata ve iki dereceli seçimden tek dereceli seçime geçilmiştir ama işbirlikçi burjuvazi ve feodal unsurlar daima iktidarda kalmışlar ve iktidarın sınıfsal yapısında bir değişiklik olmamıştır. Siyasal iktidar aynı sınıflarin temsilcileri arasında adeta nöbetleşe paylaşılmıştır. Nitekim yukarıda açıklandığı gibi 1946 yılında; Cemiyetler Yasasında yapılan değişiklik sonunda, sınıf esası üzerinde parti kurma olanaklarının doğması sonucu kurulan ve kısa zamanda gelişme gösteren sosyalist partiler kapatılmış, kurucu ve yöneticileri ağır hapis cezalarına mahkûm edilmişlerdir. Emekçi sınıf ve tabakaların örgütlenmesinden çıkarlarının bozulacağını anlıyan ve tedirgin olan egemen sınıflar 141 - 142. maddelerde değişiklik yaparak bu olanağı ortadan kaldırmaya çalışmışlardır. Maddelerde yapılan değişikliklerin görünen ve görünmeyen gerekçeleri, emekçi halkın örgütlenmesinin ve siyasal iktidara yönelmesinin sürekli ve bilinçli olarak engellendiğini göstermektedir.

Bu gelişmeler ve işbirlikçi sermaye ve feodal unsurların bu tutumu, Anayasa Mahkemesinin yukarıdaki yargısının gerçeklere uygun düşmediğini göstermektedir.

Öteyandan, maddelerin Faşizmi cezalandırdığı savı hem maddedeki hükümlere ve gerekçelere ve hem de uygulamaya uygun düşmemektedir. Maddelerin yukarıya alınan gerekçesinde sadece ırkçılıktan söz edilmiş ama dolaylı ya da dolaysız Faşizmden söz edilmemiştir. Maddelerin kabulünden buyana uygulamada sol düşünceli, ilerici, devrimci Atatürkçü ve Anayasadan yana kişi ve kuruluşlar üzerine sürdürülmüş, Faşizm taraftarlarının bu maddelerle yargılandıkları görülmemiştir.

141 142. maddelerin en yoğun uygulama gördüğü 12 Mart döneminde anılan maddelere dayanılarak tutuklanan, yargılanan, işkence gören onbinlerce işçi, köylü. öğrenci, öğretmen, serbest meslek sahibi, subay ve devrimci aydın arasında faşist kişi ve kuruluşlara rastlanmamıştır.

Yüksek Mahkemenin, «siyasal, sosyal ve iktisadi hayatta büyük değişmeler» ve demokrasi olarak nitelediği mutlu gelişmelerin (!) iç yüzü ve gerçek yönü budur. Çok partili siyasal hayat ve demokrasi adı altında bir sınıfın egemenliği ve zaman zaman açık ya da örtülü diktatörlüğü sürdürülegelmiştir.

V — Anayasa Mahkemesi, toplumumuzun sosyal ve ekonomik yapısını, sınıfsal durumunu incelemeye ihtiyaç duymamış ve maddeleri bu toplumsal verilerle karşılaştırma yoluna gitmemiştir. İşbirlikçi sermaye ile feodal unsurların ülkemizde emekçi sınıflar üzerinde egemenlik kurduğu, inceleme konusu maddelerin de bu egemenliği sürdürmek amacıyla kabul edildiği gün gibi açıktır. 12 Mart'ı izleyen faşist dönemde en çok uygulama gören maddelerin 141-142. maddeler olması bu gerçeği bir kez daha ortaya koyan önemli bir deney olmuştur

Yüksek Mahkeme böyle bir inceleme yaparak varacağı sonucu değerlendirse idi toplumumuzda halen mevcut sınıf egemenliğini görecek (işbirlikçi sermaye ve feodal mütegallibe egemenliği) ve bunun, Anayasamızın 12. maddesinde yazılı «hiçbir sınıf ve zümreye imtiyaz tanınamaz» hükmü ile bağdaşmadığını saptayacak ve böylece anılan 12. maddenin; 141 - 142'nin Anayasaya uygunluğunun gerekçesi değil aykırılığını bir hukuksal dayanağı olduğu sonucuna varabilecekti.

Mahkemenin bu konuya eğilmemesi, yanılgının önemli nedenleriden birisi olmuştur.

VI — Yine Yüksek Mahkeme Anayasayı «değişmez», sonsuza kadar geçerli bir kurallar demeti olarak kabul etmiş ve değerlendirmelerini bu varsayıma göre yapmıştır. Oysa Anayasanın bütün hükümleri, cumhuriyet ilkesi dışında, yine Anayasada yazılı yollarla değiştirilebilir. Toplumlar sürekli gelişme halinde olduklarına göre, toplumsal ilişkilerin bir yansıması olan hukuk kurallarının da değişeceği bellidir. Nitekim her toplumun siyasal tarihi bunun belgeleriyle doludur. Yurdumuzda Kurtuluş Savaşından bu yana üç anayasanın kabul edildiği ve bu anayasalarda sık sık değişiklikler yapıldığı anımsanırsa bunun doğruluğu anlaşılır.

Bu açıdan Anayasa Mahkemesinin; düşünce özgürlüğü ile yakından ilgili bu maddeleri incelerken, «gelişme ve evrim» ilkelerini göz önüne alarak, sadece Anayasanın bu günkü duragan kuralları içinde kalmaması, maddeleri salt düşünce özgürlüğü yönünden ele alması ve Anayasanın kabul et-

mediği düşünce açıklamalarının suç sayılabilip sayılamayacağını tartışması ve saptaması gerekirdi.

Gerçekte kişi, Anayasaya uymayan düşünceleri de açıklayabilir ve yayabilir. Bu, düşünce özgürlüğünün doğal bir sonucudur. Bunun suç sayılması da olanaksızdır. Aksi halde toplumsal gelişmeye yardımcı olan düşünce açıklaması engellenmiş olacaktır ki bundan tüm toplum ve ülke zarar görecektir.

Anayasa Mahkemesi, maddelerden zor ögesinin çıkarılmasını sakıncasız gördüğüne ve giderek eylemsiz ve zorsuz düşünceleri de suç saymayı kabul ettiğine göre Anayasaya karşı düşünce açıklamasını da suç sayıyor demektir. Bu da Anayasa Mahkemesinin «sınırlı düşünce özgürlüğü»nü kabul etmiş ve tutucu bir yörüngeye girmiş olduğunu göstermektedir.

Oysa maddelerin yürürlükte olduğu İtalya'da ve öteki uygar ülkelerde düşüncelere sınır konulmamakta, Anayasanın kabul etmediği düşünceler de açıklanabilmekte ancak bunların Anayasa ve yasa dışı yollarla yani zorla kabul ettirilmesi eylemleri cezalandırılmaktadır.

Yüksek Mahkeme 961 Anayasasının getirdiği ilkeleri toplumumuzda fiilen gerçekleşmiş kabul ederek bir varsayım yanılgısına düşmüş ve «toplumsal gerçek»e aykırı bir görüşü benimsemiştir. Karara göre, Anayasada yazılı eşitlik, laiklik, demokrasi. sosyal adalet ve «sınıf ve zümre ayrıcalıklarının olmıyacağı» gibi kurallar toplumda vardır, yerleşmiştir. Bu nedenle de gerçekleşmiş bu ilkelerin ve düzenin korunması gerekir. Bu esastan hareket eden mahkeme, kimi düşüncelerin böyle bir «âdil düzen»'e zarar vereceğini düşünmüştür.

Bu değerlendirmenin yanlışlığı ve gerçeğe aykırılığı ortadadır. Çünki Anayasada yazılı bu ilkeler toplumda henüz yerleşmemiştir. Bu ilkeler toplumumuz için «varılması amaçlanan hedefler»dir. devrimci ve sol düşünceler, bu ilkelerin hayata geçmesine ve yerleşmesine çalışmaktadır. On yıldan beri sosyalistlerin, Atatürkçülerin, devrimcilerin ve yurtseverlerin 1961 Anayasasını savunmuş olmalarını burada anımsamakta yarar vardır. Yüksek Mahkeme bu gerçeği görmemiş, devrimci ve sol düşüncelerin, kendi değerlendirmesine göre, Anayasaya uygun gördüğü mevcut düzeni yıkmak istediğini kabul etmiştir.

Aslında Anayasaya aykırı olan, mevcut düzendir ve bu düzeni koruyan maddelerdir. Böylece Anayasa Mahkemesi, bu kararı ile Anayasanın Sosyal Hukuk Devleti ilkesine aykırı olan bir düzene meşruiyet kazandırmıştır.

Yine Anayasa Mahkemesi kararının bütününden ve üslubundan; «iptal kararı verildiği takdirde komünizm propagandası serbest kalacaktır», kuşkusunun karara etken olduğu intibaı doğmaktadır.

Mahkeme kurulu böyle bir kuşku duyabilir.. Ama yasalardaki boşlukları doldurma görevi herhalde Yüksek Mahkemeye değil yasama organına ait bir görevdir. Bu nedenle böyle bir kuşkunun karar üzerinde etken olması yerinde görülemez.

VII — Anayasa Mahkemesinin yanılgılarından biri de maddelerin düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlamakta olup olmadığını araştırırken, yasa koyucunun gösterdiği gerekçeleri incelemekle yetinmesi, bu gerekçeler içinde kendini adeta hapsetmesidir.

Anayasa Mahkemesinin kuruluş amacı ve görevi, yasaların Anayasa hükümlerine ve Anayasa hükümlerinden önce «hukuk»a, İnsan Hakları Evrensel Bildirisinde yazılı hak ve özgürlüklere uygun olup olmadığını denetlemektir. Nitekim Yüksek Mahkeme 28.3.1965 günlü bir kararında: «Devletimiz, Anayasanın ikinci maddesinde ifade edildiği gibi, bir hukuk devletidir. Kanunlarımızın Anayasanın açık hükümlerinden önce hukukun, bilinen ve bütün uygar ülkelerde kabul edilen prensiplerine uygun olması şarttır.» demektedir. 'Anayasa Nizamı. Fuat Azgur. sa: 62)

Mahkeme inceleme konusu maddelerle ilgili davayı görürken kendi görüşüne, başka konulara ilişkin davalarda verdiği kararların anlam ve amacına ters bir yola girmiş ve yasa koyucunun siyasal amaçlarla gösterdiği gerekçelere bağlı kalarak karar vermiştir. Bu gerekçeleri hazırlayan ve iktidarda bulunan siyasal partilerin, temsil ettikleri sınıfların çıkarlarına uygun ve emekçi sınıf ve tabakaların hak ve özgürlüklerini ortadan kaldırıcı gerekçeler hazırlamaları olağandır. Ama düşünce özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü gibi toplumsal gelişmede etkin konularda, Yüksek Mahkemenin konuyu enine boyuna incelenmesi, temel kuralları ele alması, konunun kökenine inmesi, bu hak ve özgürlükleri tarihsel gelişimi içinde ve uygar ülkelerdeki anlaşılış biçimlerini ve altında imzamız bulunan İnsan Hakları Evrensel Bildirisini ve öteki Uluslar Arası Anaşmaları göz önüne alarak incelenmesi gerekirken siyasal amaçlarla gösterilen gerekçelerin sınırları içinde kalarak sonuca varması toplumumuzun geleceği üzerinde olumsuz sonuç ve etkiler yaratan bir tutum olmuştur.

(1) Anayasa Mahkemesi; K. R. Gazete 12 656. Sa: 6-7.

GEZİ NOTLARI

Binali Seferoğlu - Ahmet Özgül

Akşamın köründen beri tam 15 saat direksiyon kullanan saçları uzun, yirmi beş yaşlarındaki genç şoför ipe sapa sığmaz bir küfür salladıktan sonra şöyle sürdürdü konuşmasını; «Hayat mı bizimkisi de? vallahi it bile çekmez bizim çektiğimizi. Siz bakmayın uzaktan öyle parlak görülmesine. Şu gördüğünüz otobüsü bir milyona aldım. Ne var ki faturada 580 bin lira görünüyor. Alma diyorlar. Dile kolay. Meslek edinmişiz bir kere, başka bir yolu yok. Ölümle yüzyüzeyiz 24 saat. Ayda 20 bin bono. Bir ay ödemedin mi arabaya el koyuyorlar, hiç acımadan. Sen o parababalarının merhametli görünmelerine bakmayın. Lastik karaborsa 3500 lira. Alsan bir bela, almasan iki bela. Eşeğin çalışması at için, bizim çalışmalarımızda zenginler için.» Hiç mi hiç karışmadık sözlerine. Hep dinledik. Neme gerek «yerin kulağı var» demiş elin oğlu. Otobüsten inerken baktık yüzüne şoförün, hırs, kin ve öfkenin yanında uykusuzluğun etkisiyle olacak daha da yaşlanmış geldi bize.

Erzurum'da görünce arkadaşlar sardılar yanımızı, yöremizi. Gelsin çay, gitsin çay. Yeter dedikçe, yorgunsunuz, iyi gelir diye yeniden ısmarladılar üstüste. Kıyım, zulüm ve de baskıdan söz ettiler uzun uzun. Ama yakınmadan, hiçbir pişmanlık duymadan. «Onların görevi bu, kıymak, sürmek, ezmek. Bizim görevimiz ise bunlara karşı direnmek, örgütümüzle, ezilen, sömürülen, horlanan halkımızla birlikte demokratik mücadelemizi daha ileri boyutlara ulaştırmak. Örgütümüzden de bir şeyler bekliyoruz. Bir ses, bu zulümleri halka duyuran, Ankara'da bizimkiler de var dedirtecek bir sesinizi bekliyoruz. Doğrusunu isterseniz Genel Başkanımızın Çankaya'ya yazdığı mektup çok güzel. Çok hoşumuza gitti, ama bir beklediğimiz ve de umudumuz hiç yok. «Bu derdi senden aldım, dermana kime gidem?» demş Erzurum'lu bir ozanımız. Derdimiz halkımızla ortak. Dermanı da halkımızla ortaklaşa bulacağız, örgütlü, inançlı, kararlı ve bilinçli demokratik mücadele içinde.». Doğrusu kişi böyle anlarda bir hoş oluyor. İnsana umut ve güç veren pırıltılı gözlere bakmakla.

Milli Eğitim Müdürü iken alınan Erzincan'ın Üzümlü Köyü ortaokuluna sürülen Turgut Köse, aynı görevden alınıp Elazığ Karakoçan Ortaokuluna 76. maddeye «binaen» gönderilen Celal Altuğ ile Milli Eğitim Müdürlüğü İnşaat şefliğinden Cemal Gürsel İlkokuluna aktarılan Kazım Çakmur. ikişer cümle ile özetlediler MC'nin yaptıklarını. Kıyımcı başı Milli Eğitim Müdürü. daha öncede çalışmış Erzurum'da. İnönü'nün hayranı olduğunu, Köy Enstitüsü çıkışlı olmakla övündüğünü, sola açık bulunduğunu uzun uzun anlatırmış o zamanlar. Ama olmamış, Ecevit döneminde gitmiş, ne ki yaman hırslanarak geri gelmiş. Şimdi kılıcının önünde arkası da kesiyormuş. Bende anımsadım kendisini, o zamanki TÖB — DER Genel Başkanı Ali Bozkurt ile gelmiştik Erzurum'a. Toplantımıza katıldı ve de elimizi sıkarak konuşmalarımızdan dolayı tebrik te etti bizi. Heygidinin kahpe dünyası sana kimler geldi, kmler göçtü... Birşey var şu döner sandalyalarda. Oturanlar dön babam dönüyorlar.

Kıyım ve zulum Oltu'yada ulaşmış. Lise müdürü Ethem Düzgün'ü gelen fırtına almış ve Konya'nın Höyük köyü ortaokuluna atmış. İşin ilginç yanı öğretmen olan eşi kalmış Oltu'da. «Aile Türk toplumunun temelidir. Devet ve diğer kamu tüzelkişileri, ailenin, ananın ve çocuğun korunması için gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar». diyor Anayasa'nın 35. maddesi. MC döneminde sürüen tüm eşi çalışan arkadaşlarımızın durumu Ethem Düzgün arkadaşımızın aynısı bir de bu adamlar şuna buna aile düşmanı der dururlar, ne dersiniz? Kimmiş aile düşmanı?

Göle'de bir başka ilginç olaydan söz ettiler arkadaşlarımız; ilden bir yazı gelmiş kaymakamlığa. «Ek listede isimleri bulunan öğretmenlerin ilçede çalışıp çalışmamala-

rında bir sakıncanın» bildirilmesini istiyor. Bu öğretmenlerden Mehmet Yıldız ile İsa İbrahimoğlu 4 yıl önce emekli olmuşlar. Zeliha Çiltaş ise bu ilçeye atanmış, ne ki gelip göreve bile başlamamış daha. Ne tanıyan var, ne de gören. Gizli eller listeler hazırlıyor, bu listelere, adı geçmiş devrimci, ilerici ve de yurtseverin yakasına kanlı pençelerini geçiriyorlar. Zor elbette yurtsever ve halktan yana olmak. «Bostana giren porsuk dirgene dayanacak» demiş ataları-mız. Emekten, alın terinden, yana olup, yeraltı, yerüstü kaynaklarımıza sahip çıkınca, öğrencilerine doğayı ve de toplumu yöneten yasaları öğretmeye kalkınca sömürücülerin kara listesine de alınmış oluyorsun. Zavallılar bilmiyorlarki karanlıkların sonsuza dek sürdüğüne tarihte bir örnek yok. Kendi mezarını kazan sistemin savunucuları da ondan farklı olmaz...

John Steinbeck, ünlü «Bitmeyen Kavga» adlı yapıtında şöyle diyor; «Yaşlılarla konuşmayın onların içi koftur, sizi de bedbin ederler.» Doğrusu bu yargısını kendisi de doğrulamış ve Vietnam'a/ son yıllarında gidip geldikten sonra ABD emperyalizminin orada haklı bir dava uğruna savaştığını bile söylemiştir. «Gazap Üzümlerin»deki yazdıklarını yani kendisini inkar edercesine... Nereden mi geldi bu aklıma? Şenkaya'da biz konuşmaya başlayınca tüm yaşlı öğretmenler birer, ikişer toplantı yerinden sıvıştılar, büzüle ezile. Ama yerlerini bir anda gençler ve köylerden gelen yüzlerce köylü doldurdu ve salonda oturulacak yer kalmadı.

Kağızman'ın kaymakamıda sömürücü sınıfların ve onların maşalarının hışmına uğramış. Kendi deyimi ile «ölümden kıl payı» kurtulmuş. «On saniyelik bir duraklama beni ikinci bir Kubilay yapabilirdi. Ne ki ben Kubilay'ın yaptığı gibi bir işte yapmadım. Yaptığımız çok basit, halkımızdan yana olmak, onun haklarını korumk. Bu kadar basit bir işi yapmak herkesin görevi. Görevini yapan kişinin kahraman olmasını istemem. Bu nedenle de Kubilay'a benzeyecek bir davranışım olmadı» derken gerçekten alçak gönüllüğün örneği olduğunu gösgösteriyordu, saatlarce camide vaaz veren, halkı ahlaklı olmayan çağıran bu kişi; cami yaptırmak için kampanyalar açan din görevlisi «bal tutan parmk yalar kabilinden paralardan yararlanmak istenmiş. Kaymakamda perdeyi kaldırarak gerçek yüzünü halkın gözleri önünde sermiş. İşte kıyamet to bundan sonra kopmuş. Sınıfını yitirmiş, şartlandırılmış kişilerle kasabadaki ticaret burjuvazisinden değşirdiği 40-50kişi ile yürümüş kaymakamın ve yanındaki TÖB — DER şube başkanının üstüne. Polis ve jandarmanın müdahalesiyle büyük bir facia önlenmiş. Ne güzel demiş Ömer Hayyam «her haram rakı gibi insanı sarhoş etseydi, kimin sarhoş kimin ayık olduğu o zaman belli olurdu.» Sanırız «o zaman» bu bal tutan parmak yalar» felsefesinin savunucula rı duvarlardan tutunarak bile yürüyemezlerdi.

Iğdır'da Ahmet Deveci, Eyüp Artıkışık ve Yakup Ogan'ı demir parmaklıklar arasında ziyaret ettik. Yurtsever olmak, halkını sevmek, onun mutluluğunu istemek nede zormuş... Iğdırda şövenizmi körüklüyor sermaye sınıfı. Sınıfsal çıkarları aynı olan insanları birbirine düşman ederek sömürülerini, ahlaksızlıklarını gizlemek istiyorlar. Ama oyuna gelmemiş devrimci, ilerici ve yurtsever öğretmenler. Kıyım listeleri düzenlemiş belediye başkanı göndermiş Ankara'lara büyüklerine... Ama bununla da yetinmemiş beyinleri yıkanmış kişileri bıçaklarla, sopalarla taşlarla devrimcilerin salmış üstüne. «Köpekleri salıverip taşları bağlayan» bu zihniyet Iğdır'da şövenist baskıyı sürdürmek için çırpınıp duruyor.

Sakalları uzanmış, Halk Eğitim Başkanı ve TÖB — DER saymanı Eyüp Artıkışık «üzülmüyoruz artık. Çünkü halkımız vurguncuların oyununu bozdu. Kışkırtıcıların suratına hak ettiği tokatı indirdi. Resmi elbisesi ile Ankara'dan kalkıp gelen olayların tezgahlanmasında görev alan bir binbaşı - «Türk ordusu ile Türkeş komandosu ayrılmaz bütündür. Sayın Türkeş başbuğumuzdur. Bunu kabul etmek istemeyenlerin pek yakında kafası ezilecektir» diyordu. Ama halkımızı parselleyenler hak ettikleri yanıtı yine halkımızdan aldılar. Hırçınlaşmalarının durganlıklarının, tuzaklar kurup bizleri buraya atmak için çaba göstermelerinin nedeni bu işte.

Büyü bozulmuştur. Tutuk evine girmek bizleri yıldırmaz. Tam tersi inançlı kararlı örgütlü ve bilinçli demokratik mücadelemizi hızlanmasına neden olur. Dışardaki tüm arkadaşara bunu devrimci selamlarımızla aynen böyle söyleyin,»

Bizde arkadaşımızın isteğini yerine getirirken usta ozanın mısraları ile noktalayalım notlarımızı :

O duvar

O duvarınız

Vız gelir bize vız

AKSEKİ RAPORU

Örgütümüz Akseki şubesi yazmanı Ali Dönmez başlarında M. H. P. İlçe Başkanı Hüseyin Ali Özçelik Taşlıca Köyü Muhtarı Mehmet Cengiz'in bulunduğu 50 faşistin saldırısına uğramıştır.

Saldırıyı düzenleyen H. Ali Özçelik 1973 de Atatürk'e «piç» demekten yargılanmış, 1968 de halkı tahrik ederek devrimci gençlere saldırtmış. M. H. P. yayınlarının da ğıtıcısı M. H. P. örgütü yöneticisi durumundadır.

Saldırıya uğrayan Ali DÖNMEZ. ilerici devrimci bir arkadaştır. TÖB — DER Akseki Şubesi kurucularından ve şube yazmanıdır. Bu nedenlerle zaman zama nsaldırganların boy hedefi olmuştur.

Saldırı olayından önce Ali Dönmez Isparta'da bulunmasına karşın, Orta Doğu Gazetesinde yansıtılan bir olayda arkadaşımızın Aksekide olan bir olaya adının karıştırılması ayrıca olaydan bir gün önce 30 Ağustos 1975 tarihli aynı gazetede «bu memleketin gerçek sahipleri pek yakında gerekeni yerine getireceklerdir» diye önceden olayın olacağını haber vermiştir. Yukarda saydığımız bu olaylar zinciri olayların niteliğini ortaya koymuştur.

Bu olaylardan sonra arkadaşımız kayın pederinin dükkanında kirada bulunan berber M. H. P. li H. Ali Özçelik'in dükkanı boşaltmasını söylüyor. H. Ali Özçelik de ilçe kaymakamı ve C. Savcısına arkadaşımızın kendisini tehdit ettiğini ve can güvenliğinin korunması gerekitğini bildiren dilekçe veriyor.

Olayın olduğu gün (önceden) kaymakam gündüz Murtiçi'ne gidiyor (Murtiçi Akseki'ye 30 Km. uzaklıkta Ali Dönmez'in köyü) Orada M. H. P., A. P. çevreleriyle görüşüyor. Aynı gün AP İlçe Başkanı ve Orman işletmesi müdürü de Murtiçi'ne gidiyorlar. Bunlar geri dönerlerken Mustafa Kocaoğlu adlı biri AP İlçe başkanına yaklaşarak «Solculara» saldırılacağını söylüyor. Orman İşletmesi Bölge Şefi Adil Aydın Murtiçi Lokantasında «İsterseniz Manavgattan 15-20 kişi getiririm» diyor.

O akşam Serinkaya köyündeki bir düğüne arkadaşımız ve iki arkadaşı gidiyorlar. Bu arada tanımadık bir sürü, insan Murtiçinde görülmeye başlıyor. Ali arkadaşın dayısı, bir şeylerin döndüğünü seziyor. durumu araştırmaya çalışıyor. Bir vatandaş bunların köylerden taşındığını bu gece Ali ve akadaşlarına saldırılacağını söylüyor. Mahmut adlı bu yurttaş bir camcıya giderek (M. H. P. li) evine cam takmak istediğini söylediğinde camcı «bu gece bir işimiz var, şimdi yapamam, diye karşılık veriyor.

Ali arkadaşın dayısı bir olay düzenlendiğini anlıyor. Durumu Ali'ye iletmek için köye gitmeye çalışıyor. Köyde bulunan taksi şoförlerinden hiçbiri kendisini götürmek istemiyorlar. Az sonra 6-7 kişi aynı taksilerle düğünün olduğu köye doğru yola koyuluyor, Murtiçinden 10 km. ayrıldıktan sonra bir yere gizlenerek arkadaşımızın gelmesini bekliyorlar. Ali yanlarından çok süratli geçtiği için yakalamıyorlar. Arkadaş köyde bir kahvenin önünde oturduğu bir sırada bir ülkücü öğretmen (İbrahim Yakut) Ali arkadaşın yanına gelerek ona sataşıyor. Dayısı Aliyi arabasına bindirerek oradan uzaklaştırmaya çalışıyor ama tam bu sırada çevreden eli sopalı taşlı bir sürü faşist arabanın çevresini kuşatıyor ve arkadaşımızı dövmeye başlıyorlar. Tanınmamaları için de Shel benzin istasyonunun

ışıklarını söndürüyorlar. Bu sırada berber H. Ali Özçeliğin kardeşi Mehmet Özçelik teyzesinin evinden bir tabanca alıyor (Tanığı fırın işçisi Mahmut Kandemir) ve çevredeki bir tarlaya fırlatıyor. Saldırganların bir kısmı ellerinde ışıklarla tarlaya doğru koşuyorlar ve şarjörsüz, çalışmaz eski bir tabancayla dönüyorlar. Ali arkadaşın çevresi kuşatıldığı için kendisinin bile olsa bunu atma olanağının olmadığı kolayca anlaşılır. Ali kanlar içerisinde bitik bir halde olay yerinden arabasıyla zorla kaçmayı başarıyor. Eve gidiyor fakat kanın durmadığını görünce Aksekiye gitmek üzere 10-15 dakika sonra olayın olduğu yerden geçmek üzere tekrar dönüyor. Bu sırada jandarma oraya gelmiştir. Ayrıca 30 km. olmasına rağmen ilçe kaymakamı da 10 - 15 dakika içerisinde orada hazırdır. İlçe ile köy arasında uçak bulunmadığına göre, demek ki kaymakam olaydan haberli olduğu için yakın bir yerde beklemekteydi.

Kaymakam saldırganları tutuklattıracağı yerde orada bulunan H. Ali Özçelik ve Muhtar Mehmet Cengize, kimden şikayetçi olduklarını soruyor, onlarda Aliyi gösteriyorlar ve Ali Arkadaş kaymakamın isteği üzerine yakalanarak Aksekiye getiriliyor. Saldırganlarda ellerini kollarını sallaya sallaya olay yerinden uzaklaşıyorlar.

İlçe hükümet tabibi izinde bulunduğundan yerine vekalet eden sağlık memurunun yaralı arkadaşımıza müdahale etmesi gerekmektedir. Fakat bu arkadaş Alinin arkadaşı olduğu için gece 23.00 sıralarında başka bir sağlık memuru evinden alınarak hastaneye getiriliyor. Ali arkadaşın başındaki iki yara dört dikişle güçlükle kapatılıyor. Arkadaşımıza (8) günlük kesin rapor veriliyor.

Ali arkadaş ifadesi alınmak üzere Aksekiye İlçe Jandarma Komutanlığına götürülüyor. Bir gece yatırıldıktan sonra, sabahleyin arkadaşlarının getirdiği yemeği yerken karakola gelen Jandarma Komutanı Orhan Kocabıyık «Kimden izin aldınız» diyerek önce nöbetçi eri, sonrada ağıza alınmıyacak küfürlerle Ali Arkadaşa saldırıyor ve tekme sille onu oradaki hücreye kapatıyor.

Aynı gün Ali arkadaşın arkadaşı üyelerimizden, çevrede sevilen çalışkanlığıyla tanınmış Hasan Ali Ünal tanık olarak ifadesi alınmak üzere jandarma karakoluna getirtilmiş, sonrada Orhan Kocabıyık tarafından Ali arkadaşla birlikte her iki arkadaşımız falakaya yatırılarak «TÖB — DER'li olmanız, suçlu olmanıza yeter, sizi gidi ..... çocukları» diye iyice dövüldükten sonra her ikisi yeniden hücreye kapatılmışlardır.

Savcının istemine rağmen Hasan Ali Ünal birgün daha karakolda tutulduktan sonra serbest bırakılıyor. Aynı gün Ali de duruşmaya çıkartılıyor. Avukatımızın serbest bırakma istemi üzerine yargıç bunun «bugün olamayacağını, bir kaç günsonra, serbest bırakacağını söylüyor.

Aynı gün Antalyadan AP.li avukat - Savaş Ataöv ve M. H. P. Muğla Milletvekili adaylarından Adil OkurAksekiye geliyorlar. Yetkililerle görüştükten sonra saldırganlardan 7 kişi hakkında savcı tutuklama isteminde bulunuyor. Sorgu yargıcı gıyabi tutuklama kararını kaldırıyor.

Ali arkadaşın istemi üzerine Ali de serbest bırakılıyor. Dava bundan sonra tutuksuz sürecektir.

Ayrıca Ali arkadaş karakolda tutuklu iken karakol komutanı «Saldırganları yakalamak amacıyla gidecek olan aracın benzin gideri olarak 100 TL. sı almıştır.»

★

TELGRAF

FAŞİST BASKILARI PROTESTO TOPLANTISI DİVAN BAŞKANLIĞINA SPOR VE SERGİ SARAYI İSTANBUL

Emperyalizmin en kanlı diktatoryası olan faşizm, ülkemizde tırmanma devresini yaşamaktadır.

Tüm devrimci, ilerici ve yurtseverlerin ortak düşmanı olan faşizme karşı ortak mücadele kaçınılmazdır. Tarihi ve zorunlu bir görevdir.

Dünya haklarının emperyalizme ve faşizme karşı yürüttükleri mücadele mutlaka başarıya ulaşacak, emperyalizm ve faşizm tarih sahnesinden silinecektir.

Bu doğrultuda başarılı geçmesini, Türkiye devrimci hareketine katkısının büyük olmasını diler, toplantıya katılan kuruluş ve kişilere sevgi ve saygılar sunarım.

Cemil Çakır

İŞÇİ SINIFI DEVRİMCİLİĞİ Mİ?

23 Eylül günü öğleden sonra Ankara 17 33 78 numaralı telefon acı acı çaldı. İskele dayayıp demir dolapların üst raflarındaki dosyaları karıştıran sorumlu inene kadar telefon edenin yüreği hop ediyordu: Ya cevap vermezse? Ya kimse yoksa? Ne cevap verilecekti? Neyse ki sorumlu sık sık cevap vermek için arandığı telefonun ahizesini çabuk kaldırdı ve muhatabını meraktan kurtardı.

Olay başkentte geçiyordu. Telefonla arayan Avukat Halit Çelenk, 17 33 78 numaralı telefonla aranan da TİP Ankara İl Başkanı Osman Sakalsız'dı Olayın bundan sonrasını adım adım izleyelim. Çelenk TÖB — DER Genel Merkezinden arıyordu. Aramasının nedeni önemliydi. TSİP'ten aldıkları bir habere göre TSİP, TEP ve TİP 28 Eylül pazar günü İstanbul Spor Sarayında bir miting düzenliyecekti; TÖB — DER'in katılması mümkün müydü. «Sosyalist Büro» işini, TİP'in tutumunu yakından izliyen Çelenk gene de TİP Ankara İl merkezine sormayı gerekli bulmuştu. Sakalsız'ın cevabı kesindi; böyle birşey yoktu. Ama gene de İstanbul'a, Genel Merkez'le bir görüşme yapılmasında yarar vardı. Telefon numarasını vedi.

İstanbul 44 40 62 numarayı Binali Seferoğlu açtı. Karşısında Can Açıkgöz vardı. Onun da böyle bir mitingden haberi yoktu, kesinlikle. Beş dakika ara ile Osman Sakalsız da Genel Merkez'le telefon bağlantısı kuruyor, Açıkgöz ile görüşüyordu. Olup biten neydi ki?

Olup biten çok geçmeden anlaşıldı. Telefon konuşmalarından 15 dakika sonra TSİP Genel Merkezinden Çağatay Anadol Nur-u Ziya Sokak 17 numaradaki TİP Genel Merkezine geliyor ve Can Açıkgöz'e önemli bir haber veriyordu, bir öneri ile birlikte. TSİP, TEP ve TÖB — DER 28 Eylül Pazar günü Spor Sarayında ortak miting düzenlemeyi kararlaştırmışlardı. Halit Çelenk de konuşmacı olarak katılmayı kabul etmişti. TİP bu mitinge katılamaz mıydı. Açıkgöz, durumu ancak ertesi gün Genel Başkana iletebileceğini söyler. Ve hemen ardından da Ankara il örgütünü telefonla arar, durumu Osman Sakalsız'a anlatır. Osman Sakalsız TÖB — DER'e telefon eder, merakla sonucu bekleyen TÖB — DER hukuk danışmanları ve Genel Başkan Cemil Çakır hayretle öğrenirler olup biteni. Çelenk kendini tutamaz, «Bu ne biçim ciddiyet!» der. Yarım saat sonra da Cemil Çakır TİP Ankara İl'ine telefon eder; Osman Sakalsız'a, TÖB — DER'in böyle bir toplantıya katılmama kararı aldığını bildirir.

Ertesi gün Çağatay Anadolu TİP Genel Merkezi'ni yeniden arar. Genel Merkez'deki sorumlu kimlerin katılacağını yeniden sorar. Aldığı cevap Halit Çelenk, Teoman Öztürk ve TÜMAS'ın katılacağı olur. Oysa Çelenk birgün öncesinden katılmama kararı almıştır. TMMOB'nin ise bu tür toplantılara katılmama yolunda prensip kararı vardır.

Daha da «ilginç» olanı, Çağatay Anadol'un TİP Genel Merkezi'ne geldiğinde «imkân bulursak bir afişleme yapacağız» demiş olması, fakat aynı anda matbaada TEP ve TSİP imzalı afişlerin basımının bitmiş olmasıdır.

---

30 Eylül 1975 Tarihli 25 Sayılı Yürüyüş Dergisi

AÇIKLAMA

Demokratik kitle örgütlerinin kendi aralarındaki ilişkilerle bu örgütlerin siyasal partilerle olan ilişkileri yasalarca düzenlenmiştir. Bu alanda derneğimiz öteden beri yasa hükümlerini gözönüne alarak çalışmalarını sürdürmektedir.

TSİP ve TEP'in oluşturdukları ortak büroca geçtiğimiz hafta İstanbul Spor ve Sergi Sarayında düzenlenen bir toplantıya katılmamız için yapılan öneri yasa hükümleri çerçevesinde değerlendirilerek yanıtlanmıştır.

Bu toplantı nedeniyle Genel Sekreterimiz Binali Seferoğlu ve Hukuk danışmanı Avukat Halit Çelenk tarafından yapılan olağan telefon konuşmaları Yürüyüş adlı haftalık siyasi haber ve yorum dergisinde ağırbaşlı olmayan bir biçimde verilmiştir. Olağan telefon konuşmalarının bu tür yayınlarda konu yapılmasının devrimci kuruluş ve kişiler arasındaki ilişkiler açısından yapıcı olmadığı kanısındayız.

Bu toplantıya TÖB — DER adına katılıp, öğretmenlerimiz üzerinde uygulanan faşist baskıları duyurmayı, faşizme karşı önerilerimizi aktarmayı isterdik. Ne var ki, yukarda da söylediğimiz gibi, yasal engeller bu toplantıya katılmamızı önledi.

Şunu bir daha açıklamada ve vurgulamakta yarar görüyoruz;

Özellikle ülkemizin bugünkü koşulları içerisinde TÖB — DER hiçbir siyasi kuruluşun yan örgütü değildir; TÖB — DER'i bu şekilde görme son derece yanlış bir tavırdır.

TÖB — DER kurulmuş ve ileride kurulabilecek siyasi partilerin karşısında da değildir.

TÖB — DER
Genel Merkezi

CEVAPLAR

Bazı şubelerimizden genel merkezimize gelen yazılarda, aşağıda yanıtlayacağımız konulara ilişkin sorunlar sorulmakta ve bilgiler istenmektedir.

I — MEYAK

Bilindiği gibi, 1327 sayılı yasanın 657 sayılı yasa ile değişik 190. maddesinde; Devlet memurlarının brüt maaşlarından, 1.3.1970 tarihinden itibaren kesilecek kesintilerle MEYAK adı altında ek bir sosyal güvenlik kurumunun oluşturulacağı ve bu kurumun yasasının en geç 30.11.1971 tarihine kadar kabul edilip yürürlüğe konulacağı öngörülmesine rağmen; aradan 4 - 5 yıl geçmiş ve halen sözü geçen yasa çıkarılamamıştır. Ayrıca, değişik tarihlerde kabul edilen kararname ve yasalala değişik 657 sayılı yasanın ek geçici 20. maddesi hükmü uyarınca, bu sürede kamu personelinden 5 milyarı aşkın para kesilmiş ve bu paralar Merkez Bankasında toplanarak egemen sınıfların hizmetine sunulmuştur.

Bugün tarım kesiminde milyonlarca emekçi sosyal güvenlikten yoksun iken, Emekli Sandığına tabi memurlara MEYAK adı altında; sigortalı ve sendikalı işçilere İYAK adı altında getirilmek istenen sözkonusu ek sosyal güvenlik kurumları ile amaçlanan, kapitalist düzen için sermaye birikimi temin edilmek istendiği açıktır.

Yasası çıkarılmış MEYAK uygulamasından bir an önce vazgeçilmesi için örgütümüz ile diğer mesleki demokratik örgütler dayanışma halindedirler.

Ayrıca bültenimizde yayınladığımız dilekçelere, bakanlıkça verilen emsal yanıtlar, Danıştay'da dava konusu yapılmış ve konunun Anayasa mahkemesine götürülmesi istenmiştir.

Bu konuda üyelerimizin dilekçelerine bakanlıktan verilecek yanıtların genel merkezimize hukuk yardımı yönetmeliğimizdeki koşullarla birlikte gönderilmesi gerekmektedir.

II — 39 AYLIK MAAŞ FARKLARI

30.11.1970 tarihinde 1327 sayılı yasanın ek geçici 2/b maddesine göre intibakı yapılan memurların kazanılmış hakları ihlal edildiğinden söz konusu madde Anayasa mahkemesince iptal edilmişti. 2 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile sözü geçen memurların ihtibakları düzeltilmiş fakat geçici 2. madde ile de intibaklarından 1.3.1970 ile 31.5.1973 arasında memur lehine doğan maaş farklarının ödenmeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükmünde, Danıştay'da açılan bir dava dolayısıyle tarafımızdan Anayasa Mahkemesine götürülmesi sağlanmışve yüce mahkemece bu hükümde iptal edilmiştir. Halen Danıştay'da bu konuda üyelerimizin açılmış bir çok davası bulunmaktadır. Fakat konu, Anayasa Mahkemesinin kararı ile esastan çözüme bağlandığından, idare 39 aylık maaş farklarını geciktirmeksizin derhal vermek zorundadır. Artan hayat pahalılığı ve enflasyonun ağır baskısı altında olan tüm kamu personelinin eline, bir de paranın değerinin gittikçe düşmesi sonucu söz konusu 39 aylık maaş farkları hesaplanarak verilebilir.

Nitekim Maliye Bakanlığının, 39 aylık maaş farkları derhal ödenecektir, şeklindeki açıklamaları da seçimlerden sonra uygulamaya dönüşecek ve karaborsa ve istifçiliğin karşısında iç piyasada talebin arttırılması sağlanmış olacaktır.

III — EĞİTİM ÖDENEKLERİ VE MAKAM TAZMİNATLARI

Bilindiği gibi 222 sayılı yasaya göre ilk öğretim müdür ve okul müdürlerine makam tazminatı ve 443 sayılı yasaya göre de ilkokul öğretmeni ve yöneticilerine eğitim

KOÇHİSAR RAPORU

Ş. KOÇHİSARDAKİ TÖB —DER Lİ ÖĞRETMENLERE M.C İKTİDARININ HAZIRLADIĞI KATLİAM

M.C İktidarı baskılarını ve kıyımlarını Koçhisarda da sürürmüş, gelmiş geçmiş ve halihazırdaki TÖB — DER yöneticilerini ilçe dışına sürgün etmiştir.

İşbirlikçi ikdidar bununlada kalmamış kurdukları Ülkü-bir yöneticilerini TÖB — DER'li öğretmenlerimiz üzerine saldırtmışlardır.

20.9.1975 tarihinde ÜLKÜ BİR başkanı Ahmet Beşkazalı, Üye Kenan Salam üye Mustafa Aygün sürgüne gönderilen ve danıştay evraklarını hazırlamak üzere ilçe avukatlarından İsmet Erdemoğlu'nun yazıhanesinde bulunan Sezai Küçük, Vahdet Değirmenci, İzzet Ünal, Abdullah Baydar, Celal Etlioğlu ve Mehmet Yücel'e hakarette bulunmuştur. Arkadaşlarımız kendilerine hakaret etmeye haklı olmadıklarını bildirmiş ve tecavuzkarlar hakarete devam etmişlerdir. Halkın kendilerine yardıma geleceğini sanan Ülkü Bir yöneticilerinin hesapları ters çıkmış halk TÖB — DER'li arkadaşlarımızın yanında yer almıştır.

Karşılıklı karakolluk olan öğretmenler ikinci günü mahkemeye gitmek kaydıyla serbest bırakılmışlardır.

Ülkü Bir yöneticileri ve Belediye Başbanı Mustafa Erdil (Eski milliyetçi öğretmenlerden) Konya'ya, Aksaray'a Ankara'ya telefonlar ederek, büyük kavgalarının olduğunu mutlaka yardıma gelmelerini iletmişlerdir.

Sabaha karşı Koçhisar'a üç otobüsle inen faşistler belediye ye ve Ülkü Ocaklarına dolmuşlardır.

Bunu duyan Koçhisar halkı ve devrimci güçles adliye önüne toplanmış TÖB — DER li öğretmenleri kimseye ezdirmeyeceklerini güvenlik kuvvetlerine bildirmişlerdir.

Azgınlıkları durmayan faşist komondolar TÖB — DER binasına saldırmaya kalkışınca halk üzerlerine yürümüştür. Ancak küçük bir çocuğu yaralamaya muaffak olan komondolar selameti kaçmakla bulmuşlardır.

Komondo eğitim şefliği yapmakla öğünen Kaymakam Ali Sakallı komondoları çok görerek güvenlik tedbiri almamış halk ve devrimci güçler ağır basınca komondoların güvenliğini alma çabasına düşmüş ve gelen tabancalı, eli demirli suçluları güvenlik altında kazayı terk ettirmiştir.

Koçhisar
TÖB — DER YÖNETİM KURULU adına
Sekreter Vahdet Değirmenci

ödeneklerinin verilmesine 1.3.1970 tarihinde son verilmişti.

657 sayılı yasanın sosyal yardımlara ilişkin bir kısım hükümleri henüz yürürlüğe girmediğinden, bu yardımlar yürürlüğe girinceye kadar sözkonusu ödeneklerin ödenmesine devam edilmesi gerekirdi.

Bu konuda hukuk bürosunca bir emsal dava açılmış olup, dava halen Danıştay'da görülmektedir.

IV — MUTEMETLİK KONUSU

Mutemet adı üstünde, güvenilir kişi demektir. Öğretmenlerin güvenlerini kazanan bir kişi mutemet olabilir. Mutemet, öğretmenlerin maaşlarını, onların gösterdiği yerde ödemek zorundadır. Buna hiçbir kimse karışamaz. Genel merkezimize gelen haberlere göre, bazı milli eğitim müdürlerinin, bazı mutemetlere, maaşları, okulda dağıtması, derneklerde dağıtmaması konusunda emir verdikleri bildirilmektedir. Böyle bir emir yasaya aykırıdır. Zira Milli Eğitim Müdürlerinin yetkileri arasında bu konuda emir verme yetkileri yoktur. Kaldı ki, mutemetlik işi doğrudan doğruya görevle ilgili de değildir.

Demokratik Vietnam Cumhuriyetinde Ant-i Emperyalist Mücadele Koşullarında Genç Kuşağın Eğitimi

Vo Thuan Nho
Çevîren : Namık ÖZCAN
TÖB — DER Araştırma Bürosu Uzmanı

ULUSAL EĞİTİM SİSTEMİNİN DEVRİMCİ GÖREVİ :

Vietnam devriminin otuz yıllık tarihi, Demokratik Vietnam Cumhuriyetinin, henüz yeni olan eğitim sistemine zor fakat parlak bir görev yükledi:

— 1945'te başlamış olan Vietnam İşçi Partisi ve Vietnam halkının devrimci mücadelesini, bu mücadeleye yakışacak şekilde sürdürecek kuşakların, yeni insan tipini oluşturmak.

— Fransız sömürgecileri ve Amerikan emperyalistlerine karşı, çeyrek yüzyıldır süren mücadeleyi zafere ulaştıran ve ülkedeki büyük değişikliği-halkın demokratik ve sosyalist devrimi- gerçekleştiren yiğit savaşçıların eğitimi.

Vietnam'daki yeni eğitim sistemi, bu büyük ve önemli görevleri, zalim saldırı ve katliam savaşlarının, küçük üretime dayanan geri tarımsal yapının ve nüfusun % 95' ini eğitimden ve okuma-yazmadan yoksun bırakan, eğitim ve kültüre düşman sömürgeci ve feodal politikanın yarattığı son derece güç koşullar içinde başarmak zorundadır.

Vietnam halkının, bir yandan düşmana karşı savaşırken, diğer yandan da ülkeyi yeniden kurma ve iş ile öğrenimi birleştirme geleneği devam etmektedir. Vietnam halkının bilgiye susamışlığı sonucu halkımız zorluklardan yılmamakta, tüm yoksunluk ve fedakarlıklara katlanmaya hazır bulunmaktadır.

Halkımız, Marksizm ve Leninizm ve İşçi Partisinin eğitim politikasının doğruluğu konusunda tam bir inanç içindedir. Kuzey Vietnam'da gelişen ulusal, demokratik ve ilerici eğitim sistemi, yedi milyon kişiyi, yani ülkemiz nüfusunun üçte birini kapsamaktadır.

Kuzey Vietnam'daki ilerici eğitim sistemi 6 ile 14 yaşlar arasındaki çocukların % 90'nın eğitimini güvence altına almıştır. Bu sistem, cepheye her yıl, üretim ve bilimsel araştırma kurumlarıyle birlikte, devrimci ideolojiyi özümlemiş, yurt sevgisiyle dolu, kendini sosyalizme adamış yüzlerce genç insan ve bunun yanında yüksek bir genel eğitim standardı sağlamaktadır.

Ülkemizin ve ulusumuzun tamamının kurtuluşu için sürdürülen anti-Amerikan direniş mücadelesinin büyük zaferine aktif olarak katkıda bulunan işte bu genç insanlardı. Bu mücadele, askeri, politik, diplomatik, bilimsel, teknik, kültürel ve ideolojik alanlarda halen devam etmektedir.

Bu mücadele iki sosyal sistemin- sosyalizm ve emperyalizm- güçleri, iki ayrı ideoloji ve iki değişik sosyal sistemin okullarında eğitim ve ders görmüş insanların güçleri arasında bir kıyaslamaydı. Kısacası, düşünce sistemi ile beslenmiş kahramanca eylemleriyle Vietnam halkı ve özellikle onun zeki, genç nesli şu gerçeği kanıtladı: Halkla, ulusla ve işçi sınıfıyla bütünleşmiş bütün iyi nitelik ve yetenekleri kazanma sürecinde, Marksizm-Leninizm ve sosyalist toplum tarafından eğitilmiş insan tipi, devrimci mücadelede belirleyici bir faktördür.

Halkın ve partinin devrimci eylemlerini onlara yakışacak şekilde sürdürenlerin eğitim ve kültürü, devrimin en önde gelen stratejik görevidir. Bu, aynı zamanda, sosyalist okulun, Öncü Örgütün, gençlik örgütünün, sosyal eğitim kurumlarının ve diğer Vietnam örgütlerinin kıvanç verici işlevidir.

Vietnam'daki genel eğitim sisteminin

otuz yıllık tarihsel gelişimi, kendi benliklerini unutmuş olan hakim çevrelerin eğitim kurumlarının amaçlarını izleyen, yatıştırıcı bir tavrı benimseyen, yalnızca gününü gün ederek, işten hayattan ve halkın mücadelesinden uzak duran sömürgeci ve feodal eğitim sisteminden; iyi vatandaş, etkin işçi, yiğit devrimciler ve sosyalist toplumun gerçek kurucularını yaratmayı amaçlayan, ulusal, demokratik ve sosyalist eğitim sistemine dönüşüm sürecidir. Biz bu süreç içinde, Parti'nin önderliğinde, deneylerini sürekli olarak değerlendirdik. Böylece, devrimin her safhasında, eğitim talep, yöntem ve araçlarını inceleme ve açığa çıkarma amacını güttük. Bu yolla, eğitimin temel içeriğinin ve ülkemizde sosyalist kişiliğin geliştirilmesinde temel yöntemlerin tam olarak kavranmasını sağladık.

Biz, bireyin eğitiminde dikkatimizi herşeyden önce, kişiliğin duygusal ve düşünsel yönlerinin -tutku, irade gücü ve cesaret- geliştirilmesinde toplamaktayız.

Bu yolla eğitilen bireyler, bilgelik, beceriklilik, yaratıcı ustalık gibi nitelikler edineceklerdir. Bireyin kazanacağı bu nitelikler, cesaret ve irade gücünü de büyük çapta güçlendirecektir. Bu nedenle, özellikle son zamanlarda, devrimci idealin ve ahlaki niteliklerin geliştirilip pekiştirilmesi, genç kuşağın eğitiminde en önde gelen temel görev olarak görülmektedir.

Parti ve gençliğin savaşçı ve devrimci idealleri, gençler arasında dağları yıkıp, denizleri kuutabilecek bir güç oluşturdu. Bugün ülkemizdeki bu devrimci ideal, ulusal bağımsızlık, demokrasi, yurdun yeniden bütünleşmesi ve sosyalizm -başka bir deyişle birbiri içine geçmiş amaçlar- demektir. Bunların her biri diğerinin yeni içeriğini kapsamakta ve şu belirleyici bakış açısıyla yakından ilgili bulunmaktadır: Yeni toplumda her vatandaşa mutlu bir yaşantı. Bugün artık, Marksizm-Leninzm temel olmak üzere, eğitim ile, yurt, halk ve işçi sınıfı sevgisini bütünleştirebiliriz. Bu, ulusal bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm ve gerçek yurtseverlik ve proleter enternasyonalizmini temel alan bir eğitimle başarılabilir.

Bu içiçe geçmiş unsurlar, Vietnam Proletaryasının yurda kendisini içtenlikle ve derin bir şekilde adama özelliğini -binlerce yıllık geçmişi olan bu adama özelliği, Vietnam ulusunun güçlü hayatiyetinden kaynaklanır- belirler. Bugün yurtseverlik özüne dayanan eğitim, Partimiz tarafından Marksizm-Leninizm ilkeleri temel alınarak pekiştirilmektedir. Bu sistem, gerçek yurtseverlikle, proleter enternasyonalizmi bileşiminin, ulusun ve işçi sınıfının çıkarlarına uygun düştüğü bilincinin bir ürünüdür. Yurtseverlik, devrimci mücadeledeki fonksiyonlarına bakılmaksızın, hemen her yaştaki her Vietnamlı kadın ve erkeğin ruhunda yenilmez bir güç haline geldi.

Genç kuşağı insan sevgisi temeli üzerinde, kendini sosyalizme, proleter enternasyonalizmine adama duygusuyla eğitmekteyiz. İnsan sevgisi olmaksızın yurt ve halk sevgisi de olamaz. Genç kuşağın psikolojik gelişiminden söz ederken, öncelikle gözönünde tutulacak şey, insan sevgisine dayanan eğitimdir. Ahlak, ahlak felsefesi ve hayatın içeriğinin temeli işte bu derin hümanist ilkedir. Bu yönüyle hümanizm, işçi sınıfı ve diğer çalışanlar açısından insan sevgisi anlamına gelir. Bu nedenle, gerçek insan sevgisinden, bu yalnızca ussal ve düşünsel bir kavram ve belirleme olarak değil, fakat aynı zamanda gençler tarafından çalışan insana duyulan, duygusal bir ilgi ve aktif bir ifade anlamına geliyorsa söz edilebilir. Yine bu nedenledir ki, halkımız kardeş sosyalist ülkeler ve diğer dünya halkları ile aktif bir dayanışma içindedir. Halkımız ve gençliğimizin, Amerikalı emperyalistlerin başını çektiği saldırganlardan nefret edişinin nedeni de budur.

Devrmci duyarlılığın oluşturulmasıyle bağlantılı olarak, gençleri sürekli bir biçimde, devrimci kahramanlığın gerektirdiği niteliklere sahip olacak şekilde eğitmeye çalışıyoruz. Bu nitelikler şöyle sıralanabilir: Yüreklilik, dayanıklılık, korkusuzluk, cesaret, üretimde ve sosyalizmin inşasında karşılaşılabilecek zorlukların üstesinden gelebilmek kendini feda etmeye hazır olmak ve tüm kişiliğini ülkesine, halkına ve sosyalizme adamak.

Vietnam halkının uzun yıllar süren devrimci mücadelesinin deneyleri bize güçlüklerin üstesinden gelme ve yoksunluklara katlanma alışkanık ve hazırlığı olmaksızın, devrim mücadelesinde aktif olmanın olanaksız olduğunu öğretti. Öyle durumlar oldu ki, bazıları devrimin çıkarlarına ters düşecek şekilde hareket ettiler. Çünkü bunlar zorluklara ve yoksunluklara dayanacak şekilde hazırlanmamışlardı. Zor ve sert mücadele koşulları içinde, devrime sadık kalmak, yani devrime adanmak ve hatta en büyük fedakarlıklara katlanmaya hazır olmak önemlidir.

Geçmişte bu niteliklerin geliştirilmesi, Vietnam halkının ulusu kurtarma yolunda

verdiği anti-Amerikan direniş mücadelesinin en önde gelen gereklerinden bir tanesi oldu. Gençler kendilerini, devrimci ideal için kendi vatandaş ve yoldaşları için feda etmeye hazırlarsa ve tek amaçları halklarının ve yoldaşlarının kurtuluşu ise, işte o zaman düşmana karşı derin bir kin besleyecek ve olağanüstü bir güç ve enerjiyle dolu olacaklardır. Bu devrimci kahramanlık, bu direnç ve cesaret ve kendini feda etmeye hazır oluş, Vietnam gençliği içinde varolmaya devam etmektedir. Bu nitelikler. Kuzey Vietnam' da giderek gelişen sosyalizmle birlikte, devrimci mücadelenin zaferle sonuçlanması ve bütün ülkede ulusal bağımsızlık ve demokrasinin sekiştirilmesinin vazgeçilmez önkoşullarıdır.

YENİ SOSYALİST İNSANI OLUŞTURMA SÜRECİ

Vietnam'da yeni sosyalist insan tipi, ülkemizin sosyal yaşantısında önemli değişimlerin yer aldığı bir durumda biçimlenmektedir. Bu durumu belirleyen, dağınık ve geri kalmış küçük ölçekli üretimden, geniş ölçekli sosyalist üretime geçiştir. Genç kuşakların «birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için» sloganına uygun olarak, yaşamanın hep birlikte biçimlendirilmesi ve kararlaştırılması sürecine katılmalarını sağlamak yolunda eğitilmesine gösterdiğimiz büyük dikkatin nedeni budur. Kalkınma sürecinde birlikte karar verme ve süreç içinde yer alma olgusu, çalışan kesimin sınıfsal konumuna bağlıdır. Bunlar, yalnızca burjuvazi ve küçük üreticilerin tezlerinin değil, fakat ayni zamanda, küçük toplulukların işçi sınıfı devletinin önderliğinde toplamak istemeyen ve bir topluluğu diğerine karşı kıştırtan, meslek örgütlerinin, sözüm ona ortak ve takım halinde çalışma ruhunun karştını meydana getirir. Karar alma ve kalkınma sürecine katılım, herşeyden önce, işe karşı olan sosyalist tavırla birlikte sosyalizmin inşasında ulusal ve bireysel çıkarların korunmasında aktif olarak yer alma biçiminde belirir. Bu tavır, ücretli işçinin ideolojisine, memurların davranışına ve liberalizmin temel belirtileri olan disiplinsizliğe, rastgeleliğe ve işbaşında ve günlük hayatta sorumsuzluğa yabancıdır. Bu nedenle gençliğin eğitimi -gençliğin karar alma ve kalkınma sürecine katılmasını sağlamak için- örgütçülük ve bilinçli bir disiplin anlayışı, Parti ve halk tarafından verilen her görevin yerine getirilmesi için hazırlıklı ve gönüllü olma alışkanlığının oluşturulmasıyle yakından bağlantılı olarak ele alınmalıdır. Çalışanların, karar alma ve kalkınma sürecine katılmaları, bireylerin devrimci eylemerini sürekli olarak hızlandıran moral bir faktör durumundadır. Gençleri güvenilir savaşçılar olarak eğitmede en fazla dikkat ettiğimiz şey, devrimci ahlak ve duyarlılığın geliştirilmesi, bunun yanında politik ve ideoloji ve pratik -teorik iş eğitimi alanlarında yeterli bilgilerin kazandırılmasıdır.

Yeni sosyalist insanın, genel, modern bir sosyalist eğitime -doğa ve toplumun gelişim yasalarını kapsayan bir bilgi birikimi- sahip olmasına büyük önem verişimizin nedeni budur. Bu yeni sosyalist insan, insanlığın tüm bilimsel ve kültürel birikimini yaratıcı bir biçimde uygulayabilmeli ve onu daha da geliştirebilmelidir. Bu yüzden genç kuşağın devrimci bilimsel bilgiyle donatılması ve mücadelenin amacının gençler tarafından açık bir biçimde kavranmasına yardımcı olunmasını yolunda büyük çaba sarfediyoruz. Bu çaba gençlerin kendileri için doğru yönü belirlemede ve dost ve düşmanı ayırdatmede yardımcı olma biçiminde de devam etmektedir. Aynı şekilde, gençlere modern bilim ve teknoloji teorisinin temellerini öğretmek için gerekli olanakları -ülkemizdeki koşulların hala oldukça zor olmasına rağmen- sağlayıp, onların modern üretim süreçlerinin teknoloji ve organizasyonunu kavramalarına Vietnam'daki uygulamayı tanıyıp, öğrenmelerine -ülkenin üretim ve yaşam koşullarının sonucu olarak ortaya çıkan sorunların çözümünde edindikleri bilgiyi yaratıcı bir biçimde uygulama yeteneğine kavuşmalarına yardımcı olma yolunda çalışıyoruz. Bu konuda daha çok şeyler yapmak ve daha büyük güçlüklerle uğraşamak zorundayız.

Bir yandan, yüksek bir moral gücünün sağlam temellerini atarken, diğer yandan da, genç kuşağın entellektüel gelişimine büyük bir dikkat gösteriyoruz. Bu bağlamda (context) entellektüel gelişme, bilimsel bilginin çok yanlı bir biçimde özümlenmesi demektir. Bu bilgi, devrmin gerçekleştirilmesi, üretim, idare ulusal savunma kültürel yaşantının geliştirilmesi ve ahlaki standartlara uygun davranış biçimi için gereklidir.

«Entellektüel gelişme», sadece bilgi kazanmak anlamına gelmez. Entellektüel gelişme ayni zamanda, insanı ve şeyleri doğru bir biçimde kavrama yeteneğini geliştirmek, doğru yönde olmak, iyi şeyler yapmak ve zararlı hareketlerden kaçınmakla yakından ilgilidir. Bu bağlam içinde «düşünsel» olan etnik ve moral ögelerle birleşir ve onlarla içiçe bir varlık meydana getirir. Teori

ve pratikte ifade edilen -halk kitlelerinin bilgeliği temeline dayanan ve onların daha fazla gelişmesini sürdüren- işte bu «düşünsel» ögedir.

Fiziki faktörler, bedensel ve zihni sağlık, üretimde, mücadelede, öğrenmede, mutlu bir yaşamın geliştirilmesinde, insanın düşünsel ve ahlaki yapısını geliştirmede en büyük rolü oynar. Geçmişte büyük çabalar sarfetmiş olmamıza rağmen, mücadelenin zorluk ve sertliği, genç kuşakların fiziki gelişmelerini büyük çapta engelledi.

Kısacası, gençlerin duygusal yaşantılarını, fiziki ve düşünsel yapılarını tarihsel gelişimin yeni dönemine uygun bir yönde -çağımız ideolojisi, uluslararası kardeşlik ve dayanışma duygusu ve çağımıza uygun düşen ulusal geleneklerimizden hareketle- biçimlendiriyoruz. Fakat belirtmek gerekir ki, -önemli ve temel adımlar olsa bile - şimdiye değin, bu konuda ancak gerekli ilk adımları atabildik. Hala egemen olmaya devam eden küçük ölçekli üretimin sonucu olan ulusal ekonominin geri kalmışlığı ve Amerikan emperyalizminin saldırı savaşının sebep olduğu ağır kayıp ve zararlar, genç kuşağın eğitim ve öğretiminde sayısız zorluk ve engelle karşılaşılmasına neden olmakta. Bu nedenle biz, Kuzey Vietnam'da, tüm çabamızı yeni ekonomi ve yeni insanın gelişmesinde hız kazandırması bakımından, şu üç devrimin pekiştirilmesi konusu üzerinde yoğunlaştırdık; üretim ilişkilerinde devrim, bilimsel ve teknolojik ve kültürel devrim. Bunlar içinde temeli teşkil eden, yeni sosyalist insan tipinin geliştirilmesidir. Bu konuda başkanımız Ho Chi Minh şöyle der: «Sosyalizmi kurmak için, ilk önce sosyalist insan tipini belirlememiz gerekir.»

Ülkemizde, ideolojik ve kültürel devrimin gerçekleştirilmesinden sorumlu olan genel eğitim sistemi ve diğer toplumsal kurumlar, çalışmalarını -eğitimin gelecekteki amacından- yeni sosyalist insan ideali yönünde yoğunlaştırmaktadırlar. Bu bireyler, ilerici mirası ve günümüzün kültürünü, ulusal gelenekleri ve çağımızın en tutarlı devrimci ideolojisini -Marksizm-Leninizm- günün pratiğini ve geleceğin yüksek idealini gerçek yurtseverlik ve proleter enternasyonalizmini daha ileri götürecek kişiliğe sahip hale gelmelidir. Onlar, devrimci nitelik, üretken çalışma için gerekli yetenek ve en ileri bilimsel ve teknolojik bilgiyle donatılmış; güzel, zengin ve sağlıklı entellektüel ve kültürel bir yaşantıya sahip olan; Partiye kendisini inançla adamış, halka saygılı, her görevi başarmaya, tüm zorlukların ve her türlü düşmanın üstesinden gelmeye hazır bireyler haline gelmelidir.

Genç kuşağın -yeni sosyalist insanlar olarak- eğitim ve öğretimi Partinin işidir. Bunun sorumluluğunu ise toplum elinde tutar. Fakat en büyük rol okuldadır. Gençler ancak okullarda iyi bir eğitim ve öğretime tabi tutulurlarsa, topluma yararlı elemanlar haline gelebilirler.

Okullarda öğretim, çocukların, programın öngördüğü temel bilgileri öğrenmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir, Fakat okuldan beklenen tek önemli şey bu değildir. Ders programlarının bütününü belirleyen en önemli ve temel gereksimin, yurdun inşa ve savunma gereksinmelerine uygun, yetenekleri çok yönlü, devrimci niteliklere sahip insanların yaratılmasıdır.

Bu nedenledir ki, bilgi ve devrimci öze sahip moral niteliklerin özümlenmesi -okul içi ve okul dışı- öğrenim süreci içinde birlikte yürütülmelidir. Günümüzde, biz okul içi öğretimi işçi sınıfı ideolojisinin oluşmaması, pekişmesi ve gelişmesini sağlayacak şekilde geliştirme yolunda çaba gösteriyoruz. Bu yolla sosyalist ideal ve bilgi şaşmaz bireysel inançların gelişim temelini oluşturmakta; günlük eylemin sürükleyici gücü ve kılavuzu haline gelmektedir.

Okullarımız Ho Chi Minh'in şu sözlerini gerçekleştirmek uğraşısı içindeler; «Öğrenmenin amacı nedir? İdeolojiyi geliştirmek için öğrenirsin. Partiye, halka, ulusun ve devrimin geleceğine güvenebilmek için öğrenirsin. Eylem için öğrenirsin.»

Okullarımızda, teori ve pratik arasında sıkı bağlar kurmaya, öğretimi, hayatla, işle halkın mücadelesiyle, ülkenin tümünde sürdürülen devrimci mücadeleyle ve öğrencilerin üretken, sosyal ve ideolojik eylemleriyle birleştirmeye uğraşıyoruz. Bugün okuldaki öğretmen ve öğrenme sürecini bir yandan temel ve modern bilgiye aracılık ederek, diğer yandan da, öğrencinin yakın çevresindeki ve tüm ülkedeki yaşamı, kendi bireysel yaşamını içerecek bir biçime dönüştürmek üzereyiz. Toplumsal sorunların çözümlenmesinde, ülkenin devrimci dönüşümünün amaç edinilmesinde, halkımızın yaşam koşullarının geliştirilmesinde, onlara yardımcı olmak için, bilim ve diğer yeni bilgilere karşı öğrencilerini çekmeye çalışıyoruz.

Ülkemizde öğretmen ve öğrenme işlevleri hangi koşullar altında sürdürülürse sürdürülsün, biz, öğrenimin, devrimci görevlerin yerine getirilmesi mücadelesi ve kişinin kendi zaaflarına karşı olan müca-

Franko Faşizmi İspanya'da Beş Sosyalisti Kurşuna Dizdi

GRANADA'DA CİNAYET İŞLENDİ

1

CİNAYET

İki Silâhlı arasında getirdiler-bir uzun yoldan,
henüz yıldızları parlıyordu şafağın, soğuk kırlara doğru.
Öldürdüler Federico'yu - başlarken ışıklar fışkırmaya.
Yüzüne bile bakamadılar - cellât sürüleri.
Hepsi yumdular gözlerini; - dediler: Kurtaramaz seni tanrı bile!

Düştü Federico ve öldü
— alnından kan, karnı delik deşik —,
Granada'da cinayet işlendi
— yoksul Granada! Onun Granada'sı! —
Bilesiniz bunu.

GRANADA'DA CİNAYET İŞLENDİ

2

ŞAİR VE ÖLÜM

Getirdiler onu, ölümle yan yana,
Vız geliyordu bıçağı cellâdın.
Güneş kulelerin üstündeydi;
Çekiçler örsün üstünde - devrimci örsünün.
Başladı Federico ölümle yarenliğe,
ölüm kulak kesildi.
«Dün çıtırdardı ellerin kuru kuru,
dün ellerin şiirlerimde, can yoldaşım,
soğukluk verirdin çünkü sen şarkıma,
yıkımıma verirdin gümüş orağını,
türkü yakacağım olmayan etlerine,
türkü yakacağım olmayan gözlerine,,
rüzgârda savrulan savrulan saçlarına,
öpmeye hep hazır dudaklarına,
türkü yakacağım.
Dün nasılsa seninle aram,
seninle, ölümüm, çingenkam,
bugün de aram seninle öyle iyi,
soluruz havasını Granada'nın
ikimiz tek başımıza, yapyalnız,
Granada'nın,
benim Granada'mın!»

3

Gördüler onun ilerlediğini.
Alhambra'da kazın şaire, dostlar,
bir mezar kazın taştan düşten,
üstünde bir çeşmenin,
su hep ağlasın, söylesin dursun:
«Granada'da cinayet işlendi,
Granada'sında onun!»

Antonio MACHADO

delesiyle birleştirilmesi prensibini tutarlı bir şekilde uyguladık. Öğrenim, eylem, üretken iş ve devrimci mücadeleyle birleştirilmelidir.

Böylece sosyalist ideallerin, bireylerin yürek ve kafalarına yerleştirilmesini, sosyalist düşünce ve ahlakın ülkemizde zafere ulaşmasını güvence altına almaktayız. Yeni devrimciler ancak bu şekilde yetiştirilebilir. Burdan şu açığa çıkmaktadır; Genç kuşağın okul içi eğitimi aynı zamanda, kitleler içinde, aile içinde, gençlik örgütleri içinde ve giderek toplumun tümü içinde yürütülen propaganda ve eğitim çalışmalarıyle yakından ilgili olmalıdır. Bütün bunlar, ülkemizde, genel eğitim ilkesinin, genç kuşağın yönlendirilmesiyle ilgili olarak, bilgi olarak, bilgi ile devrimci ahlak, teori ile pratik, öğrenme ile uygulama, öğretim ile devrimci mücadele ve üretken işi arasında varolan yakın bağları kapsadığını gösterir. Aynı şekilde genel eğitim ilkesi, okul, toplum, aile ve örgüt içi 'gençlik örgütü) eğitim birliğini de içermektedir.

Geçen otuz yıl boyunca, genel eğitim alanında edindiğimiz deneyler, Parti ve halkımızın devrimci uğraşısını sürdürebilecek yeni tip insanın biçimlendirilmesinin ancak bu ilkenin uygulamaya konulmasıyla mümkün olabileceğini göstermiştir.

SAVUNMA

BU SAVUNMAYI OKUYALIM

15 Eylül 1975 günü bakanlık müfettişlerinin TÖB — DER Samandağ şubesi yönetim kurulu hakkında açtıkları soruşturmanın bir parçası olarak, şahsım hakkında açılan soruşturmaya cevaptır.
(Soruşturmayı yürüten müfettişler : Başmüfettiş Nejat Yüzbaşıoğulları, Müfettiş R. Şükrü Ölmez.)

SORU: Mesleki sıfatınızın verdiği itibar ve güveni sarsıcı davranışlarda bulunduğunuz tespit edilmiştir. Sizi bu davranışlara iten sebebi açıklayınız.

GEREKÇE: TÖB — DER Samandağ şubesi yönetim kurulunun, yayınladığı bir broşürden ötürü Adana Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanması,

SORUŞTURMAYI GEÇİRENLER : TÖB — DER Samandağ Şubesi Yönetim Kurulu üyeleri, Emin Nuri İyim, Hüseyin Sivri, Ömer Şahiner, Hüseyin Başar, M. Sait Altuğ.

BAŞKAN EMİN NURİ İYİM'İN CEVABI: Gönül isterdi ki, benim ve arkadaşlarım hakkında, çalıştığımız çevrede bir araştırma yapabilseydiniz Öğretmen olarak toplumumuz için, ulusumuz için itibar ve güven açısından neleri yapabildiğimiz, neleri yapamadığımız daha iyi anlaşılırdı.

Adana Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılandık. Mahkemenin kararına karşı saygılıyız. Bir de öğrencilerimiz var. Halkımız var. Onların değer yargılarına karşı da saygılıyız. Cezaevinden çıktığımız zaman bizi yüzlerce insan karşıladı. Sınıflarımıza girdiğimiz zaman öğrencilerimiz sevinç gözyaşlarıyle bizi bağırlarına bastılar.

1. sınıfta okuyan bir öğrencimin yazdığı şiirden bir dörtlük yazıyorum: «Öğretmenlerimiz üzülmeyin -Tevkif Edene söyleyin- Öğrencilerimiz var deyin- Canlarıyla korur bizi.»

Mesleki sıfatımızın gerektirdiği itibar ve güvenin sarsılıp, sarsılmadığının gerçek mihenktaşı, görev yaptığımız yerin halkı ve öğrencilerimiz değil midir? Bize öğrencilerimiz yukarda olduğu gibi sesleniyor, ne dersiniz? Onların değerlerine karşı saygılı olmak gerekmez mi?

Bize yönelttiğiniz soruda: «Resmi sıfatımızın gerektirdiği itibar ve güveni sarsıcı, o güvenle bağdaşmayan davranışımızın sebebini soruyorsunuz.

Benim buraya yazdıklarım bu sorunuz karşısında bir savunma içeriğinde değildir. Çünkü ne kendim açısından, ne de arkadaşlarım açısından bu tür bir suçlamayı kabul etmiyorum. Bu suç hırsızlık yapanlara aittir. Bu suç rüşvet alanlara, suistimal yapanlara aittir. Bu suç vergi kaçakçılarına, vurgunculara aittir. Onlar savunsunlar kendilerini.

Biz, 50. yılını aşan Cumhuriyet Türkiyesinde Anayasanın 20. maddesinin verdiği hakka dayalı olarak düşüncelerimizi özgürce açıkladık. Bundan dolayı yargılandık. Ancak, baştan da yazdığım gibi yargı organlarının verdikleri kararlara karşı saygılıyız. Bu ülkede yargı organlarının verdikleri kararlara karşı saygılıyız. Bu ülkede yargı organlarının verdikleri kararlara karşı saygısız olanlar da vardır. Onlar hakkında neden soruşturma açmıyorsunuz?

Biz devrimci öğretmenleriz. M. Kemal Atatürk'ün dediği gibi: «Bizi mahvetmek isteyen emperyalizme, bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı ulusça

mücadeleyi uygun gören doktrini takip eden insanlarız.» Bu yolda yürüyeceğiz. Halkımız bizden bunu istiyor. Ülkemizin çıkarları bunu gerektiriyor.

Öğrencilerimize Amerikan kültür ve eğitimini aşılamak isteyenler mesleki itibar ve güvenden yoksundurlar. Ülkemizde herkese eğitim olanağı sağlayamayanlar, eğitimde fırsat eşitliğini uygulamayanlar mesleki itibar ve güvenden yoksundurlar. 1948 programındaki bağımsızlık, ulusal güven, demokrasi gibi konuları çıkartıp bunların yerine Nato'yu, Cento'yu sokanlar mesleki itibar ve güvenden yoksundurlar.

Ülkemizdeki gerçekleri gören devrimci öğretmenler, demokratik, mesleki kuruluş olan TÖB — DER'in çatısı altında birleşmişlerdir. Bu birleşme aynı zamanda faşizme ve emperyalizme karşı bir güçbirliğidir. Biz TÖB — DER Samandağ şubesi yönetim kurulu üyeleri de bu güçbirliğinde, gücümüzün yettiği ölçüde halkımızın yanında yer aldık. Ülkemizin çıkarları açısından itibar ve sorumluluğumuz bunu gerektiriyordu. Bundan dolayı suçlanmamız yersizdir.

Sayın müfettişler; soruşturmayı bakanlık adına sürdürdüğünüze göre, söz konusu olan şahıslarınız değil, bakanlıktır. Bu yazdıklarım da, bugünkü Milli Eğitim Bakanlığına bir cevaptır. Sizin vereceğiniz karar, dilerim ki öğrencilermin gözlerini ikinci bir kez ıslatmasın.

Biz devrimci öğretmenler bir söğüt ağacı gibiyiz. Derelerin, ırmakların kıyısında bağlamışız köklerimizi kocaman kara taşlara. Kim budarsa budasın dallarımızı, biz yeniden tomruklaşır, yeniden yeşeririz, GELEN SELLERE KARŞI.

AÇIKLAMA

SAYIN YÖNETMEN,

Dergimizin 105'inci sayısında (sahife 9) yayınlanan çok değerli incelemede, ilk paragrafta, yazının önemine gölge düşürebilecek maddi bir yanılgı yer almaktadır, şöyle ki:

«(Refik Saydam'ın) başına gelmeyen kalmamış. Zamanın Cumhurbaşkanı Refik Saydam'ı kulağından tuttuğu gibi atıp, yerine ünlü faşistlerden Şükrü Saracoğlunu getirmiştir.» denmektedir. Oysa :

Refik Saydam «İdari makinamız A'dan Z'ye kadar bozuktur» dediği halde bu sözünden dolayı başına hiçbirşey gelmemiştir. «Kulağından tutulup başbakanlıktan atılmamıştır aksine Başbakanlığı esnasında bir ziyafetten sonra fenalaşmış ve kalp krizinden ölmüştür. Saracoğlu Saydam'ın ölümü üzerine Başbakanlığa atanmıştır.

Bu konunun yazıdaki çok değerli açıklamalarla ilgisi olmadığı halde aleyhimize koz olarak kullanılması olanak dahilindedir, düzeltilmesi faydalı olur kanısındayım.

İlk sayısından beri abonesi bulunduğum değerli dergimizin 102 nci sayısını almadım, bu vesile ile onun tarafıma iletilmesini rica eder başarılar dilerim. Sevgilerimle.

Rasih Nuri İleri

★

ÖZÜR :

Açıklamada adı geçen inceleme benim. Bu çok önemli yanlışlıktan dolayı okuyuculardan özür diler, hepimizin ağabeyi Rasih Nuri'ye şükranlarımı sunarım.

Mehmet Koç

ÖRNEK BİR DANIŞTAY KARARI

D A N I Ş T A Y
Beşinci Daire
Esas No : 1973/2944
Karar No : 1975/5859
Vekili : Ali Kurnaz.
Davalı : İlhan Dişçi, Gazi M. Kemal Bulvarı 14/12 ANKARA
Davalı : Elazığ Valiliği
Davacının Özeti : Davacının görevden uzaklaştırılmasına ilişkin işlemin iptali talebinden ibarettir.

Savunmanın Özeti : Sıkıyönetim Mahkemesince tutuklanan davacının hakkında yapılan soruşturma neticesi görevden uzaklaştırılmasında kamu hizmetleri görevlerine aykırı bir cihet bulunmadığı yolundadır.

Raportör : Mustafa Birden

Düşüncesi : Davacının 657 sayılı kanunun 140. maddesi uyarınca görevden uzaklaştırılmasında kanun koyucunun görevden uzaklaştırma müessesesini düzenlemekle güttüğü amaçtan uzaklaşıldığı ve işlemin kamu yararı ve gereklerine aykırı olarak tesis edildiği dava dosyasının incelenmesinden anlaşılmış bulunmaktadır. Bu nedenle işlemin iptali gerekeceği düşünülmektedir.

Kanun sözcüsü : Rahmi Besler

Düşüncesi : Hakkında soruşturma yapılmakta olduğundan görevden el çektirilmiş olan davacının Danıştay 5. Dairesi tarafından verilmiş olan yürütmenin durdurulması kararı üzerine 25.6.1973 günlü oturla görevine iade edildiği davalının savunmasından anlaşıldığından, karar verilmeye yer olmadığını karar verilmesi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesince işin gereği düşünüldü.

657 sayılı kanunun 140. maddesi, haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan devlet memurlarının kanunun 238 maddesindeki yetkililer tarafından görevden uzaklaştırılabilecekleri hükmünü taşımaktadır. Aynı kanunun 137. maddesi hükmüne göre ise görevden uzaklaştırma, Devlet Kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülerek devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir.

Anılan madde hükümlerinin birlikte incelenmesinden açıkça anlaşılabileceği gibi haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan devlet memurunun görevden uzaklaştırılabilmesi, görevi başında kalmasında sakınca bulunması halinde mümkün olabilecektir. Sakıncanın hangi hallerde doğacağı kanunda belirtildiğine göre bunun tesbitinde idareye takdir hakkı tanınmış bulunmaktadır. İdarenin, takdir hakkını, kamu hizmetine amaç ve gereklerine uygun yönde kullanmasının zorunlu olduğu ve takdir hakkının bu yönde kullanılıp kullanılmadığının idari yargı denetimine tabi bulunduğu idare hukukunun ana prensiplerindendir.

Davalı idarenin savunmasında ve dava dosyasında mevcut Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri savcılığı ve Elazığ Cumhuriyet Savcılığının davacı hakkında verdiği kovuşturmaya yer olmadığı kararının incelenmesinde davacının görevi başında kalmasında bir sakınca bulunmadığı halde görevden uzaklaştırıldığı ve bu nedenle işlemin, kamu yararı amacı gütmediği, kamu hizmetinin gereklerine uygun düşmediği anlaşılmış bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davacı hakkında tesis edilmiş bulunan davalı idare işleminin iptaline, 650 lira vekalet ücreti ile 130 lira yargılama giderinin davalı idareden alınıp davacıya verilmesine 24.6.1975 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan V. Sıtkı Gökalp	Üye Fethi Tansuk
Üye Şerafettin Özbek	Üye Turgut Akmirza

Aslı gibidir
Mühür ve imza

GEZİ İZLENİMLERİ

ÖMER DURU

TÖB — DER'in yurt düzeyindeki tüm şubelerini görmek, üyelerle görüşmek, tanışmak ve de örgütsel yönlerden konuşmak her zaman özlemini duyduğum konulardandır. Uğradığım her yerde buna özen gösteririm. Bazı şubelerden içim burkularak, bazılarından da gönül rahatlığı içinde ayrılırım.

Son gezim İzmit-Karamürsel yöresine oldu. İzmit TÖB — DER şubesi derli toplu, olgun bir görünüm içinde. Yayınlar izleniyor. Günlük gazeteler okunuyor. Bir kitaplık kurulmuş. Girişte insan hiç yabancılık çekmiyor. Dışardan gelen tanınmasa bile öyle dik dik bakan yok. Sıcak bir hava, meslekten gelen sevgi hemen kendini duyuruyor. Klasik lokalcilikten kurtarılmak üzere şube. İlerici, devrimci kesim daha ağır basıyor sanırım. Örgüt içi seminerler düzenlenmiş, dosyalar var. Okunan yayınlar derlense, toplansa da; köylere postalansa öyle sanıyorum çöp sepetine atılmaktan daha yararlı olur. Ömer Yüce ve arkadaşları iyi. Varlıkları her zaman belli oluyor.

Gölcük TÖB — DER şubesini sordum Kapısında «Öğretmenler Derneği» yazılı bir bina gösterdiler. Yanlış dedim, ama gene de uğradım. TÖB — DER'in kapısı da, yapısıda belli oluyor. Yanılmamışım. Yerel dernek adı altında bir kişi«kumar oynatıyormuş» burada... Masalar çuha döşeli, tahta oyun araçları taşları hemen her masada emre hazır. Küçük hücrede tek masa var. Büyük kumar burada oynanıyor herhalde. Duvarlardaki «Çıplak kadın» resimleri neyi anlatıyor diye bir hayli düşündüm. Çayımı içerken kimse neyin nesisin diye ilgilenmedi. Besbelli kumar için epey yabancı müşterileri var. Öğretmenler lokali olduğuna dışardaki yazı olmasa kimse inanmaz. Ayrı dernek varmı diye sordum. TÖB — DER var dediler. Rahatladım, hele canım dedim..

Gölcük ikiyüze yakın öğretmeni olan bir ilçe. TÖB — DER lokaline gittiğimde kimseyi bulamadım. Derli toplu, bir bülten tahtaları var. Duvarlar düzenli, ilerici yayınlar dosyalanıyor. Çay ocağındaki kişiye gelip giden olmaz mı buraya dedim. Kimi aradığımı, kim olduğumu, bir isteğim olursa karşılayacağını çok kibarca söyledi. Öğretmenmiş kendisi. Lokali nöbetleşe işletiyorlar. Çay demliyorlar, temizlik yapıyorlar. Lokal pırıl pırıl TÖB — DER'li öğretmene yakışır biçimde. Böylesi bir çalışma düzenine hayran oldum. Göğsüm kabardı. Kutlarım Gölcükteki nitelikli öğretmenleri. Üye sayıları ilk yıllar şube açmaya yetmediği halde geçen yıl 110 olmuş. Fakat bazı tabansızlar ikili oynamakta, yan çizmektedirler. Burada Hasan Gürkan, Askeri, Ali Gündoğan ve adını unuttuğum sarışın arkadaş güzel çalışıyorlar. Gürkan'ı bekledim görüşemedik. Ama öğleden sonra tüm arkadaşlarla sohbet ettik. Öğretmenin öğretmence sunduğu çayları içtik. Yerel dernekteki çuha masalar, çıplak kadın resimleri, kumar araçları ve aşırı lüks ile TÖB — DER lokalindeki öğretmence çalışmayı karşılaştırdım içimden. Gurur duydum, içtenlikle sevindim. Gölcükte TÖB — DER'li öğretmenlerin dar olanaklarla yaptıkları birlik içindeki bu çalışmanın öteki şubelere örnek olmasını söyleyeceğim her yerde. Kutlarım kendilerini tekrar tekrar..

TÖB — DER ŞUBE BAŞKANLIĞINA
DİYARBAKIR

Merkezdeki işlerimizin yoğunluğundan ötürü söyleşi toplantınıza katılamıyoruz. Gücümüz ve gönlümüz sizlerle.

Lice depremi dolayısile Diyarbakır ve çevre şubelerimizin gösterdikleri örgütlü ve disiplinli çalışma örneği, her türlü hayranlığın ve takdirin üstündedir.

Bu tavrınız TÖB — DER'li öğretmenin, halkımızın sorunlarına ve acılarına içten ortak olduğunu kesin biçimde kanıtlamıştır. Bu tavrınız örgütümüze duyulan güveni artırmış ve gücüne güç katmıştır.

Sizleri candan kutlar, daha nice başarılı çalışmalar yapmanızı diler, sevgi ve saygılarımı sunarım, kardeşlerim.

Cemil ÇAKIR
TÖB — DER. Genel Başkanı